

IOK

JAARVERSLAG EN JAARREKENING OVER HET DIENSTJAAR 2018

ALGEMENE VERGADERING – 21 MEI 2019

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	3
VERSLAG VAN DE RAAD VAN BESTUUR AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN 21 MEI 2019	5
2018 – ZESENVIJFTIGSTE DIENSTJAAR	7
1	Structuur en organisatie..... 9
1.1	Organisatie..... 9
1.2	Personeel en diensten..... 13
2	Industrieel beleid..... 17
2.1	Grondverwerving..... 17
2.2	Aanbesteding..... 17
2.3	Vestiging van bedrijven 2018..... 17
2.4	Evaluatie..... 19
2.5	Multifunctionele gebouwen..... 19
2.6	Concrete projecten in functie van aanbodbeleid..... 20
2.7	Bedrijventerreinmanagement en duurzaamheid op bedrijventerreinen..... 21
3	Sociaal grondbeleid..... 22
3.1	Realisaties van het voorbije decennium..... 22
3.2	Grondverwerving voor verkavelingen..... 22
3.3	Vergunningen..... 22
3.4	Verkoop van sociale bouwgronden..... 23
3.5	Intercommunaal grondfonds..... 23
3.6	Evaluatie..... 25
4	Dienstverlening aan de gemeenten..... 26
4.1	Technische dienstverlening..... 26
4.2	Secretariaat hoofden gemeentelijke technische diensten..... 28
4.3	Grondverwerving..... 29
4.4	Intergemeentelijke dienstverlening inzake leegstand & verwaarlozing..... 30
4.5	Intergemeentelijke dienstverlening inzake conformiteitsonderzoeken..... 30
4.6	Ruimtelijke planning IOK plangroep..... 31
4.7	Dienstverlening informatieveiligheid..... 36
4.8	Intergemeentelijke aankoopdienst..... 37
4.9	Projectwerking duurzaam beleid..... 38
4.10	Kostendelend verlengstuk inzake juridisch en technisch advies milieu, juridisch en technisch advies ruimtelijke ordening, algemene juridische adviesverlening en ondersteuning duurzaam beleid - IMD..... 42
4.11	Gemeenschappelijke interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk..... 47
4.12	Intercommunaal Centrum voor Geweldbeheersing..... 51
5	Studiedienst..... 52
5.1	Beleidsplanning..... 52
5.2	Mobiliteit..... 52
5.3	Lokaal woonbeleid – Kempens Woonplatform..... 52
5.4	Lokale tewerkstelling..... 53
5.5	Sociaal-economische gegevens..... 53
5.6	Informatievoorziening..... 54
5.7	Onderwijs..... 54
5.8	De Lilse Bergen vzw..... 58
6	Streekplatform Kempen vzw..... 59
7	Sociaal-cultureel beleid..... 62
7.1	Welzijnszorg Kempen..... 62
7.2	Festival van Vlaanderen..... 62
8	Jaarrekening 2018..... 63

VERSLAG VAN DE RAAD VAN BESTUUR AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN 21 MEI 2019

Mevrouwen

Mijne heren

Overeenkomstig de bepalingen van artikel 95 en 96 van de vennootschappenwet hebben wij de eer u verslag uit te brengen over de activiteiten van de Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen tijdens het boekjaar 2018 en u de jaarrekeningen per 31 december 2018 ter goedkeuring voor te leggen.

Hierna vindt u een overzicht van de werkzaamheden van de Dienstverlenende Vereniging, alsook de balans, de resultatenrekening, de wettelijke toelichting en de sociale balans over het boekjaar 2018.

1. Commentaar bij de jaarrekening

De rekeningen sluiten met een winst van het boekjaar van 1.500.046,55 euro. Het balanstotaal beloopt 147.771.066,07 euro. De omzet bedroeg 14.129.057,85 euro.

Voor de toekomst wordt verwacht dat de activiteiten zich verder gunstig zullen ontwikkelen.

De jaarrekeningen werden opgesteld conform de regels van het Belgische boekhoudrecht.

Wij verzoeken u de jaarrekeningen goed te keuren.

2. Informatie over belangrijke gebeurtenissen na de jaarafsluiting

Er hebben zich na de jaarafsluiting geen gebeurtenissen voorgedaan die van invloed zouden kunnen zijn op de beslissing van de algemene vergadering.

3. Onderzoek en ontwikkeling

De vennootschap voert geen specifieke werkzaamheden uit op het gebied van onderzoek en ontwikkeling.

4. Bijzondere verrichtingen

Er zijn geen bijzondere verrichtingen te vermelden.

5. Toepassing financiële instrumenten

De vennootschap maakt geen gebruik van financiële instrumenten ter beheersing van specifieke risico's die van enig materieel belang zouden zijn.

6. Kwijting

Wij verzoeken u kwijting te willen verlenen aan de bestuurders voor de uitoefening van hun mandaat tijdens het boekjaar 2018.

Geel, 19 maart 2019

De raad van bestuur

2018 – ZESENVIJFTIGSTE DIENSTJAAR

Gesticht bij akte van 22 september 1962, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 14 oktober 1963 en verschenen in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad van 12 oktober 1962.

Nieuwe statuten vastgesteld door de algemene vergadering op 30 maart 1966, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 18 november 1966, verschenen in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad van 4 maart 1967.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 15 april 1986, goedgekeurd bij Ministerieel Besluit van 18 november 1987, verschenen in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad van 11 augustus 1987.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 21 juni 1988, goedgekeurd bij Ministerieel Besluit van 14 oktober 1988, gecoördineerde tekst van de statuten neergelegd, verschenen in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad op 15 november 1988.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 25 juni 1991, goedgekeurd bij Ministerieel Besluit van 26 november 1991.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 21 april 1992, goedgekeurd bij Ministerieel Besluit van 23 juli 1992.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 20 april 1993, goedgekeurd bij Ministerieel Besluit van 23 juli 1993.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 20 juni 1995, goedgekeurd bij Ministerieel Besluit van 17 oktober 1995.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 20 juni 2000, goedgekeurd bij Ministerieel Besluit van 18 oktober 2000.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 17 april 2001.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 20 december 2002.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 19 december 2003.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 18 mei 2010.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 17 december 2013.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 15 december 2015.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 17 mei 2016.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 23 januari 2018.

Statuten gewijzigd door de algemene vergadering op 18 december 2018.

Maatschappelijke zetel: Antwerpseweg 1, 2440 Geel

Exploitatiezetel: Antwerpseweg 1, 2440 Geel

Tel.: 014/58 09 91

Fax: 014/58 97 22

Ondernemingsnummer: BE 0204.212.714

1 Structuur en organisatie

Op 19 december 2003 vond een buitengewone algemene vergadering plaats die de herstructurering in het kader van het decreet intergemeentelijke samenwerking finaliseerde. Tijdens deze buitengewone algemene vergadering werd via de procedure van de partiële splitsing overgegaan tot de omvorming van IOK in een dienstverlenende vereniging IOK enerzijds en de oprichting van een opdrachthoudende vereniging IOK Afvalbeheer anderzijds.

Wel werd geopteerd zoveel als mogelijk de synergie tussen de beide verenigingen te bewaren. Aan de gemeentebesturen werd gesuggereerd om in functie van de bestuurlijke synergie eventueel dezelfde beheerder aan te duiden voor beide verenigingen. Uiteraard heeft elk gemeentebestuur hierbij zelf de beslissing in handen. Anderzijds maakt de salary-split van een groot aantal personeelsleden van stafdiensten het mogelijk dat er ook een synergie blijft bestaan bij de beleidsvoorbereiding van dossiers.

Tijdens deze buitengewone algemene vergadering werden de statuten aangepast aan de dwingende bepalingen van het decreet intergemeentelijke samenwerking. Zo werden de private aandeelhouders verplicht IOK te verlaten.

Ingevolge de statutenwijziging van 17 mei 2016 werd aan de OCMW's, politiezones en hulpverleningszones in het IOK-werkingsgebied de mogelijkheid geboden toe te treden tot IOK. Al deze besturen maakten van deze mogelijkheid gebruik (zie Tabel).

De statutenwijziging op 23 januari 2018 betrof de aanpassing zodat IOK haar diensten kan verlenen aan de vennoten als één kostendelende vereniging/zelfstandige groepering in de zin van artikel 44 §2 bis van het btw-wetboek. Op 3 oktober 2017 had de Dienst Voorafgaande Beslissingen in fiscale zaken hierover een gunstige beslissing genomen.

De statutenwijziging op 18 december 2018 betrof de voordracht en samenstelling van de raad van bestuur, de afschaffing van het directiecomité en de uittreding van de provincie.

1.1 Organisatie

1.1.1 Algemene vergadering op 31 december 2018

Bij IOK zijn 29 gemeenten, 29 OCMW's, 8 politiezones, 2 hulpverleningszones en Welzijnzorg Kempen aangesloten.

Aandeelhouders A: gemeenten

Tabel Aandeelhouders A

Gemeente	Bevolking op 01/01/2018
Arendonk	13.281
Baarle-Hertog	2.705
Balen	22.426
Beerse	17.931
Dessel	9.540
Geel	39.923
Grobbendonk	11.123
Heist-op-den-Berg	42.478
Herentals	28.117
Herenthout	8.951
Herselt	14.537
Hoogstraten	21.333
Hulshout	10.382
Kasterlee	18.600
Laakdal	16.020
Lille	16.512
Meerhout	10.326
Merksplas	8.619
Mol	36.544
Nijlen	22.813
Olen	12.491
Oud-Turnhout	13.517

Gemeente	Bevolking op 01/01/2018
Ravels	14.871
Retie	11.240
Rijkevorsel	11.932
Turnhout	44.136
Vorselaar	7.848
Vosselaar	11.159
Westerlo	24.884
Totaal	524.239

Bron: Rijksregister

Aandeelhouders B: andere vennoten

Na de verplichte uittreding van het provinciebestuur Antwerpen op 18 december 2018 is Welzijnszorg Kempen de enige overige B-vennoot van IOK.

Aandeelhouders C: OCMW's, politiezones en hulpverleningszones

Tabel Aandeelhouders C

Aandeelhouders C
<i>OCMW's</i>
Arendonk
Baarle-Hertog
Balen
Beerse
Dessel
Geel
Grobbendonk
Heist-op-den-Berg
Herentals
Herenthout
Herselt
Hoogstraten
Hulshout
Kasterlee
Laakdal
Lille
Meerhout
Merksplas
Mol
Nijlen
Olen
Oud-Turnhout
Ravels
Retie
Rijkevorsel
Turnhout
Vorselaar
Vosselaar
Westerlo
<i>POLITIEZONES</i>
Politiezone Balen-Dessel-Mol
Politiezone Berlaar-Nijlen
Politiezone Geel-Laakdal-Meerhout
Politiezone Kempen Noordoost
Politiezone Neteland
Politiezone Noorderkempen
Politie Regio Turnhout
Politie Zuiderkempen
<i>HULPVERLENINGSZONES</i>
Kempen
Taxandria

1.1.2 Raad van bestuur op 31 december 2018

Tabel Raad van bestuur

Functie in raad van bestuur	Bestuur	Naam	Functie
Voorzitter	Gemeentebestuur Balen	Johan Leysen	burgemeester
Ondervoorzitters	Gemeentebestuur Geel	Bart Julliams	schepen
	Gemeentebestuur Laakdal	Frank Sels	schepen
Leden	Gemeentebestuur Arendonk	Kristof Hendrickx	burgemeester
	Gemeentebestuur Baarle-Hertog	Leo Van Tilburg	burgemeester
	Gemeentebestuur Beerse	Marc Smans	burgemeester
	Gemeentebestuur Dessel	Willy Broeckx	schepen
	Gemeentebestuur Grobbendonk	Eric Van Meensel	burgemeester
	Gemeentebestuur Heist-op-den-Berg	Luc Vleugels	burgemeester
	Gemeentebestuur Herentals	Mien Van Olmen	schepen
	Gemeentebestuur Herenthout	Patrick Heremans	burgemeester
	Gemeentebestuur Herselt	Luc Peetermans	burgemeester
	Gemeentebestuur Hoogstraten	Ward Baets	schepen
	Gemeentebestuur Hulshout	Joost Verhaegen	schepen
	Gemeentebestuur Kasterlee	Guy Van De Perre	schepen
	Gemeentebestuur Lille	Paul Diels	burgemeester
	Gemeentebestuur Meerhout	Jos Engelen	burgemeester
	Gemeentebestuur Merksplas	Karel Lenaerts	schepen
	Gemeentebestuur Mol	Tessa Knaeps	schepen
	Gemeentebestuur Nijlen	Veerle Boeckxstaens	schepen
	Gemeentebestuur Olen	Seppe Bouquillon	burgemeester
	Gemeentebestuur Oud-Turnhout	Jos Vinckx	burgemeester
	Gemeentebestuur Ravels	Walter Luyten	burgemeester
Gemeentebestuur Retie	Kristel Pelckmans	schepen	
Gemeentebestuur Rijkevorsel	Jürgen Van Leuven	gemeenteraadslid	
Gemeentebestuur Turnhout	Eric Vos	burgemeester	
Gemeentebestuur Vorselaar	Sara Van Rooy	schepen	
Gemeentebestuur Vosselaar	Josee Heykants-Jansens	burgemeester	
Gemeentebestuur Westerlo	Guy Van Hirtum	burgemeester	
	Welzijnszorg Kempen	Fons Michiels	voorzitter
Leden met raadgevende stem	Gemeentebestuur Dessel	Nand Gys	gemeenteraadslid
	Gemeentebestuur Heist-op-den-Berg	Tim Teurfs	gemeenteraadslid
	Gemeentebestuur Lille	Jan Stevens	gemeenteraadslid
	Gemeentebestuur Ravels	Louis Haagen	gemeenteraadslid
	Gemeentebestuur Vorselaar	Ludo Adriaenssen	gemeenteraadslid

1.1.3 Commissaris-revisor op 31 december 2018

De controle wordt uitgeoefend door de commissaris-revisor Ernst & Young Bedrijfsrevisoren bcvba.

1.1.4 Directiecomité op 31 december 2018

Tabel Samenstelling directiecomité

Functie in directiecomité	Bestuur	Naam	Functie
Voorzitter	Gemeentebestuur Balen	Johan Leysen	burgemeester
Ondervoorzitters	Gemeentebestuur Geel	Bart Julliams	schepen
	Gemeentebestuur Laakdal	Frank Sels	schepen
Leden	Gemeentebestuur Beerse	Marc Smans	burgemeester
	Gemeentebestuur Heist-op-den-Berg	Luc Vleugels	burgemeester
	Gemeentebestuur Hoogstraten	Ward Baets	schepen
	Gemeentebestuur Mol	Tessa Knaeps	schepen
	Gemeentebestuur Vosselaar	Josee Heykants-Jansens	burgemeester
	Gemeentebestuur Westerlo	Guy Van Hirtum	burgemeester

1.1.5 Aandelen vennoten

Tabel Onderschreven aantal aandelen IOK op 31 december 2018

Vennoot	Aantal
GEMEENTEN	
Arendonk	15.845
Baarle-Hertog	2.925
Balen	26.410
Beerse	20.398
Dessel	11.672
Geel	46.100
Grobbendonk	14.170
Heist-op-den-Berg	50.581
Herentals	34.801
Herenthout	11.196
Herselt	18.128
Hoogstraten	22.617
Hulshout	10.862
Kasterlee	23.538
Laakdal	20.272
Lille	19.723
Meerhout	12.826
Merksplas	10.759
Mol	42.910
Nijlen	27.757
Olen	14.813
Oud-Turnhout	16.817
Ravels	16.823
Retie	12.978
Rijkevorsel	13.840
Turnhout	53.877
Vorselaar	9.865
Vosselaar	13.288
Westerlo	29.302
A-aandelen	625.093
Welzijnszorg Kempen	200
B-aandelen	200
OCMW's	
Arendonk	10
Baarle-Hertog	10
Balen	10
Beerse	10
Dessel	10
Geel	10

Vennoot	Aantal
Grobbendonk	10
Heist-op-den-Berg	10
Herentals	10
Herenthout	10
Herselt	10
Hoogstraten	10
Hulshout	10
Kasterlee	10
Laakdal	10
Lille	10
Meerhout	10
Merksplas	10
Mol	10
Nijlen	10
Olen	10
Oud-Turnhout	10
Ravels	10
Retie	10
Rijkevorsel	10
Turnhout	10
Vorselaar	10
Vosselaar	10
Westerlo	10
POLITIEZONES	
Politiezone Balen-Dessel-Mol	10
Politiezone Berlaar-Nijlen	10
Politiezone Geel-Laakdal-Meerhout	10
Politiezone Kempen Noordoost	10
Politiezone Neteland	10
Politiezone Noorderkempen	10
Politie Regio Turnhout	10
Politie Zuiderkempen	10
HULPVERLENINGSZONES	
Taxandria	10
Kempen	10
C-aandelen	390
Totaal	625.683

1.2 Personeel en diensten

1.2.1 Dienst personeelsontwikkeling en interne organisatie

Het personeel, onder leiding van het collegiaal directieteam, bestond op 31 december 2018 uit 106 bedienden, waarvan 34 personen volgens de figuur van salary-split diensten verlenen voor IOK en IOK Afvalbeheer.

De personeelsadministratie wordt in eigen beheer verzorgd. Naast zuivere payrollactiviteiten behoren ook het wervings- en selectiebeleid, het onthaalbeleid, het vormingsbeleid en de andere elementen van een modern personeelsbeleid tot het takenpakket van de dienst.

Naast de algemene administratie wordt ook de doorgedreven toepassing van informatie- en communicatietechnologie in de organisatie vanuit deze dienst mee gestuurd. Vanuit een flexibele, beveiligde en toegankelijke Windows-omgeving wordt continu ingezet op het onderhouden van een performant netwerk met meer dan 200 werkstations.

Het 3de luik omvat de coördinatie en inhoudelijke sturing van de interne communicatieprocessen. Hiervoor wordt vooral gebruik gemaakt van het intranet, voor alle medewerkers van IOK toegankelijk op de eigen pc, op kiosk-pc's of van thuis uit.

1.2.2 Financiële dienst

Het financiële beheer van de diverse activiteiten van de dienstverlenende vereniging wordt gecentraliseerd in de financiële dienst.

De dienst is verantwoordelijk voor de boekhouding, voor de crediteuren- en debiteurenadministratie en voor de financiële rapportering aan de bestuursorganen van de dienstverlenende vereniging.

1.2.3 Studiedienst

De studiedienst is verantwoordelijk voor de verzameling en analyse van sociaal-economische gegevens en voor de informatievoorziening vanwege IOK. Tevens is de studiedienst actief op het vlak van beleidsvoorbereiding tot en met de opvolging en eindevaluatie van diverse IOK-werkterreinen. De studiedienst volgt tal van beleidsdomeinen de ontwikkelingen op, onder meer inzake mobiliteit (spoorvervoer, openbaar busvervoer, wegverkeer, fietsvervoer, vervoerregio ...), lokaal werkgelegenheidsbeleid (sociale economie, wijkwerken ...), onderwijsbeleid (bestuurlijke optimalisatie, flankerend onderwijsbeleid ...). De studiedienst coördineert ook de pijler space.mob van het Streekplatform Kempen. Inzake onderwijs organiseert en faciliteert de studiedienst het intercommunaal examen. Ook ondersteunt deze dienst het Pedagogisch Vormingsinstituut voor de Kempen (PVK). Onder de studiedienst ressorteren ook de medewerkers van het Kempens Woonplatform, de cel die de lokale besturen bijstaat bij het voeren van een lokaal woonbeleid.

1.2.4 Juridische dienst

De juridische dienst van IOK zorgt voor de juridische ondersteuning van de bestuursorganen, directie en diensten. Zo behoren de opvolging van de statutaire structuur van de vennootschap, de notulering van de vergadering van de bestuursorganen, de opvolging van gerechtelijke dossiers en een algemene juridische adviesverlening tot haar takenpakket. De juridische dienst verzorgt eveneens de taken van de pijler milieu binnen de intercommunale milieudienst (IMD). Zo vormen adviesverlening aan de gemeenten inzake Vlarem-dossiers en milieuhinderrecht in het algemeen een belangrijk onderdeel van de activiteiten van deze dienst. Als gevolg van de groeiende vraag naar juridische bijstand in de sectoren ruimtelijke ordening, stedenbouw en administratief recht werd het kostendelende verlengstuk, dat gegroeid is vanuit IMD en ook de juridische dienstverlening omvat, uitgebreid met een specifieke dienstverlening inzake stedenbouwkundige vergunningsaanvragen. De dienstverlening is de laatste jaren uitgegroeid tot een algemene juridische dienstverlening in diverse gemeentelijke beleidsdomeinen. De bijstand inzake overheidsopdrachten is hierbij een belangrijke taak.

Eveneens neemt de juridische dienst het secretariaat van de Conferentie van Kempense burgemeesters waar.

Vanuit de intergemeentelijke dienst handhaving wordt, samen met de politiezones en gemeentelijke diensten, invulling gegeven aan de decretale gemeentelijke verplichtingen van het milieuhandavingsdecreet.

1.2.5 Dienst projectontwikkeling

Omwille van de verwantschap en bestaande nauwe samenwerking tussen de dienst grondverwerving en de dienst industrieel beleid, werden beide diensten in 2018 gefusioneerd tot de dienst projectontwikkeling. De naam van de eengemaakte dienst duidt niet enkel op de diversiteit van de activiteiten, die mee evolueren met de maatschappelijke noden en beleidsvisies ter zake, maar staat ook voor een efficiënte en toekomstgerichte dienstverlening naar de gemeenten.

Voor IOK neemt de dienst de volledige coördinatie op zich van de projecten met het oog op de realisatie van bedrijventerreinen of sociale verkavelingen, inclusief de onderhandelingen in functie van de vereiste grondverwervingen. Indien nodig wordt de dienst ook ingeschakeld voor verwervingen in functie van de werking van IOK of IOK Afvalbeheer.

De in-housedienstverlening aan de gemeenten omvat enerzijds de bemiddelingen met het oog op de grondverwerving in functie van gemeentelijke projecten en anderzijds de begeleiding bij de verkoop van onroerend goed of bij de realisatie van PPS-projecten (publiek-private samenwerking).

De bemiddelingsopdrachten hebben betrekking op een zeer ruime en gevarieerde waaier aan activiteiten waarvoor grondverwerving noodzakelijk kan zijn. Voorbeelden zijn de realisatie van fietspaden, rooilijnen, rioleringen, recyclageparken, parkings, sport- en recreatieterreinen, ... De bemiddeling inzake grondverwerving in opdracht van de gemeenten beperkt zich niet enkel tot de onderhandelingen zelf, maar kan indien nodig worden aangevuld met de voorbereiding of opmaak

van een onteigeningsdossier en/of van de noodzakelijke plannen (opmetings-, rooilijn- en onteigeningsplannen). Deze aanvullende diensten worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met de juridische dienst en de technische dienst. Een belangrijk deel van de bemiddelingsopdrachten heeft betrekking op de grondverwingen in functie van de aanleg van fietspaden langs gewestwegen, waarbij de kostprijs van de bemiddeling door het Vlaams Gewest wordt vergoed aan de gemeente.

De begeleiding bij de verkoop van onroerend goed of realisatie van PPS-projecten omvat onder meer het opmaken van financiële analyses en de procedurele begeleiding, indien nodig in nauwe samenwerking met de plangroep, technische dienst en juridische dienst.

De dienst is ook verantwoordelijk voor de promotie, vestiging, begeleiding en opvolging van bedrijven. Het ontwikkelen van een kwalitatieve basisinfrastructuur (lokale en regionale bedrijventerreinen, transportzone, dienstzone, doorgangsgebouwen ...) voor de vestiging van nieuwe activiteiten is een belangrijk onderdeel van het takenpakket. Dat geldt ook voor bedrijventerreinmanagement en acties op bedrijventerreinen in functie van duurzaam beheer.

1.2.6 Technische dienst

Het ontwerpen, het aanbesteden en het opvolgen van de werken (verkavelingen, bedrijventerreinen) en leveringen voor IOK is het omvangrijkste takenpakket van de technische dienst.

Eveneens worden in opdracht van de gemeenten en het provinciebestuur projecten uitgewerkt en uitgetekend (wegen, fietspaden, recyclageparken, onteigeningsplannen, indelingsplannen ...). Voor gemeentelijke opdrachten wordt gewerkt volgens de in-housedienstverlening.

1.2.7 IOK plangroep

In de sector van ruimtelijke ordening biedt IOK een divers gamma aan diensten aan. Deze dienstverlening gebeurt door IOK plangroep. IOK plangroep is opgebouwd rond een centraal team van ruimtelijke planners in nauwe samenwerking met diverse IOK-diensten. Het team kenmerkt zich door een ruim opgebouwde ervaring en een zeer brede multidisciplinariteit.

De plangroep werkt in opdracht van gemeentebesturen en het provinciebestuur aan diverse planningsopdrachten (gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen, mobiliteitsstudies ...). Daarnaast worden ook relevante planprocessen nauwgezet opgevolgd. Verder wordt ook planologische ondersteuning geboden bij het woonbeleid en het industrieel beleid van IOK. Er wordt gewerkt volgens de in-housedienstverlening.

1.2.8 Dienst patrimoniumbeheer

De dienst patrimoniumbeheer staat in voor het facilitair beheer van alle gebouwen en sites van IOK en IOK Afvalbeheer. Dit omvat onder meer het beheer van het dagelijks onderhoud van alle bestaande gebouwen en de opvolging van het ontwerp en uitvoering van nieuwe investeringen op bestaande of nieuwe sites.

In 2010 werden 171 pv-panelen geplaatst op het gebouwpatrimonium van IOK. Deze wekten in 2018 ruim 32.134 kWh aan elektriciteit op (equivalent van 10 gezinnen).

Op de campus aan de Antwerpseweg in Geel huurden in 2018 volgende bedrijven kantoorruimte (verdeeld over de 2 gebouwen):

- D Light
- Dynapps
- Secretary Plus
- Welzijnszorg Kempen (en nevenorganisaties)
- IDEWE
- Spectrum

Samen met de administratieve diensten van IOK en IOK Afvalbeheer zijn er ruim 200 werknemers actief op onze campus.

1.2.9 Intercommunale milieudienst

De intercommunale milieudienst (IMD) is het verlengstuk van de gemeentelijke milieudiensten. Gezien de complexiteit van de materie werd bij de uitbouw van de dienst geopteerd voor een interdisciplinair team.

Met technische en juridische adviesverlening komt IMD tegemoet aan een behoefte van milieuvraagbaak bij de gemeenten. Daarnaast biedt de dienst ondersteuning bij de uitvoering van het streekproject Kempen2020.

1.2.10 Gemeenschappelijke interne dienst voor preventie en bescherming op het werk

De gemeenschappelijke interne dienst voor preventie en bescherming op het werk (GiD PBW) neemt voor de aangesloten lokale besturen de opdrachten en taken waar van een wettelijk verplicht in te stellen interne preventiedienst. Zo begeleidt de dienst IOK, IOK Afvalbeheer, Welzijnszorg Kempen, de gemeenten, de OCMW's en de politiezones bij het opzetten en in stand houden van een welzijnszorgbeleid voor de werknemers.

De cel veiligheid speelterreinen ressorteert onder deze dienst als een aparte entiteit. Ze staat de gemeenten en OCMW's bij in de realisatie van en de controle op de gebruikersveiligheid van de eigen speelterreinen.

1.2.11 Sociaal-culturele dienst

De sociaal-culturele dienstverlening van IOK spitst zich toe op 2 sectoren: cultuur en sociale sector.

In de sociale sector levert IOK een aanzienlijke en logistieke bijdrage aan de werking van Welzijnszorg Kempen. IOK treedt op als facilitator voor verscheidene regionale initiatieven in de bredere welzijnssector. IOK verleent ondersteuning en huisvesting aan het secretariaat van Welzijnszorg Kempen, de vereniging van 27 OCMW's uit het arrondissement Turnhout. Deze vereniging, die opereert als zuiver openbaar bestuur volgens de organieke wet op de OCMW's, is niet alleen actief in de openbare sector met diverse initiatieven, maar profileert zich tevens als belangrijke partner in diverse vzw's in de welzijns- en gezondheidssector.

In de Kempense cultuursector was IOK vele jaren de drijvende kracht achter de concertreeksen in het kader van het Festival van Vlaanderen Mechelen-Kempen. Ondertussen wordt de organisatie verzorgd door de vzw Festival van Vlaanderen Mechelen-Kempen. Sindsdien is IOK een partner van de vzw en structurele sponsor.

2 Industrieel beleid

2.1 Grondverwerving

In 2018 werd een oppervlakte van meer dan 23 ha verworven, gesitueerd als volgt:

Tabel Grondverwerving industrieel beleid in 2018

Gemeente	Zone	Oppervlakte in m ²
Baarle-Hertog	Oordeelstraat	18.105
Geel-Olen	De Heze (terugkoop grond)	18.894
Geel	Hezemeerheide (terugkoop grond)	3.050
Geel	Liessel	467
Geel	Ossenbruul	1.680
Herentals	Laarstraat	5.352
Hoogstraten	Meer (terugkoop grond en gebouw)	52.613
Kasterlee	Tielen (terugkoop grond)	3.929
Kasterlee	Lichtaart (terugkoop grond en gebouw)	6.800
Laakdal-Meerhout	Nikelaan (terugkoop grond)	56.803
Meerhout	Ambachtstraat (deels terugkoop)	7.415
Olen	Portaal Lammerdries	47.841
Ravels	Nijverheidsstraat	8.867
Totaal		231.816

Van deze 23 ha werd meer dan helft, namelijk 14,7 ha, verworven via toepassing van de vroegere bijzondere verkoopsvoorwaarden.

2.2 Aanbesteding

In 2018 werd door de bestuursorganen goedkeuring verleend aan volgende werken, waarvoor de eigen technische dienst maximaal ingezet wordt bij de organisatie en opvolging:

Tabel Aanbestedingen industrieel beleid in 2018

Bedrijventerrein	Aard van de werken	Kostprijs in euro excl. btw
Balen Driehoek	Wegenis	18.383
Beerse-Zuid	Herstellingen	22.535
Ravels Nijverheidsstraat	Infrastructuurwerken	1.249.153
Totaal		1.290.071

2.3 Vestiging van bedrijven 2018

Tabel Vestiging van bedrijven in 2018

Zone	Activiteit	Opp. in m ²	Bestaande tewerkstelling	Extra tewerkstelling
Arendonk Hoge Mauw				
Hendrickx	Dakwerken	1.811	8	1
Balen Driehoek				
MK Construct	Las- en elektriciteitswerken	4.833	1	5
Beerse Zuid				
ALGroep	Aluminium profielen	8.911	17	3
LG Import	Uitbr. distributie speelgoed, gadgets	5.091	-	10
LODA	Uitbr. productie reinigingsmiddelen	5.989	-	10
Maspro	Schrijnwerk, trappenbouw	887	1	2
PFL	Uitbr. audiovisuele technieken	3.683	-	10
Revolution Event	Geluid- en lichttechnieken, eventing	3.624	2	2
Sani Complete	HVAC	1.944	1	4
TRK	Uitbr. dakwerken	777	-	3
Van Dyck	Uitbr. carrosseriebouw	2.497	-	4
Wouters	Vervoer bouwmaterialen, stortbeton	11.358	22	3

Zone	Activiteit	Opp. in m ²	Bestaande tewerkstelling	Extra tewerkstelling
Geel Hezemeerheide				
Casa Vero	Uitbr. interieurwerken	3.050	-	8
Heist-op-den-Berg				
DM Concepts	Audiovisuele technieken	2.500	4	4
Mattijs	Uitbr. bouwmaterialenhandel	5.060	-	2
Hoogstraten De Kluis				
AASYS	Automatisatie, engineering	2.603	5	5
A.C.T.	Funderings- en vizeltechnieken	2.562	2	-
Aertsen	Diensten	5.182	40	50
Almex	Staalconstructies	15.169	30	10
A.R.B	Renovatie- en onderhoudswerken	5.150	2	6
Artesio	Bouwbedrijf	8.741	21	3
A-TEC	Machinebouw, automatisering	6.279	14	10
Auto & Truckservice	Bedrijfsvoertuigen	6.180	11	5
Bertbouw	Bouwbedrijf	1.849	3	3
Bogaerts	Toebehoren voor glastuinbouw	35.000	65	45
Dego	Bouwwerken	5.577	30	5
Deltarack	Verpakkingssystemen	5.150	1	5
Drevo	Interieurinrichting	2.190	1	5
Fichyuto	Uitbreiding vervoersbedrijf	6.121	10	9
Fitom	Poorten, hekwerk, automatisatie	1.209	2	-
Geens gebr.	Laadschoppen en heftoestellen	15.217	35	15
Hermans	Bekistingen, betontrappen	2.186	6	6
I.C.N.	Diensten	9.000	-	50
IMAC	Constructies, industrieel onderhoud	1.899	3	5
Jansen	Schrijn- en timmerwerk	4.127	5	-
JMB	Constructiewerken	19.242	37	15
Joosen	Aannemingen	2.811	5	-
Lovatrans	Vervoer	2.555	2	1
Madect	Automatisering	2.642	1	4
Pit & Pit	Productie van natuurlijke voeding	7.395	30	20
S.G.M.	Wanden, plafonds, gevels	5.150	17	5
SKB	Constructies, industrieel onderhoud	1.498	2	5
Sprangers	Laswerken	2.499	4	2
Stoffels	Verwerken tomaten en groenten	15.294	100	50
Van Gompel	Tuinhuizen	2.319	4	2
Verkooijen Veem	Uitbreiding opslagbedrijf	5.199	15	10
Vermeiren	Standenbouw	2.543	3	5
Vermonden	Schrijnwerk	3.917	1	4
V.G.S.	Schrijnwerk	2.549	3	-
Vishuis	Roken en verwerken van vis	2.901	7	5
ZET Wonen	Schrijnwerk, houtskeletbouw	5.319	4	6
Kasterlee Tielen				
BD Bouw	Aannemingen	825	1	1
Boa Interior	Schrijnwerk	1.847	9	3
Bomen Geerts	Snoeien en vellen van bomen	990	7	1
De Jongh	Nivelleringswerken	1.375	1	1
Dillen	HVAC en sanitair	2.048	4	4
Harzé	Oude metalen	825	1	1
Heylen	Dakwerken	1.155	4	1
Mathys	Klinkerwerken	1.100	1	1
Moorkens	Sanitair en verwarming	825	1	1
Renders	Interieurbouw	825	2	2
SEB	Vervoer	2.650	3	2
Stabco	Funderings-en stabilisatiewerken	3.729	9	16
Stappaerts	Hobbyserras	5.616	7	-
Van Den Broeck	Bezettingswerken	1.100	7	-
Van Laer	Carrosserie	3.929	4	2
Van Rooy	Toelevering horeca	825	-	4

Zone	Activiteit	Opp. in m ²	Bestaande tewerkstelling	Extra tewerkstelling
Verswijvel	Detailing wagens	825	1	1
Turnhout				
AE Productions	IJking weegtoestellen	3.781	3	2
LMJ	Uitbr. carrosseriebouw	3.071	-	9
WCW	Computergestuurde machines	3.963	15	5
Totaal: 71 bedrijven		328.534	657	499

2.4 Evaluatie

Tabel Evaluatie verkoop bedrijventerreinen en bijkomende tewerkstelling

Jaar	Oppervlakte in ha	Aantal bedrijven	Extra tewerkstelling	Extra tewerkstelling per ha
2014	9	21	127	14,1
2015	32	41	336	10,5
2016	11	25	206	18,7
2017	14	23	238	17,0
2018	33	71	499	15,1
Gemiddeld	19,8	36,2	281	15,0

Indien de verkoop van bedrijventerreinen over een periode van 5 jaar geëvalueerd wordt, was 2018 een bovengemiddeld goed jaar. Alle cijfers liggen, soms uitgesproken, hoger dan het gemiddelde. Vooral het hoge aantal bedrijven valt op. Dit is niet alleen te danken aan het blijvend succes van de kmo-zone te Kasterlee (Tielen), maar voornamelijk aan de uitzonderlijk hoge belangstelling voor het bedrijventerrein De Kluis in Hoogstraten. Hoewel de infrastructuurwerken in dit gebied pas medio 2019 zullen opgeleverd worden, is het merendeel van de beschikbare ruimte al toegewezen.

Buiten de voorziene 499 bijkomende arbeidsplaatsen zorgen de voorgenomen investeringen voor het verankeren van 657 bestaande jobs. Op die manier zijn 33 ha bedrijventerrein goed voor 1.156 werkplaatsen, ofwel een tewerkstellingsgraad van 35 personen per ha.

Uit eerder gevoerde enquêtes is gebleken dat de prognoses van de bedrijven na verloop van tijd 10 tot 40 % onderschat zijn. Mits een gewogen correctie van 20 % zal de tewerkstellingsgraad evolueren naar ca. 42 personen per ha, wat ruim hoger ligt dan de resultaten van de meest recente enquête van IOK omtrent het tewerkstellingseffect van bedrijventerreinen die verkocht werden in de periode 2008-2013. Toen bedroeg het gemiddelde 27,7 personen/ha.

Een andere tendens van de voorbije jaren wordt nogmaals bevestigd, namelijk de sterke dynamiek die uitgaat van de bestaande ondernemingen. Dit komt tot uiting in het feit dat van de 71 toewijzingen er 64 slaan op herlokalisaties en uitbreidingen binnen de regio.

Evenmin verrassend is de vaststelling dat opnieuw een groot deel van de kopers kan ondergebracht worden in de bouwsector (33 van de 71).

Mede door het succes van de zone in Hoogstraten, is de direct beschikbare ruimte voor bedrijven in de regio tot een zorgwekkend laag niveau gedaald. De snelste nieuwe ontwikkelingen - in Geel en Olen - zullen pas vanaf 2020 voor enig soelaas zorgen. IOK zet daarom onverminderd in op het uitoefenen van haar terug- en voorkeepsrecht.

2.5 Multifunctionele gebouwen

Het gezonde economische klimaat van 2017 continueerde zich in 2018 en zorgde zelfs voor een hoogtepunt in de bezettingsgraad. Er werden slechts 3 huurovereenkomsten beëindigd (Olen en Grobbendonk) en 11 nieuwe huurders deden hun intrede (Herenthout, Geel, Grobbendonk, Meerhout, Mol, Olen en Turnhout). Dankzij deze dynamiek steeg de bezettingsgraad van 89% naar 98%.

Bovendien kan met de verwerving van 2 gebouwen (Moerbroek 25 in Herenthout en Vaartstraat 1 in Meerhout) bijkomende bedrijfsruimte aangeboden worden in 2019.

Gezien de ouderdom van de meeste gebouwen (ca. 15 jaar) werd in 2015 gestart met een renovatieprogramma voor de dakbedekking. In 2018 werd de dakbedekking van het gebouw in Turnhout vernieuwd. De kostprijs bedroeg 60.559,12 euro excl. btw.

2.6 Concrete projecten in functie van aanbodbeleid

2.6.1 Brownfieldconvenant Zinkstraat in Balen

In navolging van de voorgaande stuurgroepvergaderingen en bilaterale contacten met de stakeholders (gemeenten, buurtcomité, Agentschap Ondernemen en Innoveren, De Vlaamse Waterweg) voor de bedrijvzone Zinkstraat in Balen-Wezel werd in 2017-2018 dieper ingegaan op de noodzakelijke ontsluiting, de afstemming met de gemeente Lommel en de bouwfysische toestand van de bestaande brug.

Einde 2017 werd dan ook beslist om de bedrijvzone tijdelijk te ontsluiten via het Kristalpark in Lommel. Deze tijdelijke ontsluiting maakte het mogelijk dat er onderhoudswerken werden uitgevoerd aan de ophaalbrug ter hoogte van Nyrstar in het voorjaar.

Bovendien werkten de mobiliteitsambtenaren van de 3 gemeenten (Lommel, Balen en Mol) een concreet plan uit om de verkeersstromen in deze periode te monitoren en de resultaten hiervan te gebruiken voor het uitwerken van een definitieve oplossing. Deze oplossing moet gepaard gaan met de realisatie van het streefbeeld voor de primaire gewestweg N71, andere flankerende maatregelen en een structurele oplossing voor de ophaalbrug ter hoogte van Nyrstar.

In 2018 werd een overeenkomst bereikt met de gemeenten Balen, Mol en Lommel in functie van de ontsluiting. Eveneens werd de Nyrstar-brug gerenoveerd.

2.6.2 Business Centre Treeport (BCT) in Zundert – ontwikkeling Transportzone Meer

In functie van de realisatie van het thematische bedrijventerrein rond de boomteeltsector, met name het Business Centre Treeport (BCT) in Zundert, werd ook het oudste gedeelte van de Transportzone (ca. 10 ha) betrokken bij de verdere ontwikkeling van het BCT.

De meerwaarde van deze betrokkenheid is terug te vinden in de onderliggende revitaliseringsopdracht met o.a. een verouderde uitstraling, een suboptimaal wegenpatroon, een mobiliteitsprobleem aan het kruispunt Amsterdamstraat-Londenstraat, de aanwezigheid van een grote publieke vrachtwagen- en personenwagenparking zonder faciliteiten en de afbraak van leegstaande en onderbenutte (logistieke) panden.

Einde 2017 werden hiervoor belangrijke stappen gezet met o.a. de voorlopige vaststelling van het RUP Transportzone Meer en de voorlopige en definitieve goedkeuring van het onteigeningsplan met het oog op het verwerven van de noodzakelijke publieke eigendommen.

Dit resulteerde in 2018 in een definitieve goedkeuring van het RUP Transportzone Meer en het verkrijgen van de ministeriële onteigeningsmachtiging. Op 18 december 2018 werd de omgevingsvergunning voor een nieuwe hoofdtoegang ingediend en werden de noodzakelijke Vlaamse subsidies aangevraagd in het kader van de aanpak van verouderde bedrijventerreinen.

2.6.3 Ontwikkeling Innovatiecampus Geel

In het kader van de afbakening van het kleinstedelijk gebied Geel werd een zone voorzien voor innovatieve en hoogtechnologische bedrijvigheid, incubatie- en innovatiecentrum. Op 29 mei 2017 ondertekenden IOK, HIKempen Stichting, KU Leuven, Thomas More, stad Geel en Voka Mechelen/Kempen een intentieovereenkomst voor de ontwikkeling van deze Innovatiecampus Geel.

De Innovatiecampus moet een bruisende omgeving worden waar startende en gevestigde ondernemers, studenten en onderzoekers samenwerken. KU Leuven en Thomas More delen hun kennis en stellen hun infrastructuur open voor samenwerkingsprojecten met ondernemingen.

In het bijzonder werd met de HIKempen Stichting een intensief overlegplatform opgericht over de ontwikkeling van de aangrenzende Innovatiecampus in Geel. De laatste ontbrekende gronden binnen dit plangebied werden aangekocht. Er werd een coördinatieteam opgericht, bestaande uit HIKempen Stichting, Thomas More, KU Leuven, IOK, stad Geel en Voka Mechelen/Kempen om de visie, actiepunten en voortgang te bepalen. Dit coördinatieteam kwam in januari en april 2018 samen, met o.a. de bespreking van het Masterplan voor de Innovatiecampus in aanloop van een omgevingsvergunning voor de aanleg van de nieuwe infrastructuur op de campus.

Einde 2018 werd IOK ook eigenaar van het BEMT-gebouw om het gebouw in het voorjaar 2019 in te brengen via een ruil- en maatschapovereenkomst in de Maatschap Innovatiecampus Geel ten dienste van de ontwikkeling en het beheer van de Innovatiecampus.

2.7 Bedrijventerreinmanagement en duurzaamheid op bedrijventerreinen

2.7.1 Bedrijventerreinmanagement op bestaande terreinen

Sinds medio 2011 is er een voltijdse bedrijventerreinmanager actief om het bedrijventerreinmanagement (BTM) in onze streek op te starten op de grotere bedrijventerreinen. In de loop van het project werden bijkomende zones binnen BTM opgenomen daar waar de nodige dynamiek en het draagvlak aanwezig waren bij de bedrijven en/of gemeente.

In 2018 werd vooral gewerkt rond het versterken van betrokkenheid van bedrijven en gemeenten op basis van concrete projecten, zoals de zwerfvuilactie en het project rond energie bij kmo's.

Het energieproject werd opgestart in de gemeenten Beerse en Olen in partnerschap met Thomas More en VITO om na te gaan hoe vanuit BTM de bedrijven (en dan liefst de kleine kmo) toch nog meer gestimuleerd kunnen worden op vlak van hun energiehuishouding. Hierop tekenden 9 bedrijven in, 5 in Olen en 4 in Beerse, waarbij het vooronderzoek voor einde 2018 werd uitgevoerd. In 2019 zal met studenten van Thomas More bekeken worden welke concrete acties en besparingen hieruit kunnen volgen.

Een volgende actie was de derde editie van de zwerfvuilactie op 19 april 2018. 152 bedrijven en 350 medewerkers namen deel aan deze actie op 33 bedrijventerreinen. Het was daarmee de grootste zwerfvuilactie van ondernemers in Vlaanderen.

Binnen de oproep van de POM Antwerpen rond 'duurzame acties op bedrijventerreinen' werden in partnerschap met Voka Mechelen/Kempen 3 dossiers (opwaardering vijver en bewegen, inschakeling bufferbekken en bewegwijzering en bijen en diverse opleidingen) voorbereid en ingediend. Deze dossiers werden allen weerhouden en worden tegen medio 2019 uitgevoerd.

In het kader van de projectoproep 'bedrijventerreinmanagement' in 2016 van VLAIO werden door IOK 3 projecten ingediend, waarvan enkel het project op het bedrijventerrein Bentel weerhouden werd. Op deze zone wordt sindsdien gewerkt aan beeldkwaliteitsplannen, biodiversiteit, parkeerbeleid en zwerfvuil. Het project loopt tot einde 2019.

2.7.2 Bedrijventerreinmanagement op nieuwe terreinen

Naast de bestaande bedrijvenzones wordt bedrijventerreinmanagement ook uitgevoerd op nieuwe bedrijvenzones. Centraal staat hier het groen- en grijsonderhoud van de gemeenschappelijke delen op basis van een beeldkwaliteitsplan. In 2018 werden er geen bijkomende bedrijvenzones opgenomen binnen BTM; dit is ook niet voorzien in 2019.

2.7.3 Duurzame bedrijventerreinen

Bij de inrichting van nieuwe bedrijventerreinen gaat steeds meer aandacht naar duurzaamheid, o.a. op het vlak van gemeenschappelijk parkeren, gescheiden rioleringsstelsel, zuinig ruimtegebruik, bebouwingwijze, groenaanleg ... Bedrijventerreinmanagement zorgt dan voor continuïteit in de toekomst.

Ook het nastreven van een goede (multimodale) bereikbaarheid van de bedrijventerreinen blijft een centrale doelstelling. Na de aanleg van de oostelijke ontsluiting van het regionaal bedrijventerrein Nikelaan in Laakdal/Meerhout tot aan het oprittencomplex in Ham, kwam hierdoor het dossier rond de veilige fietsverbinding in een stroomversnelling met een gunstige beoordeling op de intergemeentelijke begeleidingscommissie (IGBC) in 2017. In 2018 werd werk gemaakt van de technische uitwerking van de fietsverbinding. De vergunning van deze werken zal wellicht begin 2019 aangevraagd kunnen worden.

Daarnaast werd de uitvoering van de goedgekeurde mobiliteitsstudie in de Noorderkempen en de uitvoering van de mobiliteitsstudie in de Middenkempen verder opgevolgd in 2018. Tevens werd ook nieuw leven geblazen in de opmaak van PRUP's voor de regionale ontsluiting van Geel en Mol.

In april 2018 vond een eerste werkoverleg plaats op initiatief van de gouverneur van Antwerpen i.f.v. het goederentransport via spoor en de kansen die hiermee gepaard kunnen gaan. Dit proces zal verder opgevolgd worden in 2019.

Op het vlak van windenergie werden in 2018 de windturbines op de bedrijvenzone Eindhoutseheide in Geel/Laakdal in dienst gesteld.

3 Sociaal grondbeleid

3.1 Realisaties van het voorbije decennium

Reeds in het midden van de jaren '60 van de vorige eeuw startte IOK met de uitbouw van een sociaal grondbeleid door middel van de realisatie van sociale verkavelingen.

In de periode 2000 tot en met 2018 konden zo 1028 Kempense gezinnen, verspreid over 21 gemeenten, een betaalbare bouwgrond verwerven.

3.2 Grondverwerving voor verkavelingen

In 2018 werd 1ha 86a 33ca aangekocht in functie van de ontwikkeling van sociale verkavelingen.

Daarnaast werden in diverse projecten akkoorden gesloten onder de opschortende voorwaarde van het bekomen van een verkavelingsvergunning. Deze werkwijze beperkt het risico doordat de effectieve aankoop wordt uitgesteld tot een verkavelingsvergunning zekerheid biedt omtrent de ontwikkeling van het betrokken gebied.

Tabel Overzicht grondverwervingen in 2018

Gemeente	Project	Oppervlakte
Balen	Boschberg 2	20a81ca
Kasterlee	Melkstraat	9a47ca
Ravels	Bovenheide	1ha51a01ca
Retie	Slimakkers 5	5a04ca
Totaal		1ha86a33ca

Tabel Overzicht wederinkopen in 2018

Gemeente	Project	Kavels
Vorselaar	Van de Wervelaan 4	3
Herselt	Molenvelden	1
Totaal		4

3.3 Vergunningen

Tabel Vergunde verkavelingen in 2018

Gemeente	Project	Aantal IOK-kavels
Retie	Slimakkers 5	1
Totaal		1

Tabel Ingediende verkavelingsaanvragen in 2018

Gemeente	Project
Westerlo	De Reyd

Meerdere projecten zijn momenteel in voorbereiding. In de eerste jaarthelft van 2019 zullen volgende vergunningsaanvragen worden ingediend.

Tabel Vergunningsaanvragen in voorbereiding in 2018

Gemeente	Project
Balen	Boschberg 3
Merksplas	Kleirijtse Driesen 2

3.4 Verkoop van sociale bouwgronden

Tabel Verkochte kavels in 2018

Gemeente	Project	Aanbod 2018	Verkoop (*)	Gemiddelde opp. verkochte kavels (m ²)	Gemiddelde prijs per verkochte kavel (euro)
Balen	Boscherg 2 (Deliestraat)	3	2	415,00	66.080,00
Geel	Dennenstraat	15	6	346,66	82.833,33
Geel	Gansakker (**)	4	4	257,25	67.800,00
Herselt	Molenvelden (***)	1	0	-	-
Hoogstraten	Capuciene Bosschen 2	10	0	-	-
Ravels	Bovenheide	20	1	368,00	87.437,00
Retie	Slimakkers 5	1	1	543,00	105.000,00
Rijkevorsel	Koekhoven 6	2	2	292,00	74.947,33
Vorselaar	Van De Wervelaan 4 (***)	3	3	348,00	79.038,00
Totaal		59	19		

(*) Toewijzingen, inclusief nog niet ondertekende aktes

(**) PPS

(***) Wederingekochte kavels

3.5 Intercommunaal grondfonds

Eenzijds kon in 2018 een dotatie van 283.666,74 euro worden overgemaakt aan het grondfonds. Dit bedrag is afkomstig van de verkoop van kavels en de aanrekening van boetes bij de niet-naleving van de IOK-verkoopvoorwaarden.

Anderzijds werd het grondfonds in 2018 aangewend voor herinvesteringen in de gemeenten Balen, Kasterlee, Ravels en Retie voor een bedrag van 577.758,20 euro.

Gecumuleerd is thans een fonds ter beschikking van 3.066.798,43 euro.

Het IOK-deel binnen het grondfonds is volledig aangewend en heeft dus op 31 december 2018 een nulsaldo.

Tabel Dotaties aan en aanwendungen van het grondfonds in 2018

Omschrijving	Historische opbouw 2002-2017	Dotatie 2018	Aanwending 2018	Saldo 2018
Arendonk	335.177,52	750,00		335.927,52
Balen	0,00	985,00	985,00	0,00
Dessel	47.836,11			47.836,11
Herentals	0,00	1.482,00		1.482,00
Herselt	98.142,27			98.142,27
Hoogstraten	426.637,25	6.135,37		432.772,62
Laakdal	35.806,39	123.389,51		159.195,90
Meerhout	428,43			428,43
Merksplas	132.681,66			132.681,66
Nijlen	58.869,44			58.869,44
Olen	155.294,70			155.294,70
Oud-Turnhout	155.684,57			155.684,57
Ravels	569.457,67	6.801,00	400.831,24	175.427,43
Retie	133.210,94	2.290,50	34.108,60	101.392,84
Rijkevorsel	822.399,95			822.399,95
Vorselaar	8.211,79			8.211,79
Vosselaar	380.268,20			380.268,20
Westerlo	783,00			783,00
Grondfonds deel IOK	0,00	141.833,36	141.833,36	0,00
Totaal	3.360.889,89	283.666,74	577.758,20	3.066.798,43

3.6 Evaluatie

In 2016 en 2017 kenden we een sterke verkoop van kavels. In 2018 stellen we een terugval in de verkoop vast (19 kavels). Deze terugval is deels te verklaren door het uitblijven van nieuwe projecten. Het bekomen van vergunningen wordt steeds complexer en vaak voorwerp van juridische procedures.

Eind 2018 werden voor het project Hegge (Dongenblok) in Laakdal de infrastructuurwerken opgestart, waarmee in 2019 een bijkomend aanbod van 6 IOK-kavels kan worden gerealiseerd.

Globaal stellen we vast dat een aantal tendensen van de afgelopen jaren zich verder doorzetten.

In de eerste plaats blijft een samenwerking met privé-ontwikkelaars, die een aanzienlijk deel van de schaarse gronden in handen hebben, noodzakelijk om tot ontwikkelingen te komen. In combinatie met de reeds langer bestaande samenwerking met de sociale huisvestingsmaatschappijen, leidt dit tot een gediversifieerd aanbod met een evenwichtige mix van privé-kavels, betaalbare IOK-kavels en sociale woningen.

Daarnaast zien we een duidelijke voortzetting van de tendens tot ruimtelijke verdichting. Dit kadert uiteraard in het principe van zuinig ruimtegebruik, maar ook in het betaalbaar houden van het aanbod. IOK speelt hier creatief op in met nieuwe woontypologieën en een focus op de kwalitatieve inrichting van de openbare ruimte, om verdichting te verzoenen met de vereisten op het vlak van leefbaarheid en duurzaamheid.

Tot slot blijven we in talrijke projecten geconfronteerd met de verplichting tot archeologische prospectie en eventueel volwaardig archeologisch onderzoek en het kostprijsverhogend effect hiervan op de ontwikkeling.

De raad van bestuur verleende reeds in 2016 zijn goedkeuring aan een eerste pilootproject in Geel (Gansakker), waar IOK een recht van opstal verleende aan een private bouwfirmam om betaalbare eengezinswoningen op te richten op 8 IOK-kavels. De vergunning werd bekomen in 2017 en in de loop van 2018 werden de laatste 4 van de 8 woningen met bijhorende IOK-kavel verkocht.

2018 kunnen we beschouwen als een overgangsjaar waar er voor diverse projecten heel wat voorbereidend werk is geleverd, zodat in de loop van 2019 de nodige vergunningen kunnen worden aangevraagd.

4 Dienstverlening aan de gemeenten

4.1 Technische dienstverlening

IOK technische dienst biedt logistieke ondersteuning bij het woonbeleid en het industrieel beleid van IOK. Het ontwerpen, aanbesteden en opvolgen van de uitvoering van de werken zowel voor bedrijvzones, sociale verkavelingen, afvalverwerkingsinstallaties en leveringen voor IOK vormen het omvangrijkste takenpakket van de technische dienst.

Concreet werd in 2018 onder meer voor volgende projecten van IOK/IOK Afvalbeheer logistieke ondersteuning geboden:

- ontwikkeling van sociale verkavelingen in Balen, Beerse, Geel, Grobbendonk, Herentals, Hoogstraten, Laakdal, Merksplas, Mol, Nijlen, Ravels, Retie, Rijkevorsel, Vorselaar en Westerlo
- ontwikkeling van bedrijvzones en ondersteuning bedrijventerreinmanagement en doorgangsgebouwen in Baarle-Hertog, Balen, Dessel, Geel, Grobbendonk, Heist-op-den-Berg, Herentals, Hoogstraten, Kasterlee, Laakdal, Meerhout, Mol, Olen, Ravels, Retie, Rijkevorsel, Turnhout, Vorselaar en Westerlo
- ontwikkeling en ondersteuning bedrijventerreinmanagement van de gemengde regionale bedrijventerreinen in het regionaalstedelijk gebied Turnhout (Beerse-Zuid, Bentel, Veedijk), Hoogstraten (De Kluis) en Arendonk (Hoge Mauw)
- de ophaaldienst, de composteringsinstallatie, de mechanisch-biologische scheidingsinstallatie, milieubedrijven en de verscheidene intercommunale recyclageparken

Meestal wordt de uitvoering van de infrastructuurwerken voor de woon- en bedrijvzones voorafgegaan door een archeologisch onderzoek. Dit onderzoek kan bestaan uit een bureaustudie, booronderzoeken, proefsleuvenonderzoek en/of volwaardige archeologische opgravingen. In 2018 werden er o.a. in Baarle-Hertog, Balen, Geel en Westerlo archeologische onderzoeken uitgevoerd.

De technische ondersteuning aan IOK plangroep voor de opmaak van diverse provinciale RUP's, gemeentelijke RUP's en andere gemeentelijke planningsopdrachten behoort ook tot het takenpakket. In 2018 werden o.m. opdrachten uitgevoerd voor Arendonk, Baarle-Hertog, Balen, Beerse, Dessel, Geel, Heist-op-den-Berg, Herentals, Herenthout, Hoogstraten, Kasterlee, Laakdal, Merksplas, Mol, Oud-Turnhout, Ravels, Retie, Turnhout, Vosselaar, Westerlo en het provinciebestuur Antwerpen.

Eveneens worden reeds meer dan 50 jaar in opdracht van de gemeenten en het provinciebestuur projecten ontworpen, uitgewerkt en opgevolgd tot na de realisatie. Deze opdrachten omvatten diverse infrastructuurwerken zoals het onderhoud van bestaande wegen, nieuwe wegenis- en rioleringswerken, voet- en fietspaden, parkings, recyclageparken, enz.

De opmaak van gemeentelijke onteigeningsplannen, opmetingsplannen, rooilijnplannen en allerhande indelingsplannen behoort ook reeds jaren tot de opdracht van de technische dienst.

Sinds medio 2016 wordt voor de gemeentelijke opdrachten enkel nog via in-housedienstverlening gewerkt.

Door haar jarenlange en rijke ervaring heeft IOK technische dienst een belangrijke expertise opgebouwd, niet enkel door het concipiëren van plannen, maar bovendien door daadwerkelijke uitvoering op het terrein van verschillende eigen projecten (aanleg industriezones, ambachtelijke zones, sociale verkavelingen – samenwerking met diverse bouwmaatschappijen zowel in de huur- als de koopsector).

Een planmatige aanpak en tegelijk uitvoeringsgericht werken, het respect voor de bestaande toestand en het verenigen van de vormvereisten en de gebruiksvereisten, in overleg met het opdrachtgevend bestuur, leiden tot een project van hoge kwaliteit én de garantie voor een probleemloze uitvoering op het terrein. De uitvoerbaarheid wordt immers gehanteerd als uitgangspunt voor een optimale dienstverlening.

IOK technische dienst beschikt over een multidisciplinair team van deskundigen. Deze groep bestaat uit ingenieurs, architecten, landmeters, topografen, bouwkundig tekenaars, werftoezichters, veiligheidscoördinatoren en een landschapsarchitect. De veiligheidscoördinatoren, toezichters, architecten en ingenieurs hebben allen een jarenlange ervaring met betrekking tot het ontwerp en de uitvoering van diverse werken. Verder vullen zij elkaar perfect aan wat betreft hun kennis en vaardigheden en worden ze voldoende ondersteund door een uitgebreide en goed uitgeruste administratie.

De technische dienst steunt tevens op de kennis van de andere diensten van IOK en IOK Afvalbeheer, o.a. IOK plangroep, juridische dienst, milieudienst en veiligheidsdienst (GiD PBW).

Zodoende kan een grondige kennis van lokale, regionale en nationale wetgeving en reglementering verzekerd worden. Elk van deze diensten kan de problemen en mogelijkheden m.b.t. realisatie ervan benaderen vanuit haar specifieke invalshoek. Deze gegarandeerde interne samenwerking, die in formele en spontane overlegstructuren werd vastgelegd, kan de inhoudelijke kwaliteit alleen maar ten goede komen.

Veel aandacht wordt besteed aan interne communicatie en collegialiteit, want mede op die manier worden kennis en vakmanschap van de verschillende medewerkers verenigd en ontstaat het professionele team van vandaag. Ter optimalisering van deze interne verstandhouding worden medewerkers gecoacht door de leidinggevende diensthoofden.

Verder kan worden aangestreept dat de technische dienst uitsluitend werkt in dienst van en in samenwerking met openbare besturen. In samenhang met de eigen werking van IOK als openbaar bestuur garandeert dit vanzelfsprekend een vlotte samenwerking en communicatie met overheidsdiensten op alle niveaus.

Op basis van voormelde deskundigheid, een goed gestructureerd overleg tussen de verschillende disciplines en een permanente uitwisseling van kennis en ervaringen worden evenwichtige voorstellen en plannen uitgewerkt. Complexe problemen en hun ruimtelijke impact worden efficiënt aangepakt. Hierdoor wordt het mogelijk om binnen de vooropgestelde termijnen documenten van technisch hoogwaardige kwaliteit af te leveren.

Ervaring en expertise worden uiteraard ook regelmatig aangevuld met de nodige bijkomende opleidingen. Permanente vorming en opleiding vormen het uitgangspunt voor een kwaliteitsvolle aanpak. De regelgeving met betrekking tot de waterhuishouding en het grondverzet en de wetgeving overheidsopdrachten evolueren snel. Om de kennis hierover up-to-date te houden worden op geregelde basis studiedagen en opleidingen gevolgd o.m. bij Vlario, NAV, BBG, de Grondbank en Tracimat.

Het voorbije jaar werden opdrachten uitgevoerd ter realisatie van verscheidene infrastructuurwerken voor verschillende gemeenten uit het werkingsgebied. Ook werd beroep gedaan op IOK voor het opmaken van opmetingsplannen, rooilijn- en onteigeningsplannen.

4.1.1 Ontwerp

Aan volgende opdrachten voor inventarisatie en realisatie van infrastructuurwerken werd in 2018 gewerkt.

Tabel Opdrachten voor infrastructuur in 2018

Gemeente	Project
Arendonk	Recyclagepark
Beerse	Esplanade Noord
Grobbendonk	Herstelling Klein Gentstraat
Heist-op-den-Berg	Klein Laarstraat Drenkstraat
Heist-op-den-Berg	Riolering Noordrand Industriepark
Heist-op-den-Berg	Uitbreiding IZ Heitse Hoekstraat
Herentals	Onderhoud wegen IZ Wolfstee en Klein Gent
Herentals	Bruggetjes Kleine Nete
Herenthout	Verkaveling Cardijnlaan - Sportstraat
Herselt	Steenovens - Kruisveld
Hulshout	Herstellingen diverse wegen
Hulshout	Buitengewone herstellingen asfaltverharding
Hulshout	Herstellingen betonnen infrastructuur
Hulshout	Tijdelijke verharding Joris Verhaegenlaan
Kasterlee	Goorseweg
Kasterlee	Heesbergenloop
Kasterlee	Voetpaden Bloemenwijk
Kasterlee	Fietspad N134
Laakdal	Steenweg op Oosterlo
Laakdal	Hospesstraat
Laakdal	Doortocht Eindhout
Lille	Fietspad N134
Lille	De Lilse Bergen
Lille	Heraanleg Apostelinnenpad
Lille	Schoolomgeving Kabilenstraat GBS 't Trapleerke

Retie	Heraanleg Kasteelstraat - Markt
Vosselaar	Ontbossingen-kappingen
Vosselaar	Onderhoud wegen
Vosselaar	Voetpaden Antwerpseweg en Fietspad Visbeekstraat
Westerlo	Gevaertlaan

4.1.2 Rooilijn- en onteigeningsplannen

Tabel Rooilijn- en/of onteigeningsplannen waaraan gewerkt werd in 2018

Gemeente	Rooilijn- en onteigeningsplan
Hulshout	Booischotseweg
Hulshout	Heibaan en zijstraten

4.1.3 Projectregie

In 2013 is IOK gestart met een nieuwe dienstverlening, zijnde het begeleiden van de gemeentebesturen bij onderstaande taken.

Begeleiding bouwprojecten

- Volledige begeleiding procedure voor aanstelling ontwerper/architect: dit omvat de inhoudelijke uitwerking van de administratieve en technische bestekteksten evenals de assistentie bij het opstellen van het gunningsverslag
- Nazicht van de bestekken voor aanstelling aannemer(s), focus op technische onderdelen en selectie/gunningscriteria
- Nazicht van het gunningsverslag voor aanstelling aannemer(s) opgemaakt door de ontwerper/architect
- Technische adviesverlening: advies bij vragen of problemen tijdens de uitvoeringsfase, evenals het begeleiden van vergaderingen met aannemers/ontwerper/architect
- Werfopvolging

Uitvoering technische werken

Hieronder wordt de volledige technische uitwerking van – over het algemeen – kleinere werken verstaan waarbij het bestek wordt opgemaakt conform de wensen van de vennoot en afhankelijk van de verwachtingen. Ook het zoeken van een aannemer en de uitvoering wordt mee opgevolgd. Enkele voorbeelden zijn renovatiewerken aan een gebouw of technische gebouwonderdelen, oprichting van kleinere bouwwerken of stallingen ...

Begeleiding PPS-procedures

Voor opdrachten waar er een publieke-private samenwerking gewenst is, biedt de dienst patrimoniumbeheer samen met de andere reeds vermelde diensten een zeer brede expertise aan die kan bijstaan bij het definiëren van de eisen op vlak van ruimtelijke invulling, financiële elementen, bouwtechnische eisen, architecturale wensen ... Bovendien kan de volledige begeleiding van de hiermee gepaard gaande overheidsopdracht verzorgd worden.

In 2018 werden volgende opdrachten uitgevoerd.

Tabel Opdrachten projectregie in 2018

Bestuur	Opdrachte
Geel	Bouw van sportinfrastructuur (design & build)
Westerlo	Renovatie Pastorij

4.2 Secretariaat hoofden gemeentelijke technische diensten

IOK neemt het secretariaat waar van de vergadering van de werkgroep 'hoofden gemeentelijke technische diensten'. In 2018 werd vier maal samengekomen. Voor de vergadering en activiteiten werden personeelsleden uitgenodigd van de technische diensten van alle bij IOK aangesloten gemeenten.

De onderwerpen van dit jaar waren onder meer:

- Vlaro-werkgroep ‘gemeente’ en VVSG-werkgroep ‘openbaar domein’
- Grachtenreiniging
- Tracimat
- Ervaringen met ondergrondse marktkasten, drinkwatertappunten, fontein in openbare domeinen
- Echo’s uit de VVSG- en Vlaro-werkgroepen
- Houtverkoop
- Communicatie bij wegen- en rioleringswerken
- Inspiratiebestek studieopdrachten
- Natuurlijke begraafplaatsen

Op dinsdag 4 september 2018 bracht de werkgroep een bezoek aan Steinzeug Keramo te Hasselt.

4.3 Grondverwerving

Reeds vanaf 1983 vragen gemeentebesturen om bijstand te verlenen bij de praktische afhandeling van grondverwervingsdossiers. Het betreft grondverwerving in functie van de realisatie van fietspaden, rooilijnen, rioleringen, recyclageparken, parkings, sport- en recreatieterrainen ...

De meeste verwervingen worden volledig in der minne gerealiseerd.

Ook in 2018 werd, in nauw overleg met het bestuur en de administratieve diensten van de betrokken gemeenten, bemiddeld bij de grondverwerving voor specifieke gemeentelijke projecten.

Tabel Overzicht grondverwervingsdossiers 2018

Gemeente	Project
Balen	Marktplaats Hulsen Fietspad N136 Streekweg Parking Gemeentestraat
Beerse	Steenbakkersdam
Geel	Groenhuis Kwakkelberg Punt-Larum
Grobbendonk	Fietspad N13
Heist-op-den-Berg	Sport-en landschapspark Fietspad N10 Liersesteenweg Oostelijke Rondweg Herentalsesteenweg Wiekevorst-Dorp Lerrekensstraat Voetweg Pijpelheide
Herselt	Hoge Dreef
Hoogstraten	Fietspad Hoogeind-Meersel
Hulshout	Heibaan Moerbergstraat
Kasterlee	Recyclagepark Lille/Kasterlee Kaliebeek Hof ter Heidedreef Tielensteinweg
Laakdal	Fietspad N165 Averboodsebaan Masterplan Meerlaarstraat
Lille	Recyclagepark Lille/Kasterlee
Meerhout	Fietspad N126 Kiezel Fietspad N110 Gestelsesteenweg
Merksplas	Fietspad N132 Steenweg op Weelde
Mol	Fietspad N136 Postel
Nijlen	Fietspad Herenthoutsesteenweg Fietspad N116 Broechemsesteenweg
Oud-Turnhout	Fietspad N139

Gemeente	Project
Ravels	Fietspad N12 Tilburgseweg-Grens Fietspad N118 Vooreel Kanaaldijk Buurtweg Poppel
Retie	Vossekot
Rijkevorsel	Gansheideweg Oude Goorstraat en Opstal Looiweg Vijversweg Hoge Heideweg Kruispad
Turnhout	Waterheide Fietspad N132

4.4 Intergemeentelijke dienstverlening inzake leegstand & verwaarlozing

Het decreet betreffende het grond- en pandenbeleid voorziet dat elke gemeente een register van leegstaande gebouwen en woningen kan bijhouden. De opmaak en opbouw van dit leegstandsregister kan overgedragen worden aan een intergemeentelijke administratieve eenheid. Binnen de werking van Kempens Woonplatform legt Vlaanderen op dat gemeenten verplicht zijn een leegstandsregister bij te houden en te actualiseren.

14 gemeenten (Arendonk, Baarle-Hertog, Geel, Herselt, Hoogstraten, Kasterlee, Laakdal, Mol, Olen, Ravels, Retie, Rijkevorsel, Vorselaar en Westerlo) deden reeds beroep op IOK voor de intergemeentelijke dienstverlening inzake leegstand. Sinds 1 november 2018 zijn ook de gemeenten Hulshout, Lille en Merksplas ingestapt in deze dienstverlening.

Op basis van de vermoedenslijsten die door de gemeenten overgemaakt worden, doen personeelsleden van IOK¹ de nodige administratieve en materiële vaststellingen. Verder staat IOK ook in voor de behandeling van ingediende beroepen en aanvragen tot schrapping uit het register. Hiervoor wordt nauw samengewerkt met Kempens Woonplatform en de juridische dienst van IOK.

In 2018 werden er voor 127 panden administratieve aktes voor leegstand verzonden en werden er 56 beroepen en 78 schrappingsverzoeken behandeld.

Met het decreet houdende diverse fiscale bepalingen d.d. 23 december 2016 inventariseert Vlaanderen niet langer verwaarloosde panden en is deze bevoegdheid op 1 januari 2017 overgedragen aan de lokale overheid. Gemeenten kunnen er zelf voor opteren om een register van verwaarloosde panden bij te houden en hier een heffing aan te koppelen. De raad van bestuur van IOK besliste om voor die gemeenten die reeds aangesloten zijn bij de intergemeentelijke dienstverlening leegstand ook een dienstverlening aan te bieden inzake het inventariseren van verwaarloosde panden.

In 2018 werden er voor 42 panden administratieve aktes voor verwaarlozing verzonden en werden er 14 beroepen en 2 schrappingsverzoeken behandeld.

4.5 Intergemeentelijke dienstverlening inzake conformiteitsonderzoeken

Op 1 september 2016 werd de intergemeentelijke dienstverlening conformiteitsattesten opgestart, waarbij de aangestelde woningcontroleurs de nodige conformiteitsonderzoeken kunnen uitvoeren. Hierbij wordt steeds gewerkt op vraag van de aangesloten gemeenten, die vragen toekrijgen van huurders, wijkagenten, maatschappelijk werkers ...

Vanuit de werking van Kempens Woonplatform werd in samenwerking met SVK Zuiderkempem een traject uitgezet om voor woningen, in beheer van SVK Zuiderkempem maar zonder conformiteitsattest, een woningonderzoek uit te voeren om alzo ook te kunnen toewerken naar een afgifte van een conformiteitsattest. Deze woningonderzoeken worden uitgevoerd door de intergemeentelijke woningcontroleurs. Dit traject zal in 2019 ook opgenomen worden met de overige SVK's uit het werkingsgebied.

¹ IOK heeft hiertoe de onderzoeks-, controle- en vaststellingsbevoegdheden gedelegeerd aan de personen in kwestie. De nodige beslissingen werden genomen door het directiecomité.

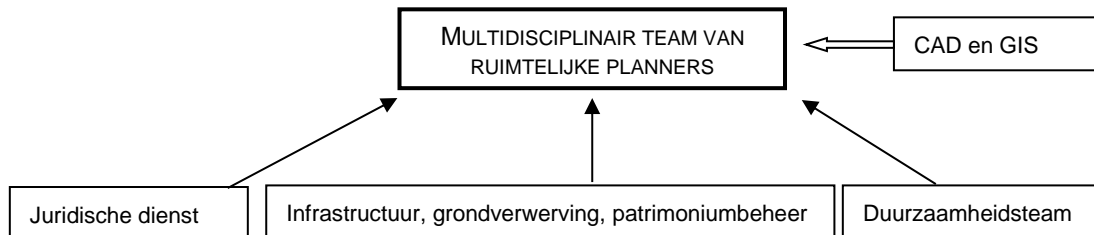
In het najaar van 2018 zijn 6 bijkomende gemeenten ingestapt, waardoor momenteel 21 gemeenten zijn aangesloten bij de dienstverlening. In 2018 werden in totaal 192 woningonderzoeken uitgevoerd.

4.6 Ruimtelijke planning IOK plangroep

4.6.1 Multidisciplinair planningsteam met interdisciplinaire ondersteuning

In de sector van de ruimtelijke ordening biedt IOK een divers gamma van diensten aan. Deze dienstverlening gebeurt door IOK plangroep. IOK beschikt over een deskundig ruimtelijk planningsteam waarin ervaring en een zeer brede multidisciplinariteit belangrijke troeven zijn.

IOK plangroep is opgebouwd rond een centraal team van ruimtelijke planners in nauwe wisselwerking met diverse IOK-diensten, zoals weergegeven op onderstaande figuur.

Met een brede multidisciplinariteit binnen het planningsteam enerzijds en de interdisciplinaire ondersteuning vanuit andere IOK-diensten anderzijds, beschikt de plangroep over belangrijke troeven voor een integrale aanpak. Een integrale aanpak is niet alleen wenselijk om ruimtelijke kwaliteit te bereiken, maar wordt vandaag steeds meer juridisch en beleidsmatig verankerd (watertoets, passende beoordeling, planMER(screening), duurzaam beleid ...). De integrale aanpak is essentieel, gelet op de sterke verweving van ruimtelijke, infrastructurele, procedurele en financiële aspecten. Ook de juridische 'reflex' wordt beschouwd als een belangrijke meerwaarde. Het garandeert enerzijds dat voorschriften getoetst worden op hun wettelijke steekvastheid en draagt anderzijds bij tot een efficiënte benutting van het juridische instrumentarium om wensbeelden te realiseren.

Op basis van deskundigheid, een goed gestructureerd overleg tussen de verschillende disciplines en een permanente uitwisseling van kennis en ervaringen worden evenwichtige voorstellen en plannen uitgewerkt. Permanente vorming en opleiding zorgen voor een eigentijdse benadering.

4.6.2 Opdrachten

In 2018 heeft IOK plangroep activiteiten uitgevoerd (als trekker of als ondersteuning) in ruim 70 dossiers.

Een eerste groep van opdrachten heeft betrekking op ondersteuning van gemeenten en provincie inzake een brede waaier aan planologische taken zoals:

- Opmaak gemeentelijke en provinciale uitvoeringsplannen
- Andere planologische opdrachten zoals masterplannen, dichtheidsbeheerplannen, richtlijnenboeken, woonomgevingsplannen ...
- Ondersteuning gemeenten inzake projectregie gebiedsontwikkeling
- Intergemeentelijke kwaliteitskamer
- Opmaak/herziening gemeentelijke structuurplannen en gemeentelijke beleidsplannen

Daarnaast biedt IOK plangroep intern ondersteuning aan planologisch-ruimtelijke voortrajecten/vraagstukken in het kader van andere vormen van dienstverlening:

- Ontwikkeling bedrijventerreinen
- Ontwikkelen woonzones
- Ontwikkeling sites IOK Afvalbeheer

Ten slotte voert IOK plangroep ruimtelijk-stedenbouwkundige opdrachten uit met streekbelang.

Tabel Overzicht lopende dossiers 2018 IOK plangroep

Opdrachtgever	Opdracht
Arendonk	RUP Kerkstraat
	RUP Centrum Masterplan

Opdrachtgever	Opdracht
	RUP Bedrijventerrein Moerenstraat
Baarle-Hertog	RUP Randzones
	RUP Baarle Oost
Balen	Masterplan bedrijvenzone Zinkstraat
	Eerstelijns planologische ondersteuning
	RUP Zonevremde woningen kwetsbaar gebied
Beerse	RUP Zonevremde recreatie
	Ondersteuning mobiliteitsstudie NDC
	Eerstelijns stedenbouwkundige ondersteuning
	Verkaveling Akkerbeek
	Fietspad Lilsedijk
Dessel	RUP Goormansdijk
	Eerstelijns stedenbouwkundige ondersteuning
	Masterplan Star Laundry
Geel	RUP Recyclagepark
	Innovatiecampus
	RUP Ossenbruul
	RUP Kollegestraat 25
	Stedenbouwkundige studie Kwakkelberg
	Draaiboek verkavelingen en grote (woning)bouwprojecten
Grobbendonk	WZ Waterlaat
Heist-op-den-Berg	RUP Park Hof ter Laken
	RUP Noordrand Industriepark
	RUP Kern Wiekevorst
Herentals	Projectregie-richtlijnenboek Hannekenshoek
	Projectregie OCMW-project Vorselaarsebaan
	Eerstelijns stedenbouwkundige ondersteuning
Herenthout	Woonomgevingsplan
	RUP Zonevremde bedrijven fase 2
	Eerstelijns stedenbouwkundige ondersteuning
Herselt	Stedenbouwkundige studie Ramsel
	RUP Recreatie
	Eerstelijns planologische ondersteuning
Hoogstraten	RUP Transportzone Meer
	Ontwikkelingsstrategie Meerle-Dorp
	Onderzoek Sport Wereldakker
	Ontwikkelingsvisie dorpskern Minderhout
	Studie gemeenschapscentrum Hoogstraten
	Opmaak beleidsplan ruimte – voorbereidende fase
Hulshout	Masterplan zorgcampus (OCMW) + projectregie
	Kernenbeleid
Kasterlee	RUP Recyclagepark Kasterlee/Lille
	RUP Zonevremde bedrijven fase 2
	Onderzoek locatie-alternatieven recyclagepark
Laakdal	RUP Recreatiezone Kapelleberg
	RUP Lokaal bedrijventerrein
	Fietspad Langvoort
	Mobiliteitsstudie Kapellestraat
	RUP Landhuis Meerlaarstraat
	Eerstelijns stedenbouwkundige ondersteuning
	RUP Zonevremde horeca en recreatie
Lille	RUP Recyclagepark Kasterlee/Lille
	Lokaal bedrijventerrein
Meerhout	RUP Zeggeman
	Masterplan scholencampus
Merksplas	RUP Manege - Oude Baan
	RUP Zonevremde bedrijven
	WZ Kleirijt
	RUP Meulekkers-Heidestraat
	Mobiliteitsstudie Kleirijt

Opdrachtgever	Opdracht
Mol	RUP Berkenbossen
	Woonomgevingsplan
	Actualisatie woonbehoefte
	Eerstelijns stedenbouwkundige ondersteuning
Olen	Eerstelijns stedenbouwkundige ondersteuning
Oud-Turnhout	RUP Zonevreemde bedrijven
	RUP Parkgebied
	Herziening GRS
	RUP Planologisch attest Alta Ripa
Ravels	RUP Recyclagepark
	RUP Zonevreemde bedrijven 4
	RUP Weelde Depot
	Uitbreiding Lokaal Bedrijventerrein Poppel
Retie	RUP Zone Grens
	Eerstelijns stedenbouwkundige ondersteuning
	Mobiliteitsstudie Kanaaldijk
	Vorstudie Weekendverblijven
Rijkevorsel	Richtlijnenboek BZ Bemdekens
	Projectregie Kasteelstraat-Markt
	Ontwikkelingsvisie verkaveling Hodonk
	Richtlijnen historische straten
	Verkavelingsrichtlijnen
	Ondersteuning mobiliteitsconcepten herinrichting ring
Turnhout	Projectregie Sas
	Nazorg dichtheidsbeheerplan
	Eerstelijns stedenbouwkundige ondersteuning
Vorselaar	RUP Sportterreinen Waterheide
Vosselaar	Kmo Sassenhout
	WZ Van Rotselaarlaan
Westerlo	Woonomgevingsplan
Vlaams planbureau	Richtlijnenboek kern Westerlo
	RUP Asberghoeve
	WZ De Reyd
Provincie	Mobiliteitsstudie Gevaertlaan
	PRUP's Afbakening KSG Herentals – PRUP Olympiadelaan
Regioproject	Religieus patrimonium
Vlaams planbureau	Studie Segmentatie IV

Overstap naar in-housedienstverlening en nieuwe vennoten

Op basis van een verkenningsronde werd in 2016 de beslissing genomen om de overstap naar in-housedienstverlening te maken. In 2018 werd op deze basis de dienstverlening verder geconsolideerd. Deze overstap vertaalt zich ook in een verschuiving van de aard van de dienstverlening door een sterkere betrokkenheid en directere relatie met het lokale bestuur (bv. ondersteuning vanaf de probleemstelling i.p.v. vanuit een voorgedefinieerde opdracht).

De uittreding van de provincies heeft als gevolg dat de provinciale opdrachten ten einde lopen. In 2018 werd nog gewerkt aan 1 dossier (KSG Herentals met daaruit afgesplitst PRUP Olympiadelaan).

Met de toetreding van de OCMW's bij IOK werden vanaf 2017 ook specifieke projecten uitgevoerd in opdracht van deze nieuwe vennoten (een tweetal in 2018).

Gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen en andere vormen van ondersteuning

IOK plangroep is auteur van de gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen van 14 buitengebied-gemeenten (Arendonk, Baarle-Hertog, Herenthout, Herselt, Hulshout, Kasterlee, Lille, Meerhout, Merksplas, Nijlen, Retie, Vorselaar, Westerlo) en 1 stedelijk gebied (Mol).

De gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen lopen op het einde van hun planhorizont. Een aantal gemeenten werkt i.s.m. IOK plangroep aan een beperkte herziening van het bestaande GRS voor dringende zaken. Een beleidskader voor een vervolg werd in 2018 goedgekeurd. IOK plangroep kan

de gemeente begeleiden bij het opmaken van een beleidsplan ruimte. In 2018 werd hiervoor reeds één opdracht opgestart.

Na goedkeuring van hun GRS zijn de meeste gemeenten onmiddellijk gestart met de opmaak van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP). Intussen is een evolutie merkbaar naar de inzet van een steeds bredere waaier aan ruimtelijke instrumenten (masterplannen, woonomgevingsplannen, stedenbouwkundige studies, inrichtingsstudies ...). Deze evolutie is al enkele jaren merkbaar in de activiteiten van IOK plangroep: in 2018 neemt de opmaak van RUP's ongeveer 40% in van dienstverlening RO aan de gemeenten. De overige 60% wordt ingenomen door eerstelijns stedenbouwkundige ondersteuning in regie (20%), de intergemeentelijke kwaliteitskamer (3%) en andere ruimtelijke instrumenten/ondersteuningsvormen (37%). In dit laatste luik zit een groeiend aandeel van eerstelijns planologische ondersteuning in regie (8%).

Projectregie gebiedsontwikkeling

Een specifieke vorm van ondersteuning die werd opgestart in de loop van 2017 is projectregie gebiedsontwikkeling. Deze dienstverlening gaat ook verder in 2018 en gaat een stuk verder dan de begeleiding van een gemeente in een planologische traject: het behelst ook het vervoltraject om tot effectieve realisaties te komen, zoals het uitwerken van businesscases, marktverkenning, zoeken van potentiële investeerders, organisatie PPS ...

Kenmerkend is de geïntegreerde inzet vanuit verschillende diensten naast IOK plangroep: technische dienst, grondverwerving en bemiddeling, patrimonium, juridische dienst ... Voor 2018 betreft het een 5-tal dossiers.

Eerstelijns planologische en stedenbouwkundige ondersteuning

Eerstelijns ondersteuning van stedenbouwkundige diensten is al geruime tijd onderdeel van het aanbod van IOK plangroep. Op vraag van een gemeente ontleent het team een expert om op tijdelijke basis en in situ ondersteuning te bieden binnen de gemeentelijke stedenbouwkundige dienst. Sinds 2018 is deze vorm van dienstverlening geheroriënteerd van een eerder 'structurele aanpak' in een beperkt aantal gemeenten naar een meer 'acute aanpak'. Hierdoor kon beter worden ingespeeld op acute noden bij meerdere gemeentebesturen met minder langlopende contracten. Dit resulteerde in een beperktere impact op de globale beschikbaarheid van het team maar ook in een toename van het aantal gemeenten dat hiervan gebruik kon maken (10 gemeenten in 2018). In 2018 was het aandeel van dit pakket in het totale dienstenaanbod inzake ruimtelijke planning aan de gemeenten ongeveer 20%.

Aansluitend daarbij bestaat ook een nog groeiende vraag van gemeenten tot structurele planologische ondersteuning. IOK plangroep biedt daarbij ondersteuning bij beoordeling van (complexe) verkavelingsaanvragen e.d.

Intergemeentelijke kwaliteitskamer (IKRO)

In 2014 werd – op vraag van enkele gemeentebesturen en na interessepeiling bij alle aangesloten gemeenten – een intergemeentelijke kwaliteitskamer ruimtelijke ordening (IKRO) opgericht.

De intergemeentelijke kwaliteitskamer is een adviescommissie voor ruimtelijke projecten binnen het IOK-werkingsgebied. De IKRO bestaat uit interne en externe experts op het vlak van architectuur, landschapsarchitectuur, duurzaamheid en ruimtelijke planning. De IKRO biedt een onafhankelijke en deskundige ondersteuning bij de beoordeling van projectaanvragen in het streven naar een goede ruimtelijke kwaliteit. Aan de hand van een aantal criteria stuurt en geeft de kwaliteitskamer suggesties aan kleinere en grotere projecten met als doel een efficiënter ontwerpproces en een hogere ontwerpqualität.

Voor de periode 2017-2018 werd er door 6 gemeenten beroep gedaan op de IKRO en werden er 28 IKRO's georganiseerd. Vooral grootschalige woonprojecten werden voorgesteld aan de IKRO. In 2018 werd terug een evaluatie gemaakt van de werking van de IKRO. Op basis daarvan zullen er in 2019 aanpassingen worden doorgevoerd.

Projectwerking IOK woonbeleid, IOK industrieel beleid, IOK Afvalbeheer e.a.

Naast de directe in-housedienstverlening aan de vennoten geeft IOK plangroep tevens invulling aan het planningsluik van IOK dossiers in de sectoren woonontwikkeling, industriële ontwikkeling en afvalbeheer.

Sinds 2010 is de projectwerking operationeel. De projectwerking staat voor een gestructureerde integrale aanpak van streekontwikkelingsprojecten (woonbeleid, industrieel beleid, duurzame ontwikkeling, ruimtelijke planning ...). Op die manier kan het aspect duurzame ruimtelijke ontwikkeling van bij aanvang tot uitvoering in een project geïntegreerd en opgevolgd worden.

Transparantie en overleg zijn daarbij sleutelwoorden. Kwaliteit en aandacht voor duurzame ontwikkeling (binnen de randvoorwaarden van kostenefficiëntie) zijn sleutelbegrippen in deze projectwerking.

Regioproject 'Toekomst van de parochiekerken'

Op vraag van de Conferentie van Kempense burgemeesters werd in 2014 gestart met informatieverstrekking aan de gemeenten door de organisatie van een 2-daagse cyclus over de 'Toekomst van de parochiekerken'. Hiervoor werden vertegenwoordigers van gemeentebesturen, kerkbesturen en parochieteams uitgenodigd. Bij de organisatie werd beroep gedaan op de inbreng van het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur (CRKC) en het bisdom Antwerpen. In 2015, 2016 en 2017 werd telkens een netwerkmoment georganiseerd met dezelfde partners. Tijdens het netwerkmoment in 2015 werd een concreet actieplan voor trajectbegeleiding van de Kempense gemeentebesturen voorgesteld. Als voorbeeld werd de totstandkoming van het parochiekerkenplan van Mol duidelijk en uitvoerig toegelicht. Tijdens het netwerkmoment van 2016 werd de stand van zaken m.b.t. de opmaak van de kerkenplannen binnen het werkingsgebied toegelicht en werden ervaringen met de opmaak hiervan uitgewisseld. Ook stelde het projectbureau Herbestemming Kerken haar werking voor en lichtte CRKC de ondersteuning op het vlak van veiligheidszorg en gebruiksovereenkomsten toe. In het netwerkmoment van 2017 werd dieper ingegaan op de implementatie van het kerkenbeleidsplan. De toelichting werd verduidelijkt aan de hand van een concrete case binnen het werkingsgebied, nl. het kerkgebouw Sint-Jozef te Rijkevorsel. Het traject dat samen met Projectbureau Herbestemming Kerken in functie van een haalbaarheidsonderzoek werd doorlopen werd toegelicht, samen met de resultaten van dit onderzoek.

Op 1 januari 2017 trad een wijziging van het Onroerend erfgoeddecreet in werking. Deze wijziging is van belang voor alle kerkenbeleidsplannen die als voorwaarde gelden binnen de onroerenderfgoedregelgeving. Concreet betekende dit dat men voor 1 oktober 2017 moest beschikken over een goedgekeurd kerkenbeleidsplan volgens de definitie van het Onroerend Erfgoeddecreet.

Aangezien voor vele gemeenten de opmaak van een kerkenbeleidsplan werd gefinaliseerd voor 1 oktober 2017, werd de focus in 2018 meer verschoven naar de implementatie van de kerkenbeleidsplannen. Zo werd de opstart van het proces voor de herbestemming van de kerk van Stelen mee opgevolgd. En gebeurde ook een opvolging van de dossiers begeleid door het Projectbureau Herbestemming Kerken (Lille – Sint Amelberga, Hoogstraten – Sint Clemenskerk).

In 2019 zal IOK, in nauw overleg met partnerorganisaties (Vicariaat Kempen, Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur ...), de gemeenten begeleiden bij de implementatie van het kerkenbeleidsplan. Het regionaal kennisplatform wordt aangehouden. De organisatie van een nieuw netwerkmoment behoort tot de mogelijkheden.

4.6.3 Opvolging planprocessen

IOK plangroep volgt nieuwe ontwikkelingen (beleid, wetgeving) op de voet om hier maximaal op te kunnen inspelen vanuit de gemeentelijke behoeften. In dit kader werden onder meer onderstaande planningsprocessen in 2018 verder opgevolgd.

Opvolging Vlaamse en provinciale planprocessen

- Voorbereiding Beleidsplan Ruimte Vlaanderen: Witboek beleidsplan Ruimte Vlaanderen
- Voorbereiding nota Ruimte provincie Antwerpen
- Andere ruimtelijke processen in de regio

Opvolging nieuwe regelgeving, handleidingen

- Omgevingsvergunning
- Codextrein
- Sjabloon plan-MER-screening
- Overstap nieuwe procedure integratie RUP-plan-MER (screening)

4.6.4 Verdere uitbouw van GIS dienstverlening

Externe dienstverlening

In 2017 werd een kostendelende dienstverlening intergemeentelijke GIS-coördinatie opgezet in navolging van een bevraging bij alle gemeenten. Sindsdien zijn er intergemeentelijke GIS-coördinatoren aan de slag in 8 gemeenten: Baarle-Hertog, Dessel, Hulshout, Kasterlee,

Oud-Turnhout, Ravels, Rijkevorsel en Vosselaar. In de loop van 2018 werd er door deze 8 gemeenten beslist om deze kostendelende dienstverlening te verlengen tot eind 2019 om de brug te maken met de nieuwe legislatuur.

In 2018 werd tevens het intergemeentelijk GIS-overleg voortgezet, waarvan de agenda telkens werd bepaald op maat van de noden van de talrijk deelnemende GIS-verantwoordelijken. In 2018 kwamen volgende onderwerpen aan bod: het gebouwen- en adressenregister, de aangepaste basiskaart Vlaanderen (GRB), publieke GIS-toepassingen, inventarisaties van het openbaar domein, DSI, signalisatieplannen, machtigingen ... Daarnaast werden er ook opleidingen georganiseerd: in april 2018 een workshop omtrent het Digitaal Stedenbouwkundig Informatieplatform (DSI-platform) voor 18 geïnteresseerden uit 14 verschillende gemeenten en in november-december 2018 een basisopleiding QGIS voor 24 geïnteresseerden uit 14 verschillende gemeenten.

Interne dienstverlening

Het gebruik van GIS-software is standaard verweven in werkprocessen binnen IOK plangroep en andere diensten. In 2018 werd een marktbevraging georganiseerd met het oog op een nieuw webGIS binnen IOK. Op het eind van 2018 werd een prijsvraag gelanceerd die in 2019 zal worden toegewezen. In eerste instantie zal de focus liggen op één of meerdere toepassingen voor de dienst projectontwikkeling, maar ook de andere diensten binnen IOK zullen bevraagd worden omtrent hun GIS-noden (interne toepassingen, mobiele toepassingen, publieke loketten). Er werd werk gemaakt van verdere integratie van GIS in de werking met focus op industrieel beleid en grondbeleid. Met het oog op kwalitatieve dienstverlening, actueel geo-databaseer en optimalisering van werkprocessen wordt de introductie van een nieuw GIS voorbereid.

In 2018 werd er bovendien interne ondersteuning omtrent GIS en geodata geboden aan verscheidende diensten binnen IOK en IOK Afvalbeheer. Ook in 2019 zal deze ondersteunende rol verder opgenomen worden.

4.7 Dienstverlening informatieveiligheid

Op vraag van de politie- en hulpverleningszones heeft IOK in 2016 het initiatief genomen om een dienstverlening op te zetten rond informatieveiligheid. In 2017 werd van start gegaan met deze dienstverlening in 7 politiezones en 2 hulpverleningszones.

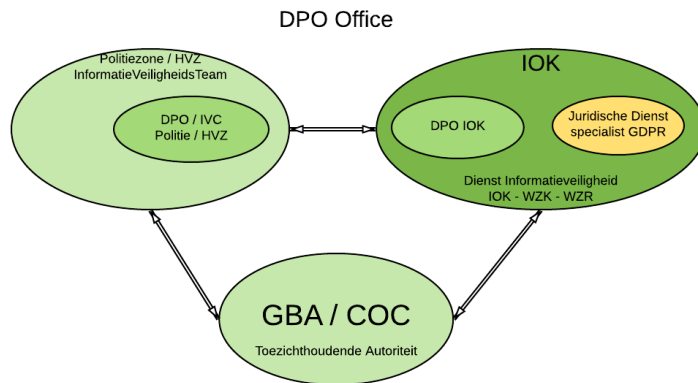
De gespecialiseerde dienstverlening informatieveiligheid werkte in 2017 samen met de informatieveiligheidsteams van de politie- en hulpverleningszones ter voorbereiding van de naleving van de nieuwe privacy wetgeving 'Algemene Verordening Gegevensbescherming' (AVG of Europese GDPR) alsook de minimale informatieveiligheidsrichtlijnen geldend voor politie- en/of hulpverleningszones.

De taak bestaat erin de zones en korpsen te adviseren, te begeleiden en te controleren bij de beveiliging van de verwerking van privacygevoelige gegevens ten overstaan van de rechten van de burger. Dit resulteert in een op maat gemaakt meerjarenveiligheidsplan waarbij de doelen en maatregelen planmatig worden vastgelegd. Uiteraard is permanente evaluatie en bijsturing noodzakelijk aangezien informatiebronnen en hun dragers volop in verandering staan, alsook hun veiligheidsnormen. Dit gebeurt volgens de kwaliteitscirkel 'Plan Do Check Act'.

Op 30 juli 2018 werd de Belgische invulling van de AVG vastgelegd in de nieuwe privacywet. Vooral voor politie en justitie heeft deze wet een grote impact en worden een groot aantal uitzonderingen vastgelegd. Deze wet samen met de aangepaste Wet op het Politieambt maakt o.a. het geheim van een onderzoek mogelijk opdat de politie haar gerechtelijke en bestuurlijke opdrachten kan vervullen zonder aan de transparantieverplichting van de AVG te moeten voldoen.

Anderzijds worden een aantal verantwoordelijkheden bij de organisaties gelegd, zoals het aanstellen van één of meerdere functionarissen gegevensbescherming of het voorafgaandelijk beoordelen van de risico's verbonden aan een verwerking van persoonsgegevens en het nemen van passende organisatorische en technische maatregelen ter mitigatie van deze risico's. Een PIA of DPIA, zoals dit proces in het vakjargon wordt genoemd, vereist enige specialisatie om een objectieve en belangenvrije risicobeoordeling op te stellen. Een goede kennis van zowel de organisatorische als de technische werking is dan ook vereist en vraagt enig inlevensvermogen.

Voor de aanstelling van de functionarissen gegevensbescherming (afgekort FG of DPO) werd gekozen voor een DPO Office vorm bestaande uit de interne FG van de zone, de externe FG (IOK) en een medewerker van de juridische dienst gespecialiseerd in privacywetgeving. Deze samenwerking vervult alle vereisten voor een goede DPO werking, zijnde kennis van de organisatie en processen, weet van richtlijnen informatieveiligheid, ICT en technologie, en tot slot het afdekken van het juridische luik.

Voor de dienst informatieveiligheid werkt IOK samen met Welzijnszorg Kempen en Welzijnsregio Noord-Limburg. Deze dienst bestaat uit 5 consultants werkzaam voor een consortium aan lokale overheidsinstanties: naast politie- en hulpverleningszones, ook steden en gemeenten, OCMW's, autonome gemeentebedrijven, gemeentelijke scholen, vzw's in de zorgsector, IOK en Welzijnszorg Kempen.

De uitbreiding van de dienstverlening veroorzaakt door de AVG, maar ook door de grote onduidelijkheid of 'interpretatievrijheid' die de AVG met zich meebracht, dwong om synergie te brengen in de werking, wat ook de continuïteit van de dienstverlening ten goede komt. In 2018 is er dan ook veel aandacht besteed aan de opmaak van goede modellen van o.a. adviezen, beleidsdocumenten en werkingsdocumenten.

4.8 Intergemeentelijke aankoopdienst

In 2017 werd de Intergemeentelijke Aankoopdienst (IAD) opgericht. De IAD is een aparte dienstverlening waar de aandeelhouders van IOK kunnen toetreden, mits een bijdrage in de werkingskosten. Deze is operationeel sinds 1 januari 2018.

IOK zal optreden als aankoopcentrale. Besturen die deelnemen aan de IAD zijn vrijgesteld van het voeren van een overheidsopdrachtenprocedure. Ondertussen maken 21 gemeenten en steden, 2 hulpverleningszones en 2 politiezones deel uit van de Intergemeentelijke Aankoopdienst.

De dienstverlening van de kostendelende vereniging bevat 3 onderdelen:

- Groepsaankopen: er wordt een minimum aantal (minstens 8) groepsaankooptrajecten op jaarbasis uitgevoerd, inhoudelijk samengesteld en bekrachtigd door een stuurgroep. Meer trajecten zijn mogelijk, afhankelijk van complexiteit en herhaling. De aanpak van de aankooptrajecten verloopt op een gelijkaardige wijze als de huidige aanpak, zijnde de aankoopdienst neemt de volledige coördinatie en uitwerking van de groepsaankoop voor zijn rekening waarbij de input van de relevante gegevens wordt geleverd door de deelnemers.
- Lokale aankopen: elk deelnemend bestuur kan voor een bepaald urenpakket per jaar beroep doen op IOK voor de individuele begeleiding bij de totstandkoming van overheidsopdrachten, waarbij de nadruk ligt op de intensieve begeleiding van de relevante onderdelen zoals de opmaak van het bestek, de technische bepalingen, het gunningsverslag ...
- Lerend netwerk: kennisdeling door samenkomst van de deelnemers. Tijdens deze vergaderingen worden groepsaankooptrajecten vastgelegd en geëvalueerd en worden tevens ervaringen, informatie, tips and tricks over aankopen, bestekken (sjablonen) ... uitgewisseld. Onder andere stimuli voor het lokale aankoopbeleid inzake sociale economie (en duurzaamheid) komen daarbij aan bod, in samenwerking met de Provincie Antwerpen.

Volgende groepsaankooptrajecten werden door IOK als aankoopcentrale begeleid in 2018:

- Bewakingscamera's
- Verkeersborden en wegsignalisatie
- Postdiensten
- Multifunctionals
- Onderhoudsproducten
- Brandstoffen in bulk

- Hospitalisatieverzekering
- Maaltijdcheques
- Duurzaam papier
- Strooizout
- Kantoor materiaal (gunning begin 2019)
- Onderhoud en nazicht van brandblusmiddelen (gunning begin 2019)

Binnen het luik van de lokale aankopen werden diverse bestekken en gunningsverslagen opgemaakt voor diverse lokale besturen, zoals een opdracht voor het aankopen van kantoormeubilair voor gemeente Lille, een opdracht voor de aankoop van schoolmaterialen voor gemeente Beerse, Lille en Retie, een bestek en het bijhorende gunningsverslag m.b.t. het aanstellen van een studie bureau voor het opmaken van beheersplannen voor de kerken in gemeente Beerse, een bestek voor persoonlijke beschermingsmiddelen en een bestek voor het poetsen van de scholen in gemeente Mol.

In 2018 werd er 3 maal een lerend netwerk georganiseerd met de deelnemende besturen. De werking van de IAD, topics zoals e-Tendering alsook juridische topics zoals GDPR, werking en planning van groepsaankooptrajecten 2019 stonden op de agenda. Binnen deze lerende netwerken werd ook de samenwerking met provincie Antwerpen aangaande het bespreken van bestekken gericht op hun duurzame karakter en integratie van sociale economie geïntegreerd.

Samen met de geïnteresseerde besturen werd een programma voor het tweede werkingsjaar van IAD (2019) samengesteld (8 nieuwe trajecten + 2 herhalingstrajecten).

In 2019 staan volgende groepsaankopen voor de leden van de intergemeentelijke aankoopdienst op het programma:

- Betaaltoestellen en online betaalsystemen
- Externe dienst preventie en bescherming op werk
- Klein technisch materiaal
- Onderhoud van platte daken (clusters)
  - perceel 1: Nazicht en reinigen
  - perceel 2: Herstelling
- Ongediertebestrijding
- Bewaking van gebouwen
  - perceel 1: Interventies en bewaking
  - perceel 2: Meldkamer
- Brandverzekering
- Arbeidsongevallenverzekering
- Autoverzekering (herhaling)
- Asbestdeskundige
- Onderhoud liften
- AED (herhaling - onderhoudscontract)

4.9 Projectwerking duurzaam beleid

Deze dienstverlening wordt verzorgd door het duurzaamheidsteam van IOK. Dit pakket aan gemeentespecifieke diensten is aanvullend op het basispakket inzake duurzaam beleid dat aangeboden wordt vanuit de kostendelende vereniging IMD. Met deze dienstverlening in opdracht van individuele gemeenten beoogt IOK de ondersteuning van gemeenten inzake specifieke planningstaken en andere gemeentespecifieke opdrachten op het vlak van milieu en duurzaam beleid. Deze lijst is niet limitatief en wordt voortdurend afgestemd op de evoluerende lokale behoeften:

- Aanbieden van de mogelijkheid tot intercommunale tewerkstelling van duurzaamheidsambtenaren
- Werking van de Vlaamse energielening
- Projectwerking met basisscholen
- Coördinatie van het Kempens streekproject 'Kempen2020' rond het Burgemeestersconvenant

- Intern duurzaam beleid IOK en IOK Afvalbeheer

4.9.1 Intergemeentelijke duurzaamheidsambtenaren

In 2018 leverde het duurzaamheidsteam een pool aan intercommunale duurzaamheidsambtenaren van 0,75 VTE. Er werd op die manier een intergemeentelijke duurzaamheidsambtenaar voorzien voor de gemeenten Rijkevorsel (0,25 VTE) en Mol (0,5 VTE).

4.9.2 De Vlaamse Energielening

In 2008 werden de eerste stappen gezet om een lokale entiteit op te richten in het kader van het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE). Dit fonds had als maatschappelijk doel goedkope tot zelfs renteloze leningen te verstrekken voor het financieren van structurele energiebesparende maatregelen in particuliere woningen (bv. het plaatsen van dakisolatie, hoogrendementsglas, geothermische warmtepomp, condensatieketel, zonneboiler ...). Sociaal zwakkere personen vormden voor het FRGE een bijzondere doelgroep.

Na een uitgebreide informatieronde bij de Kempense gemeentebesturen, de OCMW's, de sociale huisvestingsmaatschappijen, de sociale verhuurkantoren, bestaande lokale entiteiten en de energiesnoeiers werden in 2010 maar liefst 25 gemeenten bereid gevonden om binnen een lokale entiteit het FRGE op te starten. Sinds het voorjaar van 2011 is het fonds binnen de Kempen beschikbaar voor de bevolking. In het kader van de zesde staatshervorming werd beslist tot regionalisering van het FRGE. Dit gebeurde middels een overdracht van de rechten en verplichtingen naar de gewesten op 1 juli 2014. Vervolgens werd het FRGE ontbonden per 1 januari 2015. Sindsdien ligt de coördinerende rol bij het Vlaams Energieagentschap (VEA). De lijst van toegestane ingrepen werd geharmoniseerd tussen de verschillende lokale entiteiten. Overal in Vlaanderen dienen dezelfde voorwaarden gevolgd te worden sinds 1 juli 2015. Sindsdien wordt er gesproken over de Vlaamse Energielening en zijn de lokale entiteiten gekend onder de term 'energiehuizen'. De toegestane werken onder de lening zijn onder andere plaatsing van dakrenovatie incl. isolatie, hoogrendementsbeglazing, condensatieketel, PV zonnepanelen.

In 2018 werden, verspreid over de 25 deelnemende gemeenten, 139 leningen toegekend voor een totaal krediet van 1.149.349,47 euro, waarvan 48 (34,5%) aan de doelgroep.

Bij de bijzondere doelgroep dienen de energiesnoeiers een verplichte energiescan van de woning uit te voeren. Bijkomend heeft deze doelgroep in bepaalde gevallen recht op extra sociale of technische begeleiding bij de verbouwingen, ook wel esco-begeleiding genaamd. Deze dienstverlening gebeurt in samenwerking met het lokaal energiesnoeiersbedrijf Kringwinkel Zuiderkempen vzw of WEB vzw.

4.9.3 Projectwerking met basisscholen

Milieulesen

De voorbije schooljaren kende het aanbod milieulesen voor 2de en 3de graad basisonderwijs een toenemend succes. Het lessenaanbod behandelt naar keuze de thema's energie, klimaat en water. In het schooljaar 2017- 2018 werden in totaal 281 lessen gegeven, verspreid over 21 gemeenten. In het lopende schooljaar 2018-2019 staan 270 lessen ingepland in 22 verschillende gemeenten.

Klimaatscholen

Sinds 2008 hebben al 83 basisscholen (een derde van alle basisscholen uit de Kempen) verspreid over 24 verschillende gemeenten deelgenomen aan het project Klimaatscholen.

In 2017 werd via het 2IMPRESZS-project Europese Interreg-steun gevonden voor een uitbreiding van het Klimaatscholenproject tijdens de volgende jaren. In het schooljaar 2018-2019 starten de eerste 12 scholen in dit nieuwe scholenproject.

Door de projectmatige aanpak binnen de scholen worden de thema's energie en klimaat en het bijhorende lessenpakket goed gekaderd binnen de werking van de scholen en de wisselwerking met de leerlingen. Dit zet duidelijk aan tot nieuwe, creatieve initiatieven en een groter energiebewustzijn binnen de Klimaatscholen. Bovendien wordt hiermee een aanzet gegeven tot meer structurele, energiebesparende maatregelen (op iets langere termijn) op de scholen.

4.9.4 Warmtemakelaar Kempen

In 2018 is het project 'Warmtemakelaar Kempen' van start gegaan in uitvoering van een goedgekeurd EFRO subsidiedossier (EFRO1259) met looptijd 09/2018 – 08/2020. Het project heeft als

eerste doel de uitrol van collectieve warmtesystemen in de Kempen te helpen faciliteren en op die manier de kansen op nieuwe diep-geothermische projecten te vergroten.

Aanleiding voor de opstart van dit project was de feitelijke realisatie van een eerste geothermiecentrale van VITO op de Balmattsite in Mol, wat het geothermisch potentieel in de praktijk bevestigt. Belangrijke vaststelling is dat het VITO project (alsook de geplande boringen van Janssen Pharmaceutica) niet per definitie exemplarisch zijn voor een verdere uitrol in de Kempen. Op plaatsen waar geen sprake is van één of enkele grote warmtevragers in de onmiddellijke nabijheid van de bron, moet de aanpak omgekeerd worden, d.w.z. via geleidelijke opbouw van warmtebouwen om op termijn voldoende afzet te creëren. Om het pad te effenen voor nieuwe (kapitaalintensieve) investeringen in diepe geothermie moeten immers zoveel mogelijk risico's en onzekerheden weggenomen worden (waarvan de afzet van voldoende warmte één van de belangrijkste is).

Basisuitgangspunt is op lokaal niveau een proces in gang te zetten dat een structurele omschakeling genereert van fossiele verwarming/koeling van gebouwen naar een hernieuwbare vorm. Op die manier kan dit project een belangrijke schakel vormen binnen het streekproject Kempen2020/2030 in uitvoering van het Burgemeestersconvenant.

Concreet wordt gewerkt op verschillende sporen:

- Systematisch screenen van nieuwe ontwikkelingen op haalbaarheid van collectieve warmte
- Opbouw van een dynamische digitale warmtedatabank
- Opmaak van een strategisch warmteplan dat beleidsmatig de klijntijnen vastlegt om een structurele omschakeling van fossiel naar hernieuwbaar te realiseren.

Lokale besturen hebben een cruciale rol in dit traject. Als promotor van het EFRO-project treedt IOK op als facilitator/coördinator in de begeleiding van de lokale besturen. IOK wordt hierbij ondersteund door een gespecialiseerd expertisebureau via raamovereenkomst. Als netbeheerder (via beheeroverdracht) heeft ook Fluvius hierin een belangrijke rol. Verder wordt het partnerschap ondersteund door een sterk netwerk met onder meer VITO, PMV en de provincie.

In dit traject hadden bij aanvang reeds 9 gemeenten zich geëngageerd als partner-met-cofinanciering. In 2018 werden in dit kader stappen gezet rond concrete realisaties in Turnhout en Hoogstraten. In de gemeenten Geel, Herentals, Merksplas en Rijkevorsel werden eerste verkennende onderzoeken gevoerd.

4.9.5 Coördinatie van het Kempens streekproject 'Kempen2020' m.b.t. het Burgemeestersconvenant

In het voorjaar van 2013 lanceerde IOK het streekproject 'Kempen2020' rond het Burgemeestersconvenant. De uitdaging is om samen met de Kempense gemeenten actie te ondernemen om de CO₂-uitstoot met 20 % te verlagen tegen 2020. De reacties vanuit de Kempense gemeentebesturen waren uitgesproken enthousiast. Alle 29 Kempense gemeenten hebben zich in 2014 geëngageerd om samen met IOK aan de slag te gaan met het convenant.

IOK coördineert als erkend territoriaal coördinator

In augustus 2013 werd IOK door Europa erkend als territoriaal coördinator. Vanuit deze rol stroomlijnt IOK de verschillende lopende initiatieven voor de Kempense gemeenten en onderneemt IOK zelf actie waar zij best geplaatst is. Hierbij wordt enerzijds verder gebouwd op succesvolle lopende initiatieven zoals energie infotoer, klimaatscholen, samenaankopen ... en worden anderzijds nieuwe acties opgestart, zowel regionale als lokale acties op maat. Betrokkenheid van de burger en aandacht voor specifieke doelgroepen (energiewarmte) zijn daarbij aandachtspunten.

Samenwerking vanuit een groeiend partnerschap

Binnen het streekproject heeft IOK een coördinerende rol waarbij een breed partnerschap tussen verschillende actoren die op dit vlak actief zijn, cruciaal is. Er werd een hoofdpact op poten gezet tussen IOK, distributienetbeheerders, provincie en VITO. Kamp C, Rurant en VOKA sloten in een latere fase nog aan bij dit hoofdpact. Elk van de partners behoudt zijn één-op-éénrelatie met de gemeenten en blijft autonoom binnen zijn 'core-business'.

Naast dit hoofdpact wordt ingezet op versterking van samenwerking en betrokkenheid met alle andere mogelijke regionale partners vanuit de bedrijfswereld, middenveld ... Het groeiend partnerschap beoogt onder meer efficiëntieverhoging door samenwerking, afstemming en informatiedoorstroming (bv. organisatie van een regionaal overleg met ziekenhuizen). De initiatieven van alle partners worden getoond op de Kempense klimaatkaart.

Activiteiten

In functie van de uitvoering van alle 29 goedgekeurde lokale energie-en klimaatactieplannen werd de regionale werking versterkt door volgende activiteiten:

- Jaarlijkse analyse van de cijfers uit de nulmeting en monitoring op lokaal en regionaal niveau
- Verder uitbouwen van een communicatiecampagne voor het streekproject Kempen2020 door middel van:
  - Jaarlijkse organisatie van een Kempen2020 streekevent voor stakeholders (op 27 april 2018 vond dit plaats in het ROG in Mol)
  - Uitbouw van de projectwebsite www.kempen2020.be
  - Verspreiding van projectgebonden nieuwsitems via extranet, nieuwsbrieven, duurzaamheidskrant, website, lokale communicatiekanalen, sociale media ...
  - Toelichtingen op lokale fora (bv. op adviesraden en netwerksessies lokale economie)
  - Beschikbaar stellen van promomateriaal ('roll-ups' en folders)
- Door middel van halfjaarlijks dienstoverschrijdend lokaal overleg de uitvoering van het lokaal energie- en klimaatactieplan sturen
- Verder consolideren van de netwerken (bv. jaarlijkse regionale Kempen2020-workshop, halfjaarlijks provinciaal klimaatoverleg) en afspraken maken met de verschillende partners
- Wijkrenovatieproject: opstart lokale wijkrenovaties binnen het Interreg 2 Zeeën dossier 'SHINE' evenals individuele ondersteuning van inwoners verspreid over de Kempen die tot BEN (Bijna Energie Neutraal) willen renoveren, de zogenaamde virtuele wijkrenovatie
- Uitbouwen van een regionaal netwerk van vrijwillige energiemeesters in het kader van het Interreg 2 Zeeën dossier 'SHINE'
- Geothermie en warmtenetten: door middel van kennisopbouw, -verspreiding en draagvlakcreatie het potentieel maximaliseren rond de realisatie van een Kempens warmtenetwerk gekoppeld aan diepegeothermiecentrales
- Fondsenwerving om regionale troeven op vlak van duurzaam energiebeleid te ontwikkelen op het terrein
- Ondersteunen en regisseren van regionale energie- en klimaatprojecten die de lokale klimaatplannen ondersteunen (bv. agro-energienetwerk Noorderkempen, energiestudie lokale handelszaken ...)

Van Kempen2020 naar Kempen2030

Met de nieuwe legislatuur in zicht vormt zich een nieuwe opportuniteit om in het nieuwe meerjarenplan klimaatbeleid verder te integreren doorheen het gemeentelijk beleid. Aangezien dit meerjarenplan de grens van 2020 overschrijdt, is het logisch de blik te verruimen op langere termijn. IOK engageerde zich om verder de gemeenten te ondersteunen bij de uitwerking van het klimaatbeleid en werd in het najaar van 2018 reeds erkend als territoriaal coördinator binnen het nieuwe Burgemeestersconvenant 2030. Binnen dit nieuwe convenant kunnen gemeenten zich tot doel stellen om 40% CO₂ te reduceren richting 2030 en bovendien ook in te zetten op klimaatadaptatie. Het duurzaamheidsteam bereidde dit nieuwe traject al volop voor in het najaar van 2018 en zal bij de start van de nieuwe legislatuur de gemeenten oproepen om het burgemeestersconvenant 2030 te ondertekenen.

4.9.6 Intern duurzaam beleid IOK en IOK Afvalbeheer

Naast de externe dienstverlening worden ook inspanningen geleverd in functie van een intern duurzaam beleid.

Integratie van milieuzorg binnen de dagelijkse werking

Zowel binnen de interne werking van de diensten alsook binnen de externe ontwikkelingsprojecten zorgt het duurzaamheidsteam voor een concrete vertaling in de eigen organisatie van de principes van duurzame ontwikkeling. Versterking van het dienstoverschrijdend overleg en samenwerking zorgt ervoor dat interne milieuzorg een concrete vertaling krijgt naar de dagelijkse werking van de diensten.

- Opvolging van de duurzame aspecten binnen het nieuwe IOK-kantoorgebouw (werking KWO, uitrol van een nieuwe interne fietspromotiecampagne 'de ronde', energieboekhouding ...)
- De realisatie en herinrichting van enkele bedrijventerreinen door IOK gebeurde met input van de milieudienst (bv. uitrol warmtenet in bedrijventerrein De Kluis in Hoogstraten)
- Integratie van milieuzorg in de activiteiten van de personeelskring (bv. boomplantdag)

Mobiliteit

- Coördinatie van een Pendelfondsproject in samenwerking met Thomas More Kempen en Welzijnszorg Kempen, met een totaal van 120.000 euro investeringen door IOK en IOK Afvalbeheer (tot 50 % gesubsidieerd)
- Coördinatie interne werkgroep mobiliteit
- Opvolgen van het fietsgebruik bij woon-werkverkeer bij het personeel
- Deelname aan 'Geel op de fiets', 'Bike to Work', 'Car Free Day' en 'De Grote Verkeerskwis' met focus op fietsen en verkeersveiligheid
- Uitrol van een nieuwe fietscampagne 'de ronde' voor het eigen personeel
- Beschikbaar stellen van fietspompen op alle sites van IOK en IOK Afvalbeheer
- Publicaties rond duurzame mobiliteit in het infomagazine
- Ondersteuning van personeel bij de aankoop van een eigen elektrische pendelfiets
- Verduurzamen van dienstverplaatsingen

Energie en klimaat

Uitvoering en opvolging van het intern klimaatactieplan.

4.10 Kostendelend verlengstuk inzake juridisch en technisch advies milieu, juridisch en technisch advies ruimtelijke ordening, algemene juridische adviesverlening en ondersteuning duurzaam beleid - IMD

Deze dienst functioneert als een kostendelende vereniging, wat inhoudt dat de deelnemende gemeenten in de schoot van IOK en samen met IOK gezamenlijk expertise verwerven en dus de facto gemeenschappelijk gekwalificeerd personeel aanwerven. Deze vereniging opereert zonder rechtspersoonlijkheid in de schoot van IOK, maar vormt wel een eigen afzonderlijke entiteit met een andere deelnemersstructuur dan IOK en met een eigen boekhouding.

Deze expertise, aangeworven in een intercommunaal samenwerkingsverband, biedt belangrijke voordelen inzake schaalvergroting en synergie. Gelet op het wezen van het kostendelende verlengstuk wordt geen prijs per dossier voorzien, maar wordt een verdeelsleutel gehanteerd op basis van het inwoneraantal zodat de gemeenten een bijdrage in de kosten in het gezamenlijk aangeworven personeel voorzien. Deze personeelsleden dragen bij tot de uitvoering van de taken van de gemeenten die kaderen in het algemeen belang. De bijdrage van de gemeenten is beperkt tot de terugbetaling van de gezamenlijke uitgaven, zonder dat hierbij winst wordt nagestreefd.

Op die manier vormt het kostendelende verlengstuk een in-houseorgaan van de deelnemende gemeenten statutair verankerd op basis van het principe van wederzijdse exclusiviteit.

De dienstverlening van IMD is gebaseerd op 2 pijlers zoals hierna weergegeven.

4.10.1 Basispakket voor ondersteuning van alle deelnemers bij de uitbouw van een duurzaam milieubeleid

Binnen de schoot van IMD wordt op het vlak van duurzaam beleid een basispakket aangeboden. Dit pakket legt de nadruk op acties met een (gemeentegrens)overschrijdende aanpak en kan gemeentespecifiek worden aangevuld met een projectaanbod duurzaam beleid. Sinds 2014 is dit dienstenpakket in belangrijke mate afgestemd op de uitdagingen binnen het nieuwe streekproject Kempen2020.

Op basis van een continue evaluatie van de afgelopen jaren en regelmatige terugkoppeling vanuit de gemeenten bestaat het basispakket duurzaam beleid vanuit IMD onder andere uit:

- Organisatie van de intergemeentelijke actie 'Behaag onze Kempen' in samenwerking met de gemeentebesturen en natuurverenigingen
- Communicatie en informatie
- Loketfunctie (bv. op vraag van een gemeente advies geven bij ontwerpen van plannen van hogere overheden)
- Publicatie van een halfjaarlijkse intergemeentelijke duurzaamheidskrant
- Vertegenwoordiging van de Kempense gemeenten op gewestelijk niveau (o.a. Vlinter-overleg)
- Onderhouden van meer structureel contact met de gemeenten (organisatie van regionale workshops en halfjaarlijkse overlegmomenten met schepenen leefmilieu en lokale milieudiensten)

- Voorbereiding en opstart samenaankoop voor sanering van buiten gebruik gestelde stookolietanks voor particulieren
- Organisatie samenaankoop muurisolatie voor particulieren
- Milieuverantwoord productgebruik

4.10.1.1 Het streekproject Kempen2020 als basis

De cel duurzaam beleid biedt de gemeenten ondersteuning bij de opmaak en uitvoering van de lokale energie- en klimaatbeleidsplannen, als regionaal coördinator van Kempen2020. Het streekproject Kempen2020 heeft een grote invloed op de werking van de gemeentelijke (milieu)diensten én dus ook op de dienstverlening vanuit IOK.

Een belangrijk aspect van de IMD-ondersteuning in het 5de uitvoeringsjaar van Kempen2020 is de coördinatie van de halfjaarlijkse lokale stuurgroepvergaderingen en de voortdurende uitwisseling van kennis en ervaringen tussen gemeenten.

4.10.1.2 Samenaankoop muurisolatie en sanering van buiten gebruik gestelde stookolietanks

Na de gezamenlijke aankopen van zonnepanelen, zonneboilers, dakisolatie (2x), muurisolatie, hoogrendementsbeglazing, condensatieketels en een gezamenlijke sanering van stookolietanks (2x), organiseerde het duurzaamheidsteam van IOK, samen met 27 gemeenten, in 2018 opnieuw op vraag van de gemeenten een samenaankoop muurisolatie. Met meer dan 400 gezinnen die zich inschreven (en een onbepaald aantal gezinnen dat rechtstreeks contact opnam met de geselecteerde aannemers) werd dit opnieuw een zeer succesvol initiatief. De samenaankoop had als doel om mensen te informeren over de vele voordelen van een (bijkomende) muurisolatie en daarnaast ook betere voorwaarden te bedingen bij de aannemers/verdelers.

In de winter van 2018-2019 startte het duurzaamheidsteam, samen met 26 gemeenten, met een samenaankoop voor sanering van buiten gebruik gestelde stookolietanks. Uit de online inschrijvingen blijkt dat nu al meer dan 600 gezinnen zullen deelnemen. De uitvoering van werken zal in de loop van 2019 plaatsvinden.

De acties gebeuren telkens in 3 tot 5 clusters van deelnemende gemeenten. Per cluster worden infoavonden georganiseerd. Onder geïnteresseerde burgers wordt een stuurgroep samengesteld die de ontvangen offertes beoordeelt. De gekozen aannemers komen zichzelf voorstellen aan het publiek.

4.10.1.3 Behaag onze Kempen

In het najaar organiseerde IMD samen met de plaatselijke natuurverenigingen (afdelingen van Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming, Natuurpunt vzw en Velt vzw) en 27 geïnteresseerde gemeenten voor de 24ste keer de actie 'Behaag onze Kempen'. Via de actie worden enkele gezamenlijke natuurdoelstellingen van natuurverenigingen en gemeenten nagestreefd. Sensibilisatie rond het belang van streekeigen bomen en struiken is hierbij het belangrijkste streven, met de nadruk op aanplanting van gemengde hagen en houtkanten en meer natuurvriendelijke tuinen. Promotie gebeurt via verschillende kanalen, waaronder de gemeentelijke infobladen, de IOK-website en de intergemeentelijke duurzaamheidskrant. Het aanbod bestaat uit hoogkwalitatief plantgoed van streekeigen bomen en struiken, aangevuld met een aantal oude en streekeigen variëteiten van fruitbomen en klein fruit en een aanbod bio-bloemenzaad voor de aanleg van een bloemenweide. De opbrengst van de actie gaat naar reservatenfondsen voor beheer en aankoop van Kempense natuurgebieden.

Het plantgoed en de steunpalen werden aangekocht via een openbare aanbesteding. Naast de prijs speelden ook andere criteria zoals de herkomst van het plantgoed en milieucriteria een rol. Waar mogelijk werd gekozen voor autochtoon plantmateriaal. De aangekochte steunpalen zijn gemaakt uit hout afkomstig uit duurzaam beheerde bossen (PEFC). Bij de keuze van de boomkweker werd rekening gehouden met milieuvriendelijke teeltwijzen.

In 2018 werd er, net zoals in de voorgaande jaren, grote nadruk gelegd op het sensibilisatielukkig, onder meer door het aanbieden van gratis brochures met achtergrondinformatie, door een website met onder andere een online bestelformulier en een zoekkaart om een gemengde haag of houtkant te kiezen. Ook werden in 2018 3 tuinbezoeken rond ecologisch tuinieren georganiseerd. In totaal plaatsten 813 Kempense inwoners een bestelling. In 2018 werden 78.610 stuks plantgoed geplant.

4.10.1.4 Communicatie en informatie

Loketfunctie

In de eerste plaats speelt IMD een belangrijke rol in de vorm van een tweedelijnsloketfunctie voor de lokale milieudiensten. Via telefoon en e-mail doen de lokale milieudiensten beroep op de multidisciplinaire expertise binnen IMD. Sinds 2010 werd ter verbetering van deze dienstverlening binnen IMD per gemeente een contactpersoon aangeduid. Op die manier heeft iedere gemeente een vast aanspreekpunt. De contactpersoon kan de ontwikkelingen binnen de gemeente beter opvolgen en zal waar nodig de vragen van de gemeente doorspelen aan de juiste persoon binnen IOK.

Een duidelijke trend sinds 2011 is dat het duurzaamheidsteam steeds meer rechtstreeks gecontacteerd wordt door de bevolking. Deze groeiende eerstelijnsloketfunctie wordt veroorzaakt door het toenemend aantal intergemeentelijke activiteiten rechtstreeks naar de bevolking (bv. Vlaamse Energielening, samenaankopen, Behaag onze Kempen).

Halfjaarlijkse publicatie van de intergemeentelijke duurzaamheidskrant

IMD wil samen met de gemeenten de communicatie rond duurzame ontwikkeling in de Kempen naar de bevolking structureel vorm geven. Daarom werd in de vorm van een proefproject een intergemeentelijke duurzaamheidskrant uitgewerkt. Deze krant werd in 2011-2012-2013 in 5 uitgaven verspreid over de Kempen. In de loop van einde 2013 - begin 2014 werd op basis van een evaluatie van het proefproject bepaald om het project in de vorm van een halfjaarlijkse intergemeentelijke uitgave verder te zetten. In 2018 werden 2 kranten verdeeld.

Vertegenwoordiging regio op bovenlokaal niveau

Het vertegenwoordigen van de belangen van de Kempense gemeenten op provinciaal en Vlaams niveau is een taak waar IOK zich sterk toe leent. IOK vertegenwoordigt de Kempense gemeenten op o.a. het Vlinter-overleg en het provinciaal overleg rond klimaatbeleid.

Vlinter is een samenwerkingsverband van de Vlaamse intergemeentelijke verenigingen voor streekontwikkeling. De intercommunale milieudienst van IOK is vertegenwoordigd in de werkgroepen milieu en ruimtelijke ordening. In de schoot van Vlinter wordt samen met VVSG ook nauw overlegd met CAPLO (centraal aanspreekpunt voor lokale overheden van de Vlaamse overheid). Sinds 2013 werd het provinciaal overleg rond klimaatbeleid opgestart en vertaalt IOK, in de rol van erkend territoriaal coördinator Burgemeestersconvenant, in een breed partnerschap de Europese uitdagingen rond energie- en klimaatbeleid naar de regio. Binnen al deze netwerken worden praktische aspecten rond het uitbouwen van een lokaal klimaatbeleid besproken. Op die manier wordt de rol van het duurzaamheidsteam als interface tussen de lokale en hogere overheden versterkt.

Onderhouden van meer structureel overleg met de gemeenten

IOK tracht vanuit een regionale reflex aanvullend op de initiatieven van VVSG en de provincie te communiceren over belangrijke beleidsevoluties en bovengemeentelijke initiatieven van partners die opportuniteiten bieden voor de uitvoering van Kempen2020. Essentieel daarbij is periodieke terugkoppeling, waarbij zowel de verzuchtingen van de gemeenten als de resultaten van het overleg kunnen teruggekoppeld worden (IOK als interface). Om die goede wisselwerking met de IMD-gemeenten te verzekeren is regelmatig overleg nodig.

In 2018 werden zowel met de milieu- en duurzaamheidsambtenaren alsook met de schepenen van milieu overlegmomenten georganiseerd in samenwerking met IOK Afvalbeheer en de juridische dienst.

4.10.2 Juridische dienstverlening

Aan de juridische dienstverlening namen in 2018 zowel gemeenten, OCMW's, politiezones, hulpverleningszones als Welzijnzorg Kempen deel.

De juridische dienstverlening kan worden opgesplitst in dienstverlening aan de deelnemers enerzijds en interne adviesverlening aan bestuursorganen, directie en diensten anderzijds. Deze dienstverlening wordt uitgeoefend door 9 juristen met specialisatie in het administratief recht in het algemeen en het milieu- en ruimtelijk orderingsrecht in het bijzonder. Daarnaast maakt ook de milieucoördinator (ingenieur met specialisatie milieu) en een stedenbouwkundig specialist deel uit van deze dienst en wordt de dienst ondersteund door een administratief medewerker.

4.10.2.1 Juridische dienstverlening aan de deelnemers

De deelnemers maken, naast het traditionele uitgebreide takenpakket van de milieudienst, gebruik van de juridische dienstverlening. Al enkele jaren wordt een belangrijke toename vastgesteld van de bevragingen van de dienst inzake andere dan louter milieudossiers. Vooral ruimtelijke orderingsdossiers en algemeen administratiefrechtelijke vragen die rechtstreeks verband houden met de beleidsdomeinen nemen in frequentie toe. De deelnemers aan IMD kunnen in het kader van de IMD-structuur een beroep doen op de juridische dienst van IOK zowel voor de (telefonische) vraagbaakfunctie als voor de opmaak van schriftelijke juridische adviezen.

De medebewindstaken die aan de deelnemers worden toevertrouwd, worden niet alleen veel groter, maar tevens zeer complex. Vooral de interactie tussen de verschillende soorten wetgeving met een lokale inslag blijkt bij gebrek aan een efficiënte en volwaardige ondersteuning voor een juridisch kluwen te zorgen.

De laatste jaren is vooral de dienstverlening inzake ruimtelijke ordening in een stroomversnelling terechtgekomen. De gewijzigde regelgeving is hier niet vreemd aan. Binnen de juridische dienst is het externe takenpakket van 2 van de juristen in grote mate ingenomen door ruimtelijke orderingsdossiers.

De vernieuwing van de regelgeving rond overheidsopdrachten die in volle gang is, zorgt voor de noodzaak aan juridische ondersteuning. Anderzijds wordt vastgesteld dat ook in deze sector de deelnemers meer en meer geconfronteerd worden met bezwaren en rechtsingang. Verwacht wordt dat de sector overheidsopdrachten alleen maar in belang zal toenemen binnen het takenpakket van de juridische dienst. Vaststelling is alvast dat de bijzondere expertise binnen IOK, in hoofde van 3 juristen, in grote mate wordt bevroegd.

Ook in 2018 bleef de bevraging rond verbintenissenrecht en ambtenarenrecht sterk vertegenwoordigd. Binnen de groep juristen werden ook voor deze sectoren de nodige specialisaties opgebouwd.

Deze verruimde dienstverlening biedt vele opportuniteiten voor de deelnemers, maar vereist binnen de dienst een aangepaste personeelsbezetting.

In 2018 werden 1.359 externe dossiers opgemaakt, hieronder inbegrepen de adviezen verstrekt in het kader van de pijler milieu van IMD. Daarnaast is ook de vraagbaakfunctie van deze dienst erg belangrijk. Het merendeel van de probleemstellingen wordt immers telefonisch beantwoord. Het takenpakket van de juridische dienstverlening aan de deelnemers kan samenvattend in 3 pijlers worden onderverdeeld.

Juridische dienstverlening in beleidsdomeinen van de deelnemers

Een permanent beschikbaar adviesorgaan inzake het beleidsdomein van de deelnemers vormt het uitgangspunt en ook het kader van het takenpakket van de juridische dienstverlening. De ondersteuning is vaak gericht op de taken in het medebewind dat door de hogere overheden wordt toevertrouwd.

Zo beschikken de leden van het team over aanvullende opleidingen en/of bijzondere expertise inzake administratief recht in het algemeen, milieuwetgeving, ruimtelijke ordening en planning, overheidsopdrachten, bevoegdheid en organieke werking lokale besturen in het bijzonder.

In de praktijk wordt binnen het team van de juristen ook gestreefd naar gespecialiseerde taakverdeling binnen de dienst.

Het gunstige synergie-effect van deze vorm van samenwerking zit niet enkel vevat in de kostenverdeling, maar ook in de gezamenlijk verworven expertise.

De opgedane kennis rond complexe dossiers in een bepaald bestuur komt vaak opnieuw aan bod bij de behandeling van dossiers van andere deelnemers.

De gebundelde kennis wordt ook gehanteerd ten behoeve van de ondersteuning van de Conferentie van Kempense burgemeesters, de conferenties van algemeen directeurs en financieel directeurs en de werkgroepen van omgevingsambtenaren.

Hoe dan ook wordt binnen de besturen de laatste jaren meer dan vroeger de noodzaak aangevoeld van een permanente juridische ondersteuning bij de opmaak van notulen, het voeren van overheidsopdrachten, het beoordelen van vergunningsaanvragen ...

Met de oprichting van deze intergemeentelijke adviesstructuur als een in-houseorgaan van de deelnemers, wordt getracht hieraan tegemoet te komen.

VLAREM omgevingsvergunningaanvraagdossiers

Sinds 1992 wordt vanuit een multidisciplinaire (juridische en technische) benadering een integrale adviesverlening aangeboden inzake complexe VLAREM-dossiers. Sinds 1992 wordt van deze dienstverlening op een constante wijze gebruik gemaakt.

Toenemende wetgeving in aanverwante sectoren (natuurbehoudsdecreet, integraal waterbeheer, mestdecreet, bodemdecreet, afvalstoffendecreet, ruimtelijke ordening, e.a.) heeft tot gevolg dat de beoordeling van omgevingsvergunningaanvragen voor een aantal inrichtingen voortdurend complexer wordt.

Binnen de intercommunale milieudienst vraagt de beoordeling van omgevingsvergunningen dan ook steeds meer een interdisciplinaire aanpak.

Naast een milieutechnische en juridische beoordeling wint de beoordeling van de ruimtelijke impact van een aangevraagde inrichting aan belang. Het verlenen van advies omtrent de meer complexe omgevingsvergunningaanvragen lijkt in de toekomst te zullen toenemen.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat milieudiensten bij het langdurig onbeschikbaar zijn van personeel of personeelwissels tijdelijk ook nood kunnen hebben aan advies omtrent standaardvergunningprocedures en de meer courante aanvragen. De ondersteuning die hiervoor aan de deelnemers wordt aangeboden, blijft noodzakelijk.

In 2018 werden 147 omgevingsvergunningaanvragen en natuurvergunningaanvragen behandeld.

Daarnaast werden er nog 93 dossiers inzake milieuhygiënereglementering en bodemsanering opgemaakt.

Stedenbouwkundige vergunningaanvragen

In het licht van de ontvoogding van de gemeenten werd in 2008 gestart met een multidisciplinaire en integrale dienstverlening inzake complexe stedenbouwkundige aanvraagdossiers.

De ontvoogding betekent dat de gemeente autonoom stedenbouwkundige vergunningen en verkavelingsvergunningen kan afleveren zonder het advies van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar (vroeger gemachtigde ambtenaar).

Om de gemeenten bij te staan bij het autonoom behandelen van de stedenbouwkundige vergunningaanvragen en verkavelingsaanvragen wordt deze specifieke dienstverlening bestendigd, waarbij een nauwe samenwerking tussen een jurist en een stedenbouwkundig specialist leidt tot een volwaardig juridisch-technisch stedenbouwkundig advies.

4.10.2.2 Interne juridische dienstverlening

Het dossieroverzicht van de interne juridische dienstverlening van 2018 maakt duidelijk dat deze vorm van adviesverlening ook binnen IOK als een noodzaak werd gevoeld. Naast de betrokkenheid bij de grotere dossiers bestond er eveneens een veelvuldig geconsulteerde vraagbaakfunctie. Uit het overzicht blijkt dat de vraagstelling zeer verscheiden was en dat de dienstverlening tegemoet kwam aan alle IOK-diensten.

Zo werden in 2018 416 interne juridische dossiers opgemaakt.

Daarnaast vormden ook de verslaggeving van het directiecomité en de raad van bestuur en de opvolging van de wettelijke en statutaire bepalingen rond de organisatie en structuur van IOK en IOK Afvalbeheer, belangrijke onderdelen van het takenpakket.

4.10.2.3 Dossiers 2018

Tabel Overzicht dossiers juridische dienstverlening 2018

	Aantal dossiers
Juridische dossiers extern	1.359
Juridische dossiers IOK	416
Milieuvergunningaanvragen	147
Milieucoördinatorschap	0
Milieuhygiënereglementering	93
Totaal	2.015

4.10.2.4 Conferentie van Kempense burgemeesters

Ook in 2018 voerde IOK, zoals de voorgaande jaren, het secretariaat van de Conferentie van Kempense burgemeesters. Deze vergadering wil tussen de burgemeesters behorende tot de Antwerpse Kempen, op een gestructureerde wijze overleg en informatie-uitwisseling mogelijk maken over gemeenschappelijke projecten of problemen.

Zoals de voorgaande jaren werden een aantal probleemstellingen die alle gemeenten aanbelangen besproken en bestudeerd. Zo werd in 2018 onder meer aandacht besteed aan: het ziekenhuisnetwerk Kempen, het charter 'veilig thuis' m.b.t. intrafamiliaal geweld, het nieuwe logiesdecreet, uithuiszettingen door een deurwaarder, het uitvoeringsbesluit betreffende handhaving van de omgevingsvergunning en de bevoegdheden van de burgemeester hierin, het arbeidsmarktrapport, de vervoerregio Kempen, de opstart van een intergemeentelijke samenwerking stedenbouwkundig inspecteur en verbalisant ruimtelijke ordening, burgerparticipatie in hernieuwbare energieprojecten, de governance van IOK en IOK Afvalbeheer, het protocol rond asbestbranden, de herstellvordering en gemeentelijke bevoegdheden, de problematiek rond tent- en openluchtfuiven en overlast door vrachtwagens.

4.10.2.5 Intergemeentelijke dienst milieuhandhaving

Op 8 juni 2012 is de interlokale vereniging milieuhandhaving Kempen (IVMK) officieel opgericht, waarbij invulling werd gegeven aan de decretale verplichtingen van het milieuhandhavingdecreet. De interlokale vereniging is een overlegorgaan waarin 17 gemeenten, 7 politiezones en IOK vertegenwoordigd zijn.

Op vraag van het overlegorgaan worden binnen IOK 3 milieutoezichthouders ingezet. Er werd gekozen voor een multidisciplinair team, waarbij een technisch geschoolde medewerker en 2 juristen worden ingezet en waarbij de nodige administratieve ondersteuning wordt voorzien.

Ook deze dienstverlening is gebaseerd op het principe van kostendelend verlengstuk van de gemeenten, waarbij de gemeenten overgaan tot het gezamenlijk aanwerven van personeel om hun decretale verplichtingen in het kader van het medebewind uit te voeren.

Sinds 2018 zijn de activiteiten van IVMK geïntegreerd in de dienstverlening van IOK. Reden was de wens naar vereenvoudiging van de bestuurlijke en juridische structuur van deze dienstverlening, nadat de politiezones vennoot waren geworden van IOK. Op die manier valt de dienstverlening ook onder de modaliteiten van de btw-ruling van 3 oktober 2018, waarbij IOK kwalificeert als zelfstandige groepering.

De interlokale vereniging hield op te bestaan, maar de bestaande dienstverlening werd vanuit IOK verdergezet en ook het samenwerkingsprotocol werd verdergezet.

In 2018 zijn er binnen de intergemeentelijke dienst handhaving 97 controles uitgevoerd en werden er 95 adviezen verleend, gaande van het in eerste instantie opmaken en versturen van aanmaningen tot het effectief opstellen van een proces-verbaal.

4.11 Gemeenschappelijke interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk

4.11.1 Gemeenschappelijke interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk (GiD PBW)

4.11.1.1 Algemeen

In toepassing van de wet op het welzijn opereert de Gemeenschappelijke interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk (GiD PBW) voor elk van de aangesloten besturen als de interne preventieadviseur. In samenwerking met de externe preventiediensten waarbij de besturen respectievelijk zijn aangesloten, staat deze elk bestuur bij in zijn opdracht als werkgever om het welzijn van zijn werknemers te behartigen.

De taken en opdrachten zijn reglementair bepaald en behelzen volgende werkerreinen:

- De veiligheid en gezondheid van de werknemer op het werk
- De aanpassing van het werk aan de mens
- De omgevingsfactoren op de arbeidspost, de milieuaspecten inclusief

Aan de externe preventiedienst worden volgende opdrachten toevertrouwd:

- Gezondheidstoezicht vanwege de arbeidsgeneesheer
- Psychosociale risico's

Deze taakverdeling is vastgelegd in een bij wetgeving voorzien identificatiedocument.

Binnen een algemene beleidsvisie wordt een welzijnszorgsysteem uitgewerkt. Hierin krijgen de respectieve actoren een actieve rol toebedeeld:

- Het bestuur zet de bakens uit en legt doelstellingen, taken, verantwoordelijkheden en middelen vast in een globaal preventieplan met de duurtijd van een legislatuur (2014-2019). Jaarlijks wordt de uitvoering ervan geconcretiseerd en geactualiseerd door middel van een actieplan.
- De hiërarchie zorgt voor de realisatie en waakt erover dat het plan doelmatig is, aangepast aan de eigen noden en specifieke risico's.
- Het overlegcomité volgt het proces mee op en draagt er constructief toe bij.
- De preventieadviseur initieert en begeleidt het gehele proces en staat alle actoren adviserend en ondersteunend bij.

4.11.1.2 Vergunning

De toelating tot de oprichting van deze gemeenschappelijke interne dienst werd verkregen door het Koninklijk Besluit van vergunning nr. HUA/2332/N/163F/D d.d. 15 december 2004.

Naar aanleiding van lopende aanvragen tot formele uitbreiding en aanpassing van de bestaande vergunning werd een aangepast Koninklijk Besluit van vergunning met nr. HUA/29077/S/GDSC368 d.d. 13 juni 2018 verkregen. Dit besluit bepaalt tevens de omvang en werking van de dienst.

4.11.1.3 Wezen van kostendelende vereniging

Deze dienst functioneert als een kostendelende vereniging, wat inhoudt dat de deelnemende besturen in de schoot van IOK en samen met IOK gezamenlijk expertise verwerven en dus de facto gemeenschappelijk gekwalificeerd personeel aanwerven. Deze vereniging opereert zonder rechtspersoonlijkheid in de schoot van IOK, maar vormt wel een eigen afzonderlijke in-house-entiteit met een andere deelnemersstructuur dan IOK en met een eigen boekhouding.

Deze expertise, aangeworven binnen een samenwerkingsverband, biedt belangrijke voordelen inzake schaalvergroting en synergie. Gelet op het wezen van het kostendelende verlengstuk en conform de bepalingen van het K.B. van vergunning, wordt geen prijs per prestatie voorzien, maar wordt een verdeelsleutel gehanteerd op basis van het aantal werknemers (voltijdsequivalenten) opgedeeld volgens functieomschrijving. De bijdrage van de besturen is beperkt tot de terugbetaling van de gezamenlijke uitgaven, zonder dat hierbij winst wordt nagestreefd. Op die manier vormt het kostendelend verlengstuk een in-houseorgaan van de deelnemende besturen, statutair verankerd op basis van het principe van wederzijdse exclusiviteit.

4.11.1.4 Omvang werkingsgebied

De GiD PBW is de interne preventiedienst voor 73 openbare besturen. Binnen het werkingsgebied van IOK zijn er nog 2 lokale besturen die een eigen interne preventiedienst organiseren. Daarnaast maken ook samenwerkingsverbanden van gemeenten, OCMW's en een autonoom provinciebedrijf deel uit van dit initiatief.

Bijkomend verruimde de GiD PBW haar dienstverlening tot:

- IVA's en EVA's (interne en externe verzelfstandigde agentschappen)
- Verenigingen en vzw's onderworpen aan het decreet van 19/12/2008 op de OCMW's

Zo kunnen 9.886 voltijdsequivalente werknemers (of 14.639 personen) binnen de aangesloten besturen via deze dienst beroep doen op een eigen interne preventieadviseur.

4.11.1.5 Personeelsbestand

De personeelsinvulling moet, zoals opgenomen in het Koninklijk Besluit van vergunning, als volgt worden ingevuld:

- De dienst moet geleid worden door een diensthoofd niveau 1 dat voltijds met deze opdracht zal worden belast.
- Het diensthoofd wordt bijgestaan door preventieadviseurs-titularissen van minstens niveau 2. Hun aantal bedraagt minimaal 1/VTE per 1.000 VTE werknemers op de besturen (afgerond naar beneden).

De personeelsploeg wordt nu gevormd door:

- 1 preventieadviseur / wnd. diensthoofd - niveau 1 veiligheidskunde
- 1 preventieadviseur / stafmedewerker – niveau 2 veiligheidskunde
- 8 preventieadviseurs - niveau 2 veiligheidskunde
- 1 secretariaatsmedewerker - niveau 3 veiligheidskunde

Om de expertise van de preventieadviseurs op peil te houden en invulling te geven aan de wettelijke opdracht tot bijscholing, werden 712,5 uren opleiding gevolgd. Hierin zijn begrepen: EHBO-basisopleiding, EHBO-bijscholing en opleiding preventieadviseur niveau 1.

4.11.1.6 Bestuursorganen

Voor gemeenschappelijke aangelegenheden en om de nodige coördinatie te verwezenlijken, is er een beheerscomité dat één maal per jaar vergadert. Dit beheerscomité is samengesteld uit een afgevaardigde per aangesloten bestuur, afgevaardigden van de representatieve vakbonden (gewestelijke secretarissen) en een inspecteur van de FOD Waso (toezichhoudende overheid). Het comité vergaderde op 3 mei 2018.

Dit orgaan is bevoegd voor:

- Financiële zaken betreffende beheer en administratieve organisatie van GiD PBW
- Het algemene voorkomingsbeleid en de ervoor nodige middelen
- Aanwijzing, vervanging, verwijdering van een lid van GiD PBW
- Voorstel toetreding/definitieve toetreding van nieuwe besturen
- Uitsluiting van een bestuur
- Ontbinding van de GiD PBW

Om een vlotte werking mogelijk te maken werd binnen dit comité een dagelijks bestuur aangesteld dat in 2018 op 3 momenten vergaderde.

4.11.1.7 Activiteiten

Volgende cijfergegevens hebben betrekking op het gehele werkjaar 2018 en zijn indicatief te interpreteren. Ze geven immers geen informatie over de omvang en impact van de diverse activiteiten. De beschikbare tijdsinzet verdeelt zich over de besturen in functie van hun grootte en de risico's die specifieke personeelsgroepen inhouden. Die verhouding is dezelfde als deze die de verdeling van de werkingskosten van de dienst over de besturen bepaalt:

- De jaarverslagen 2017 werden voor elk bestuur afzonderlijk en voor de dienst in zijn geheel opgesteld.
- Er waren 190 activiteiten voor het opstellen en mee opvolgen van de globale preventieplannen en jaarlijkse actieplannen.
- Er gebeurden 343 prestaties naar aanleiding van arbeidsongevallen. Hierbij werden oorzaken vastgesteld om gepaste preventiemaatregelen te adviseren. Voor 7 ongevallen, die voldoen aan de definitie van ernstig ongeval, werd ten behoeve van de inspectie een omstandig verslag opgemaakt.
- Er waren 193 activiteiten betreffende voorbereiding, bijwonen en nazorg voor comités PBW en basisoverlegcomités.
- Er werden 990 onderzoeken uitgevoerd waarbij een advies werd opgesteld ten behoeve van het bestuur.
- Er werden 1.456 werkbezoeken of schouwingen uitgevoerd.
- Er werden 993 activiteiten verricht in toepassing van het voorkomingsbeleid (onderzoeken en adviezen betreffende aankopen of huur - indienststellingen).

4.11.1.8 Troeven

De gemeenschappelijke organisatie van de interne preventiedienst maakt het mogelijk om gekwalificeerd personeel voltijds ter beschikking te stellen. Hierdoor wordt kennis gebundeld en specifieke ervaring binnen de openbare sector opgebouwd. Door de unieke positie van de preventieadviseur ten aanzien van bestuur, hiërarchie en personeel is zijn onafhankelijkheid eenduidig en door iedereen erkend. De preventieadviseur opereert niet vanop een eiland. Hij kan immers terugvallen op een groep van collega's om meningen te toetsen en inzichten uit te wisselen.

De GiD PBW onderhoudt contacten met externe organisaties en heeft een respectabele draagkracht en enige uitstraling om mee invloed uit te oefenen op de globale welzijnsaanpak binnen de sector.

4.11.2 Cel veiligheid speelterreinen

4.11.2.1 Algemeen

Deze cel startte haar 17de werkjaar. Ze kwam tot stand in uitvoering van het Koninklijk Besluit van 28 maart 2001 betreffende de uitbating van speelterreinen.

De aangesloten besturen worden met volgend takenpakket door deze dienst ondersteund:

- Uitvoeren van een jaarlijkse grondige controle
- Begeleiden bij het opstellen van onderhouds- en inspectieschema's door eigen personeel
- Ondersteuning bij het instellen en bijhouden van een logboek
- Onderzoek (na melding) van ernstige incidenten en ongevallen
- Begeleiden bij het ontwerpen van nieuwe speelterreinen met opstellen van een risicoanalyse
- Begeleiden bij het opstellen bestekken voor aankoop van nieuwe speeltoestellen
- In dienst stellen van nieuwe speeltoestellen en speelterreinen
- Opstellen van risicoanalyse voor éénmalige, tijdelijke speelterreinen

4.11.2.2 Wezen van kostendelende vereniging

Ook deze dienstverlening is als in-houseorgaan van de gemeenten opgebouwd vanuit de modaliteiten en principes van kostendelende vereniging, waarbij een gezamenlijk aangeworven personeelslid de gemeentelijke belangen waarneemt. Gelet op het wezen van het kostendelend verlengstuk wordt geen prijs per prestatie voorzien, maar wordt een verdeelsleutel gehanteerd op basis van het aantal speelterreinen en speeleenheden. De bijdrage van de besturen is beperkt tot de terugbetaling van de gezamenlijke uitgaven, zonder dat hierbij winst wordt nagestreefd.

4.11.2.3 Omvang werkingsgebied

In 2018 maakten in totaliteit 22 gemeentebesturen (voor 5 gemeenten ook het OCMW) deel uit van het samenwerkingsverband. Deze besturen beheerden in hun totaliteit 3.858 speeltuigen², verdeeld over 698 speelterreinen.

4.11.2.4 Personeelsbestand

Het personeelsbestand is afgestemd op het werkvolume van de periodiek weerkerende taken. Het organigram is als volgt samengesteld:

- 1 veiligheidsdeskundige - specifieke scholing veiligheid speelterreinen - niveau 2 veiligheidskunde
- 1/5 secretariaatsmedewerker

4.11.2.5 Activiteiten

De jaarlijkse inspecties werden binnen de voorziene termijnen afgerond. De bevindingen werden telkens met de plaatselijke contactpersonen doorgenomen en resulteerden in een gedetailleerde verslaggeving.

Daarnaast kan worden vermeld:

- Er werden 6 adviezen gegeven rond specifieke items.
- Er waren 43 besprekingen over lopende dossiers.
- 16 nieuwe speeltoestellen werden in dienst gesteld.
- Voor 19 nieuwe speelterreinen of herinrichting van bestaande speelterreinen werd een risicoanalyse uitgevoerd.
- Op aanvraag werden 10 extra controles uitgevoerd.
- 1 opleiding werd gegeven rond veiligheid speelterreinen.

---

² Bij gecombineerde speeltoestellen wordt elke relevante speel functie als een apart speeltoestel beschouwd.

4.11.2.6 Opleiding

Om zijn specifieke expertise te actualiseren met de laatste nieuwe kennis en inzichten volgde de veiligheidsdeskundige de opleidingen die door de sector in 2018 werden georganiseerd.

4.12 Intercommunaal Centrum voor Geweldbeheersing

Tijdens het dienstjaar 2018 werd het Intercommunaal Centrum voor Geweldbeheersing (ICG) door 2.727 mensen van politionele diensten bezocht. Tijdens deze trainingen van het politiepersoneel en huurders van het ICG werden 169.100 patronen afgevuurd. Hierdoor komt het totaal aan geschoten patronen van 1996 tot op heden op 4.688.572.

4.12.1 Vergaderlocatie

Het beheerscomité van het ICG vergaderde in 2018 2 maal in het ICG. Er vonden eveneens verschillende cursussen plaats:

- Training PZ Mol (1x)
- Stuurgroep monitoren (3x)
- Opleiding machinepistool (UMP) PZ Geel (2x)
- Opleiding Glock PZ Turnhout (1x)
- Opleiding dijholster PZ Geel (1x)
- Opleiding PZ Geel (1x)
- Omscholing naar machinepistool (UMP)-(Glock) pistool PZ Turnhout (2x)
- Omscholing PZ Noorderkempen (1x)
- Bijscholing SAU Turnhout (18x)
- Bijscholing schutters PZ Noorderkempen (1x)
- Bijscholing schutters PZ KeNo (5x)
- Bijscholing schutters PZ Geel (4x)
- Bijscholing schutters PZ Turnhout (2x)
- Bijscholing schutters PZ Zuiderkempen (1x)
- Bijscholing Glock schutters PZ Noorderkempen (1x)
- Bijscholing Glock schutters PZ KeNo (1x)
- Bijscholing en training Glock schutters PZ Geel (1x)

4.12.2 Verhuur

In de loop van het jaar werd de schietstand verhuurd aan volgende instanties:

- Federale Politie Antwerpen (CSD)
- Federale Gerechtelijke Politie Turnhout (FGP)

In totaal namen van deze instanties 366 personen aan de opleidingen deel. Er werden 24.075 patronen geschoten.

Tabel Verhuur schietstand in 2018

Instantie	Aantal halve dagen	Aantal hele dagen	Aantal deelnemers	Aantal afgevuurde patronen
CSD	5	6	83	9.250
FGP	10	0	283	14.825

5 Studiedienst

5.1 Beleidsplanning

In 2013 werd het beleidsplan van IOK voor de nieuwe legislatuur 2013-2018 opgemaakt. Kaderend binnen dit meerjarenplan wordt jaarlijks een activiteitenplan opgemaakt met acties voor het komende jaar. In 2018 werd ook de verlenging van IOK als dienstverlenende vereniging voorbereid.

5.2 Mobiliteit

De studiedienst organiseerde in 2018 in samenwerking met provincie Antwerpen een regionaal mobiliteitsoverleg rond volgende thema's: trage wegen, clean power for transport en autodelen.

IOK maakte in 2017, op vraag van de Conferentie van Kempense burgemeesters en op basis van een bevraging bij de gemeentebesturen, een prioriteitennota wegenwerken op. Deze prioriteitennota vormde eerder al de basis voor overleg tussen een Kempense delegatie en AWW Antwerpen. In 2018 werd de noodzaak van investeringen voor de prioritaire Kempense projecten zoveel mogelijk aangekaart.

De studiedienst volgde ook van nabij de dienstverlening m.b.t. het personenvervoer per spoor en de ontwikkelingen m.b.t. het nieuwe investeringsplan van NMBS en Infrabel. In 2015 werd de Kempense spoorstrategie geactualiseerd in het licht van het nieuw op te stellen meerjarenplan van NMBS en Infrabel. Dit resulteerde in een globale visie op het Kempense spoorvervoer met een rubricering van de projecten conform het gevoerde beleid bij de spoorwegmaatschappijen. In functie van de uitvoering van prioritaire acties binnen deze Kempense spoorstrategie vond in februari 2018 een onderhoud plaats met de spoorwegmaatschappijen.

In 2016 is in opdracht van de Vlaamse regering een grensoverschrijdend haalbaarheidsonderzoek opgestart voor een nieuwe spoorverbinding tussen de metropoolregio Rijn-Ruhr en de haven van Antwerpen (Haalbaarheidsonderzoek Rijn-Ruhr-Rail Connection (3RX)). IOK volgde de voortgang van deze studie op en heeft de eigen studie 'Voorwaardenscheppend kader ingebruikname IJzeren Rijn voor de Kempen' die werd afgerond in 2010, onder de aandacht gebracht. Begin 2018 werd de 3RX-studie afgerond. De resultaten van de IOK-studie werden hierin opgenomen.

Verder heeft IOK ook de dienstverlening van De Lijn opgevolgd in functie van het nieuwe beheersplan van De Lijn en de hervormingen volgens het principe van basisbereikbaarheid. De opstart van de vervoerregio Kempen werd in 2018 voorbereid door het uitwerken van een organieke bestuursstructuur voor de vervoerregio. Eind 2018 werd in samenwerking met MOW een bijeenkomst voor de ambtenaren mobiliteit georganiseerd over de vervoerregio. Bedoeling is om in het voorjaar 2019 de vervoerregio Kempen daadwerkelijk op te starten.

IOK volgde in 2018 ook de ontwikkelingen op m.b.t. de provinciale mobiliteitsstudies Middenkempen en Noorderkempen, evenals de opmaak van PRUP's voor de regionale ontsluiting van Geel en Mol.

5.3 Lokaal woonbeleid – Kempens Woonplatform

Op basis van het Vlaamse subsidiekader d.d. 21 september 2007 ter ondersteuning van het lokaal woonbeleid, ging in november 2009 het project Kempens Woonplatform van start. Binnen dit subsidiekader kon op een Vlaamse tussenkomst gerekend worden voor maximaal 9 jaar.

In het 9de werkingsjaar werd ondersteuning in het lokaal woonbeleid geboden aan 23 gemeenten. Het team van Kempens Woonplatform heeft zich de voorbije jaren verder verdiept in woongerelateerde thema's en biedt zo een tweedelijns-ondersteuning aan de huisvestingsambtenaren en/of ambtenaren van de bouwdienst van de deelnemende gemeenten. Deze gemeenten kunnen rekenen op een vast aanspreekpunt bij Kempens Woonplatform. Voor de effectieve uitvoering van bepaalde activiteiten van Kempens Woonplatform wordt nauw samengewerkt met de multidisciplinaire expertise die aanwezig is binnen IOK.

In 2018 spitste de werking van het Kempens Woonplatform zich toe op volgende pijlers:

- Een gemeentelijke beleidsvisie ontwikkelen op het vlak van wonen:
  - Er werd verder uitvoering gegeven aan de acties van de gemeentelijke woonplannen.
  - Daarnaast werd ondersteuning geboden aan de betrokken ambtenaren via algemene mailings, gemeentespecifieke mailings en infomomenten.
- Het lokaal woonoverleg organiseren:

- Het lokaal woonoverleg kwam zo'n 2 à 3 keer samen in 2018. Daarnaast zaten de betrokkenen van gemeente en OCMW nog verschillende keren samen in functie van het uitvoeren van het actieplan, besprekingen in het kader van woningkwaliteit ...
- Het kaderbesluit sociale huur biedt gemeenten de mogelijkheid lokale accenten te leggen in het toewijzingsbeleid van sociale huurwoningen. Ook in 2018 ondersteunde Kempens Woonplatform diverse gemeenten bij het opmaken of aanpassen van een lokaal toewijzingsreglement.
- Gestructureerde basisinformatie inzake huisvesting aanbieden aan de inwoners:
  - De gemeentelijke ambtenaren en de medewerkers van het OCMW vervullen een belangrijke taak in het aanbieden van woongerelateerde informatie aan de inwoners, waarbij Kempens Woonplatform een ondersteunende vraagbaakfunctie vervult.
  - De website van het Kempens Woonplatform werd geactualiseerd en er werden op regelmatige basis artikels rond wonen uitgewerkt, die opgenomen werden in de gemeentelijke infobladen en/of op de gemeentelijke websites.
  - In 2018 werden diverse infomomenten georganiseerd voor burgers die telkens op een goede opkomst konden rekenen.
- Taken uitvoeren gericht op de verbetering van de kwaliteit van het patrimonium:
  - Tijdens het voorbije jaar voerde elke gemeente de wettelijke procedures uit inzake woningkwaliteit (het ongeschikt en onbewoonbaar verklaren van woningen, overbewoning, verwaarlozing ...). Vanuit Kempens Woonplatform werd ondersteuning geboden bij de te voeren procedures.
  - Met de hulpverleningszone Kempen werd een afsprakenkader uitgewerkt voor brandweer- en ambulance-interventies met betrekking tot woningkwaliteit. De procedure resulteerde intussen al in enkele mooie voorbeelden van samenwerking tussen de hulpverleningszone en de gemeentebesturen.
  - Kempens Woonplatform is ook nauw betrokken bij diverse subsidieprojecten rond woningkwaliteit (energiewaarde, woningkwaliteitsverbetering private huurwoningen, woonmeter, huisvesting seizoenarbeiders ...).
- Grond- en pandenbeleid met het oog op betaalbaar wonen:
  - De haalbaarheid van het opgelegde bindend sociaal objectief wordt nauwgezet opgevolgd vanuit het lokaal woonoverleg. Gemeenten die een sociaal woonbeleidsconvenant kunnen afsluiten, kunnen rekenen op de nodige ondersteuning vanuit Kempens Woonplatform.

In de zomer van 2016 werd een nieuw Vlaams subsidiekader goedgekeurd waardoor Vlaamse subsidies mogelijk blijven tot 31 december 2019 (mits goedkeuring van een nieuw dossier). Zo werden begin 2018 de subsidiedossiers gefinaliseerd voor de noordelijke en zuidelijke werking en overgemaakt aan Wonen-Vlaanderen. In de zomer volgde de goedkeuring voor beide projecten, welke van start gingen op 1 november 2018 met een looptijd tot 31 december 2019.

Op basis van het besluit van de Vlaamse Regering over het lokaal woonbeleid d.d. 16 november 2018 zullen in het voorjaar van 2019 nieuwe subsidiedossiers uitgewerkt worden voor de periode 2020-2025.

5.4 Lokale tewerkstelling

Zoals de voorgaande jaren bood de studiedienst in 2018 ondersteuning aan lokale besturen aangaande lokale tewerkstelling. Er werd daarbij vraaggericht gewerkt. De studiedienst participeerde aan het veldwerkersoverleg voor de regisseurs sociale economie. Dit overleg wordt 3 tot 4-maandelijks georganiseerd door het Streekplatform Kempen, in samenwerking met Welzijnszorg Kempen en IOK.

5.5 Sociaal-economische gegevens

Het blijft voor de studiedienst een belangrijke opdracht om socio-economische gegevens te verzamelen en te actualiseren. Dataverzameling en -analyse vormen immers de basis van een goede beleidsvoorbereiding. IOK studiedienst wil hierbij niet uitputtend en academisch werken, maar zeer duidelijk beleidsgericht.

In het licht hiervan werd in het verleden een databank met gemeentelijke gegevens uitgebouwd. Deze databank werd ook in 2018 verder geactualiseerd door het opvragen of downloaden van gegevens bij diverse instanties (FOD Economie ...). Voor concrete studieopdrachten werden ook de

gemeentelijke administraties aangezocht om bepaalde gegevens te verfijnen en aan te vullen. Deze gegevens kunnen steeds met GIS gerelateerd worden om ze grafisch voor te stellen.

5.6 Informatievoorziening

IOK wil de Kempense gemeentebesturen zoveel mogelijk informatie geven over haar activiteiten. De studiedienst werkte zeer actief mee aan deze informatievoorziening.

Ook specifieke vragen in verband met cijfergegevens van de Kempen werden door de studiedienst behandeld. Daarnaast werden zowel de dossiergebonden als de algemene contacten met de gemeenten onderhouden.

Infomagazine

De kracht van de communicatie van IOK ligt in een regionale focus. De inhoudelijke relevantie of het antwoord op de vraag 'what's in it for me?' is een must. Daarom worden in het infomagazine maximaal verhalen en getuigenissen in beeld gebracht die inspirerend kunnen werken voor lokale bestuurders of streekorganisaties.

Online communicatie

In 2018 bezochten er maandelijks gemiddeld 13.545 mensen www.iok.be. Ook in 2018 werd ingezet op het gebruik van sociale media. De twitterpagina van IOK en IOK Afvalbeheer werd actief gebruikt. Vooral de interactie en wisselwerking met berichtjes van gemeenten en andere stakeholders creëert een meerwaarde. Eind 2018 had de twitteraccount meer dan 794 volgers. In 2017 werden er 104 tweets gestuurd. Sinds de start in september 2013 zijn dat er 1.560.

De facebookpagina van IOK Afvalbeheer (sinds februari 2017) werd in de eerste plaats gebruikt voor sensibilisering over afval maar er was ook ruimte voor de bekendmaking van projecten van IOK zoals de samenaankopen, verkavelingen en vacatures. Een gemiddeld bericht bereikte 2.452 personen. Topberichten bereikten meer dan 25.000 personen.

Sinds 2013 is er een extranet ter beschikking van bestuurders en gemeentelijke diensten. Via dit extranet kunnen beleidsdocumenten, dossiers en informatie gedeeld worden met deze betrokkenen. Het extranet bevat ook een fotodatabank met foto's die vrij kunnen gebruikt worden in gemeentelijke publicaties.

Pers

De perscontacten worden onderhouden vanuit de studiedienst. Voor de externe (en interne) communicatie wordt een jaarplanning gemaakt. Dit vormt een leidraad voor de publicaties, website en persberichten. Projecten worden getoetst aan hun nieuwswaarde en vervolgens gecommuniceerd met de pers. In 2018 waren er 30 persinitiatieven.

5.7 Onderwijs

5.7.1 Pedagogisch Vormingsinstituut voor de Kempen

IOK fungeert als inrichtende macht voor het Pedagogisch Vormingsinstituut voor de Kempen (PVK).

In 1971 werd het Pedagogisch Vormingscentrum voor de Kempen erkend door het toenmalige Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur als Hoger Instituut voor Opvoedkunde (HIVO), en daarmee als instantie die diploma's kan uitreiken voor langlopende opleidingen voor leerkrachten uit het basis- en secundair onderwijs.

Vanaf januari 2006 werd het PVK bijkomend erkend door de diensten van de VDAB als opleidingsverstrekker. Dit maakte het mogelijk dat inschrijvingsgelden voor de langlopende opleidingen ook betaald konden worden door de cursisten met de opleidingscheques van de Vlaamse overheid. Dit werkte drempelverlagend naar instap in de opleiding. In maart 2015 kwam hier echter een einde aan. Voor hooggeschoolden (Bachelorniveau) werd het onmogelijk om opleidingscheques te verkrijgen behalve in het kader van een VDAB-loopbaanbegeleidingstraject. De invloed van deze maatregel bleek beperkt te zijn. Bij bevraging bij de cursisten werd aangegeven dat zij de opleiding waarderen en willen volgen ondanks de hogere persoonlijke kost. We stellen vast dat er slechts weinig cursisten zijn die nog gebruik willen maken van opleidingscheques binnen een VDAB-loopbaanbegeleidingstraject. Bij de instap in september 2018 voor het academiejaar 2018-2019 betrof dit één cursist.

De verschillende HIVO's in Vlaanderen zijn in 2008 een samenwerkingsverband aangegaan. Hierdoor ondersteunt het Ministerie van Onderwijs elk HIVO met een beperkte subsidiëring. Het PVK, samen met de andere HIVO's, krijgt hier de mogelijkheid om de inhoudelijke werking verder te versterken. Jaarlijks wordt dit door het Departement Onderwijs opgevolgd en geëvalueerd via een specifiek jaarverslag i.v.m. de DHOS-opleiding.

De vroegere cursus Remedial Teaching van het Pedagogisch Vormingsinstituut voor de Kempen (1970-1999) werd geleidelijk overgenomen door de Katholieke Hogeschool Kempen (departement lerarenopleiding) welke later omgevormd werd tot Thomas More Kempen.

In december 2009 werd de samenwerkingsovereenkomst tussen PVK/IOK en de Katholieke Hogeschool Kempen herzien en geactualiseerd. Jaarlijks wordt de samenwerkingsovereenkomst stilzwijgend verlengd tussen IOK/PVK en de intussen omgevormde KHK tot Thomas More Kempen.

Het PVK organiseert ieder jaar vormings- en nascholingsactiviteiten voor leerkrachten uit het basisonderwijs, secundair onderwijs en buitengewoon onderwijs. Voor 2018 werd het aantal vormingsavonden behouden op 4.

In 2013 werd het Kempens Platform van schepenen met onderwijsbevoegdheid opgericht. In 2018 werd dit platform verbreed tot zowel schepenen als ambtenaren onderwijs. Tijdens de bijeenkomsten worden de actuele evoluties in het onderwijs geagendeerd.

Verder blijft de werking van het PVK gericht op de specifieke noden van het onderwijsveld in de Kempen en ondersteunt het initiatieven in deze richting.

In 2018 werd het initiatief genomen binnen PVK om verder te verkennen en uit te klaren welke de perspectieven zijn voor het vormingsinstituut voor de volgende jaren, inspelend op de nieuwe onderwijsnoden zoals ze zich aandienen.

5.7.1.1 Opleidingen

Hoger Opvoedkundige Studiën

Deze opleiding wordt door het PVK georganiseerd en is erkend door het Ministerie van Onderwijs. Het getuigschrift (GHOS) en het diploma (DHOS) worden respectievelijk behaald na 2 en 3 jaren studie en na het slagen in de evaluatie van de 2 en 3 jaren. Naast de zelfstudie van de cursisten spreken we hier over een opleiding tot 450 contacturen in 3 jaar. Naar inhoud toe wordt getracht de initiële lerarenopleiding aan te vullen, te verdiepen en wordt er met de cursisten gereflecteerd op nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Sleutelwoorden zijn hier visie, meesterschap en leiderschap.

De bestaande opleiding werd stap voor stap en continu omgevormd. De doelstelling is om, nog meer dan in het verleden, een kwalitatief sterke opleiding aan te bieden die aansluit bij de hedendaagse ontwikkelingen in het onderwijs. We willen immers leerkrachten en beleidsverantwoordelijken in het onderwijs sterker maken. Daarnaast willen we die mensen die niet kiezen voor een volledige opleiding toch de mogelijkheid geven om aparte moduleonderdelen van de opleiding te volgen. Het wordt zo een open opleiding waar je gericht volgens je specifieke vraagstelling een antwoord kan vinden voor je noden als onderwijsgevende. De cursisten worden op vraag beoordeeld. Na evaluatie ontvangen zij een creditattest. Bij loutere deelname blijft dit beperkt tot een deelnameattest.

Enkele krachtlijnen zijn:

- De opleiding is in 3 modules ingedeeld waardoor men jaarlijks kan instappen. Naast de kernmoduleonderdelen die door elke cursist gevolgd moeten worden, zijn er keuzeactiviteiten. Zo kan beter ingespeeld worden op de verschillende interesses van de cursisten.
- De opleiding richt zich tot leerkrachten van alle niveaus met differentiatie naar kleuter-, lager en secundair onderwijs.

Aan het einde van het academiejaar 2017-2018 behaalden 4 cursisten het diploma (DHOS) en 6 cursisten het getuigschrift Hogere Opvoedkundige Studiën (GHOS).

In het academiejaar 2018-2019 volgen 17 cursisten de volledige opleiding van 3 jaar (minimaal 375 contacturen). Hierbij is het grootste gedeelte actief in het basisonderwijs. Er zijn nog 2 cursisten die enkel het eindwerk moeten afwerken i.f.v. diplomering. Verder zijn er nog 3 deelnemers die één of meerdere moduleonderdelen van de opleiding volgen.

Vanuit de beleidsnota van de minister van onderwijs werd door het Departement Onderwijs in november 2015 een evaluatie gestart van de verschillende HIVO's in Vlaanderen. Dit werd opnieuw opgenomen in het voorjaar 2016 en voortgezet in de volgende jaren. Visieontwikkeling en uitbouw van kwaliteitszorg zijn onder meer thema's. Vanuit het HIVO-overleg werd een projectvoorstel ingediend aan de UA Antwerpen i.f.v. evaluatie van de opleiding. Dit voorstel werd echter niet weerhouden.

Bij de start van het academiejaar 2018-2019 werd een nota gefinaliseerd waarin de HIVO's duidelijk aangeven welke plaats zij innemen in het onderwijslandschap en wat hun specifieke eigenheid is. Hiermee geven ze aan dat de DHOS-opleiding nog steeds een waardevolle en hedendaagse opleiding is voor leerkrachten die actief zijn in de verschillende onderwijsniveaus.

In het kader van de samenwerking met Thomas More - departement lerarenopleiding gaan de sessies voor deze opleiding door in de gebouwen van Thomas More Kempen in Turnhout.

Banaba (bachelor na bachelor) Zorgverbreding en Remediërend Leren

Daarnaast werkt het PVK ook samen met Thomas More Kempen om de banaba-opleiding voor zorgleerkrachten te realiseren. Zo fungeert de werkgroep onderwijs van PVK als resonansgroep voor de banaba.

Deze opleiding richt zich zowel tot zorgcoördinatoren en zorgbegeleiders als tot leerkrachten en directies basisonderwijs en secundair onderwijs die een beter inzicht willen verwerven in het uitbouwen van een zorgbeleid op school.

5.7.1.2 Initiatieven

Vormingsavonden

Elk jaar richt het PVK vormingsavonden in voor leerkrachten, ouders en CLB-medewerkers, met als doelstelling nieuwe ontwikkelingen en inzichten in het pedagogisch-didactisch handelen bij kinderen of jongeren met specifieke noden te behandelen of brede, vernieuwende inzichten in onderwijs of opvoeding door te geven. In het kader van de samenwerking met Thomas More Kempen gaan deze avonden door in de gebouwen van Thomas More Kempen in Turnhout.

Op het programma stonden:

- Vertrek eens zonder thema – Els Menu, CEGO.
Doelgroep: leerkrachten kleuteronderwijs, directie, zorgcoördinatie, beleidsondersteuners
- Co-teaching, de kracht van samenwerking – Dian Fluijt, Seminarium Orthopedagogiek, Utrecht
Doelgroep: leerkrachten kleuter- en lager onderwijs, leerkrachten secundair onderwijs, gewoon en buitengewoon onderwijs
De vorming werd origineel enkel ingepland op één avond. Gezien het groot aantal deelnemers werd de avond ontdubbeld en een tweede keer ingericht.
- Handvatten Interculturele ouder-communicatie – Lieve Lenaerts – DoorElkaar HIVSET Campus
Doelgroep: leerkrachten kleuter- en lager, gewoon en buitengewoon onderwijs, CLB-medewerkers, ouders
- Floreren is besmettelijk, over werken met passie en kinderen doen bloeien – Marc Mathyssen – oud pedagogisch begeleider en docent PVK
Doelgroep: leerkrachten en directies in alle onderwijsniveaus en –vormen

De overgrote meerderheid van de ongeveer 830 inschrijvingen betreft mensen uit het onderwijs (leerkrachten uit kleuter-, lager, secundair en buitengewoon onderwijs, directies, zorgleerkrachten, GON-begeleidsters, opvoedsters, CLB-medewerkers, studenten en medewerkers Thomas More) en daarnaast ook enkele ouders.

De deelnemers zijn in grote meerderheid professioneel actief in de IOK-regio. Dit geeft aan dat de doelgroep goed wordt bereikt. De avonden werden door de deelnemers als zeer positief ervaren. Uit de verwerking van de evaluaties door de deelnemers bleek dat een gemiddelde waardering van 3,9 op 5 werd gehaald, wat zeker een goede score is.

Alumni DHOS-opleiding

In mei werd een inspiratieavond georganiseerd voor oud-cursisten van de DHOS opleiding. We mochten hier Jan Vanhoof verwelkomen, hoofddocent departement voor onderwijs- en opleidingswetenschappen Universiteit Antwerpen, die een boeiend gesprek aanging met de uitdagende titel: '(Wat) kan de onderzoekende professional leren van de professionele onderzoeker?'. Ondanks de eerder beperkte opkomst kunnen we toch spreken van een inhoudelijk erg gesmaakte avond.

Flankerend Onderwijsbeleid

Het flankerend onderwijsbeleid, waarbij de gemeenten hun regierol kunnen opnemen om het onderwijs in hun gemeente te begeleiden en te bevorderen, was ook in 2018 één van de topics die

PVK opvolgde. Het PVK nam deel aan het overleg FLOB Kempen, georganiseerd door provincie Antwerpen.

Ondersteuning gemeenten

PVK nam initiatieven om de gemeenten te ondersteunen betreffende onderwijsmateries. In 2013 werd het Kempens platform van schepenen met onderwijsbevoegdheid opgericht, sinds 2017 kunnen ook de ambtenaren onderwijs hieraan participeren.

Dit Kempens platform heeft een dubbele doelstelling. Enerzijds wil PVK via dit platform informatie geven over belangrijke thema's inzake onderwijs en ze bespreekbaar maken. Anderzijds wil PVK ook de schepenen en ambtenaren onderwijs een overlegmoment geven waar ze in intervisie vragen of problemen kunnen bespreken.

Hoewel de bijeenkomsten in het verleden als positief werden geëvalueerd hebben we moeten vaststellen dat de geplande bijeenkomst in het voorjaar 2018 geannuleerd moest worden wegens het beperkte aantal inschrijvingen. Bij de opstart van de nieuwe legislatuur in 2019 wordt de werking hernomen.

We merken dat een bijeenkomst van het Kempens platform onderwijs enerzijds gemeenten de kans geeft om belanghebbenden binnen de gemeente mee te informeren, en anderzijds is er de kans om extra informatie te delen.

Positionering en eigenheid van het Pedagogisch Vormingsinstituut voor de Kempen

PVK doorloopt continu het proces waarbij de visie, uitgangspunten en doelstellingen van PVK in beschouwing werden genomen. Uit het proces blijkt dat PVK een belangrijke rol te vervullen heeft: enerzijds in het verstrekken van vorming via aparte initiatieven of langdurige opleidingen gericht op versterking van het onderwijs in de Kempen, anderzijds in het gericht ondersteuning geven op gemeentelijk niveau.

We merken echter ook dat het PVK soms nog te weinig gekend is bij de onderwijsactoren in de Kempen. In 2018 werd daarom extra ingezet op bekendmaking via verschillende kanalen. Folders werden vernieuwd, de website werd gebruiksvriendelijker gemaakt, bekendmaking via mailings werd uitgebreid en de PVK-werking werd voorgesteld op onderwijsraden en onderwijsoverleg op stedelijk niveau: Herentals, Turnhout, Geel, Mol. In Hoogstraten werd PR-materiaal verspreid via het onderwijsoverleg.

De nieuwe GDPR-regelgeving heeft ook zijn invloed op de gebruikelijke info-verspreiding van het PVK. Zowel op info via de website als via mail en per post, werd aandacht gegeven aan een werking conform de nieuwe regelgeving.

5.7.2 Intercommunaal examen

Op 7 en 8 juni 2018 vond in de Kempense lagere scholen de 51ste uitgave plaats van het intercommunaal examen. 53 lagere scholen uit 23 gemeenten namen deel aan dit examen. Daarmee werden in totaal 8.836 leerlingen van het eerste tot en met zesde leerjaar getest over één onderdeel van een leergebied. Zoals de voorgaande jaren werd de toets per leerjaar opgesteld door een werkgroep van deskundigen van het basisonderwijs. IOK trad op als organisator en moderator.

Jaarlijks wordt één aspect uit de leerplannen lager onderwijs getoetst. De voorgaande jaren kwamen thema's aan bod als bronnen raadplegen, afvalbeheer, problemen oplossen, luisteren, natuur, begrijpend lezen, meetkunde, tijd, taalbeschouwing en getallenkennis. In 2018 was 'STEM' (science, technology, engineering, mathematics) het centrale thema in de IOK-toets.

De resultaten van de deelnemende scholen werden door IOK centraal verwerkt. Scholen konden zo de resultaten van hun eigen leerlingen vergelijken met een regionaal gemiddelde. Deze benchmark moet de leerkrachten stimuleren om de lat hoog te blijven leggen. Zoals voorgaande edities maakte IOK ook een reader met didactische suggesties om de scholen vooruit te helpen in hun dagelijkse werking voor het leerdomein STEM. Naast de uitgebreide reader werd ook een presentatie aangeboden waarmee de directies hun personeelsvergadering konden stofferen. Daardoor stond niet het examen zelf centraal, wel hoe de school rond het leergebied kan werken (i.f.v. de leerdoelen). Het is dus uiterst belangrijk wat de school met de verwerkte gegevens doet. En dit in het belang van de kwaliteit van het onderwijs en de Kempense leerlingen.

Op deze manier wil IOK de scholen ondersteunen in het didactisch handelen en blijvend stimuleren tot kwaliteitsverbetering van hun onderwijs. Ook de scholen blijken de aanpak waardevol te vinden.

Tabel Overzicht aantal deelnemers per jaar

Jaar	Aantal deelnemende leerlingen
2012	9.729
2013	9.791
2014	9.776
2015	9.428
2016	9.064
2017	9.624
2018	8.836

5.8 De Lilse Bergen vzw

De exploitatie van het recreatiedomein De Lilse Bergen, waarvan IOK, de gemeente Lille en de provincie Antwerpen de partners zijn, kende in 2018 een schitterend resultaat door de mooie weersomstandigheden in het hoogseizoen.

Op het vlak van de met de camping gerelateerde ontvangsten werd een stijging met $\pm 10\%$ genoteerd. Met betrekking tot de dagrecreatie kende het bezoekersaantal in vergelijking met 2017 een stijging. In totaal telde het domein 140.708 bezoekers. Daarnaast bezochten 22.022 sportievelingen het domein in het kader van sportdagen en 37.603 bezoekers in het kader van diverse evenementen.

De nodige inspanningen werden geleverd om het investeringsprogramma af te werken. Op de camping werd vooral geïnvesteerd in een nieuw sanitair gebouw. Op de dagrecreatie werden nieuwe speeltuigen geplaatst en werd het laag touwenparcours vernieuwd.

6 Streekplatform Kempen vzw

Op 11 april 2016 werd het nieuwe samenwerkingsverband vzw Streekplatform Kempen opgericht, dit in opvolging van RESOC Kempen. In december 2015 heeft de Vlaamse overheid een ESF-oproep gelanceerd om het streekbeleid in Vlaanderen te versterken door actiegerichte samenwerkingsverbanden te financieren. Het Streekplatform Kempen heeft op deze oproep ingetekend en goedkeuring verkregen voor een ESF-project van 1 augustus 2016 tot 31 juli 2019.

Met het Streekplatform Kempen verbinden de 29 Kempense lokale besturen, provincie Antwerpen, politieke partijen, sociale partners en regionale stakeholders zich in een actiegericht netwerk dat de sociaaleconomische streekontwikkeling versterkt. Het Streekplatform Kempen werkt op de 5 speerpunten van het Streekpact Kempen:

- Ondernemen, innoveren en internationaliseren
- Leren en Werken
- Welzijn en zorg
- Ruimte om te ondernemen en mobiliteit
- Groene en duurzame Kempen

Daarnaast is er ook een regionale werking rond Nucleair Veilige Kempen.

De acties zijn beschreven in het ESF-projectplan van het Streekplatform Kempen.

Voor elk van de 5 actiedomeinen zijn trekkers aangeduid en is een governance op maat ontwikkeld. De trekker is verantwoordelijk voor de coördinatie van de uitvoering van het projectplan. Hij doet dit samen met een projectgroep van stakeholders.

IOK is trekker van de pijler 'groene en duurzame Kempen' (in samenwerking met Rurant) en de pijler 'ruimte om te ondernemen en mobiliteit' (in samenwerking met de provincie Antwerpen).

De acties onder de pijler groene en duurzame Kempen worden gecoördineerd door het duurzaamheidsteam van IOK en kaderen binnen het streekproject Kempen2020. Voor realisaties binnen deze pijler verwijzen we naar het hoofdstuk over het streekproject Kempen2020. Volgende actieclusters zijn opgenomen onder deze pijler:

- *Geothermie en warmtenetten (trekker: IOK)*

Het doel is de uitrol van geothermische toepassingen en warmtenetten in de Kempen om een transitie naar hernieuwbare warmte te genereren.

- *Collectieve wijkrenovaties (trekker: IOK)*

Deze actiecluster heeft als doel de renovatiegraad op lokaal (wijk)niveau te laten stijgen en de energie-efficiëntie van gerenoveerde wijken te verhogen via bottom-up netwerken. Het Interreg-project 'Sustainable houses in an inclusive neighbourhood' (SHINE) zorgt voor de opstart van duurzame wijkrenovaties in onze regio.

- *Energie Conversie Park (trekker: IOK Afvalbeheer)*

Het Energie Conversie Park wil het aandeel hernieuwbare energie verhogen door de valorisatie van energie uit GFT-afval. Het park fungeert als demoproject voor de vergistingssector en zorgt voor de uitbouw van een kennisplatform.

- *Energie uit hout/ biomassa (trekker: IOK)*

Hout dat vrijkomt uit het beheer van landschap en bos alsook korte omloophout inzetten voor duurzame lokale energie en valorisatie van deze houtige biomassa tot een lokale klimaatneutrale energiebron is het doel van deze actiecluster.

- *Klimaatscholen (trekker: IOK)*

Klimaatscholen heeft als doel scholen te begeleiden zodat hun energieverbruik effectief daalt en het comfort voor de gebruikers stijgt. Scholen krijgen hiervoor ondersteuning in de vorm van technische en educatieve begeleiding.

- *Klimaatacties in bedrijven (trekker: VOKA, intermediaire rol voor IOK)*

Bedrijven overtuigen van de meerwaarde om hun patrimonium energiezuiniger te maken is de doelstelling binnen deze actiecluster. De organisatie van infosessies voor zowel bestaande als nieuwe bedrijven in onze regio is hierbij de belangrijkste actie. Daarnaast wordt er continu gewerkt aan de uitbreiding van het Kempen2020-partnerschap om samen met een zo breed mogelijk partnerschap werk te maken van de 20% reductiedoelstelling.

- *Klimaatacties in zorg (trekker: IOK)*

Technische begeleiding kan ervoor zorgen dat het energieverbruik van ziekenhuizen en rusthuizen significant daalt. In 2016 werd een partnerschap opgebouwd bestaande uit alle Kempense ziekenhuizen en relevante partnerorganisaties.

- *Agroklimaatacties (trekker: Rurant, intermediaire rol voor IOK)*

Doel van deze cluster is de verhoogde inzet van duurzame energietechnieken en hernieuwbare energie op landbouwbedrijven in de regio. De opstart van lerende netwerken en individuele begeleiding van landbouwers door middel van energiescans en investeringsadvies zijn 2 belangrijke acties binnen deze cluster. Het project 'agro-energienetwerk Noorderkempen' binnen het PDPOIII-programma maakt een verhoogde inzet van duurzame energietechnieken op landbouwbedrijven in 5 gemeenten in de Noorderkempen mogelijk.

De pijler 'ruimte om te ondernemen en mobiliteit' wordt gecoördineerd door IOK-studiedienst in samenwerking met de dienst industrie. Voor realisaties onder deze pijler verwijzen we naar de hoofdstukken over industrieel beleid en mobiliteit. Volgende actieclusters zijn opgenomen onder deze pijler:

- *Regiovorming in de context van Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (trekker: IOK)*

Doel is de huidige regionale werking van het Streekplatform Kempen als regio aan te duiden en te bestendigen binnen het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen als bestaande performante en vruchtbare samenwerkingsregio, die haar meerwaarde in het verleden op ruimtelijk-economisch vlak heeft aangetoond.

- *Aanpak van bestaande bedrijventerreinen op het vlak van leegstand, onder- of onbenutte bedrijfspercelen, te saneren terreinen (o.a. brown- of blackfields) (trekker IOK)*

De benuttingsgraad op en van bestaande terreinen wordt verhoogd door o.a. het verhogen van het ruimtelijk rendement, het opnieuw inzetten van onder- en onbenutte bedrijfspercelen, vervuilde of verwaarloosde bedrijvensites, het tegengaan van leegstand.

- *Duurzame projecten als katalysator voor innovatie (trekker: IOK)*

- *Uitvoering 'Campina: op weg naar een innovatieregio'*

Het ontwikkelen van geconcentreerde economische polen en op een geconcentreerde wijze voldoende nieuwe, gediversifieerde ruimtes voorzien voor hoogwaardige en andere bedrijvigheid. Daarbij is een goede ontsluiting van primordiaal belang.

- *Ontwikkeling Business Centre Treeport*

Bestendiging van de belangrijke positie van de boomteeltsector in de grensregio, opwaardering van het bestaand economisch weefsel (Transportzone Hoogstraten-Meer), verhoging van duurzaamheid op het vlak van mobiliteit, bedrijventerreinmanagement, infrastructuur, milieu.

- *Bedrijventerreinmanagement (trekker: IOK)*

Leefbaarheid en imago verbeteren van de Kempense bedrijventerreinen, een sterkere interbedrijfssamenwerking doordat bedrijven elkaar leren kennen, ontmoeten, weten wat de bedrijfsactiviteiten zijn, synergiën, ... en bedrijven engageren om duurzame maatregelen te nemen.

- *Kwalitatief acquisitie- en onthaalbeleid (trekker: IOK)*

De Kempen als bedrijfsvriendelijke regio, waar bedrijven kunnen genieten van een klantgericht onthaalbeleid. Bedrijven weten waar zij met hun vragen terecht kunnen en worden begeleid. Een goede relatie tussen overheid en ondernemers.

- *Detailhandelbeleid (trekker: provincie Antwerpen)*

Uittekenen van een detailhandelbeleid dat zoekt naar een evenwicht tussen kernversterking en grootschalige detailhandel.

- *Fietsvervoer (trekker: provincie Antwerpen en IOK)*

- *Globale analyse van het bovenlokaal fietsnetwerk in de Kempen (provincie Antwerpen)*

Het bovenlokaal fietsnetwerk wordt kwantitatief en kwalitatief in beeld gebracht op basis van data en kennisdeling over financieringsmogelijkheden voor het verbeteren van de fietsinfrastructuur, ook voor elektrische fietsen.

- *Fietswaardigheid en –bereikbaarheid van bedrijventerreinen (provincie Antwerpen)*

Een methodiek wordt uitgewerkt om de befietsbaarheid binnen bedrijventerreinen in kaart te brengen. Deze methodiek wordt uitgerold binnen ENA (economisch netwerk Albertkanaal). Deelfietsen worden ingezet op bedrijventerreinen als 'last mile' oplossing vanaf een carpoolparking, randparking, bushalte, treinhalte.

- *Bedrijfsadvies woon-werkverkeer (provincie Antwerpen)*

Analyse van woon-werk- en dienstverplaatsingen binnen bedrijven, advies i.f.v. verduurzamen woon-werkverkeer en dienstverplaatsingen, advies i.f.v. opmaak pendelfondsdossiers.

- *Sensibiliseringsacties rond functioneel fietsverkeer (IOK)*

Uitwerken van acties samen met gemeenten en/of bedrijven in het kader van duurzaam woon-werkverkeer.

– *Openbaar vervoer (trekker: IOK)*

– *Structurele verbetering Kempens spoorvervoer*

Opvolging van de uitvoering van structurele verbeteringen van het spoorvervoer zoals opgenomen in de visienota Kempense spoorvervoer. Organisatie van een Kempens spoorplatform met burgemeesters met een station op hun grondgebied, federale en Vlaamse parlementsleden uit de Kempen, leden van het Streekplatform Kempen en experts.

– *Opvolging openbaar busvervoer*

Versterken van het openbaar busvervoer als onderdeel van multimodaliteit.

– *Mobiliteitsstudies Noorderkempen en Middenkempen (trekker: provincie Antwerpen)*

Overeenstemming zoeken tussen ruimtelijke organisatie, duurzame mobiliteitsnetwerken en intermodale aanpak. Uitwerken van een toekomstvisie die de mobiliteit in de regio beheersbaar houdt en afstemmen tussen verschillende beleidsdomeinen.

– *Capaciteitsknelpunten E313 (trekker: IOK)*

Overleg met relevante actoren in functie van de verbeterde verkeersdoorstroming en verkeersveiligheid op de E313 en een verbeterde verkeersleefbaarheid in de Kempen.

– *Watertruck+ (trekker: IOK Afvalbeheer)*

Uitvoering van het Europees project Watertruck+ waarbij het transport van restafval en GFT-afval wordt georganiseerd in containers tussen verschillende overslag- en verwerkingssites in de Kempen middels watertransport over de binnenwateren. In functie van de invulling van de restcapaciteit op verschillende trajecten wordt samengewerkt met bedrijven.

7 Sociaal-cultureel beleid

7.1 Welzijnszorg Kempen

IOK ondersteunt Welzijnszorg Kempen op personeel en logistiek vlak. Welzijnszorg Kempen is een pluralistisch samenwerkingsverband van de OCMW's van het arrondissement Turnhout. Het brengt deze OCMW's samen en ondersteunt hen met als uiteindelijk doel het fundamentele recht op een menswaardig bestaan voor iedereen in de regio te waarborgen.

Welijnszorg Kempen is een krachtige speler in het regionale zorg- en welzijnslandschap en neemt er in nauw overleg met andere actoren een sturende rol op:

- Ze geeft meer kracht aan de uitbouw van sterke OCMW's in elke gemeente.
- Ze stimuleert, organiseert en ondersteunt regionale en subregionale samenwerking en netwerkvorming.
- Ze draagt bij tot de degelijke uitbouw van een netwerk van voorzieningen die tegemoet komen aan de lokale noden.

Om een goede werking te waarborgen en over een belangrijk draagvlak te beschikken heeft Welzijnszorg Kempen een sterke voeling met het werkveld nodig. Een intense samenwerking met de deelgenoten, hun leidinggevenden, alle andere medewerkers en het brede spectrum van welzijns- en gezondheidsinstellingen en organisaties is hierbij essentieel.

De werking van Welzijnszorg Kempen is gebaseerd op 4 grote pijlers. Een eerste pijler is gebaseerd op de ondersteuning van de OCMW's via de openbare sector. Dit gebeurt onder andere door de uitbouw van verschillende eigen diensten maar ook door dienstverlening aan de OCMW's en netwerkvorming met verschillende actoren uit het welzijnslandschap.

Anderzijds wordt de nadruk gelegd op de uitbouw van voorzieningen in het zorg- en welzijnslandschap. Dit wordt onder andere gerealiseerd door de samenwerking en ondersteuning van verschillende vzw's.

Een derde en vierde luik bestaan uit de ondersteunende diensten personeel en financiën.

7.2 Festival van Vlaanderen

IOK is lid van de vzw Festival van Vlaanderen Mechelen/Kempen ter ondersteuning van een kwalitatieve programmatie in de Kempen. Ook in 2018 was IOK partner en structurele sponsor van de jaarlijkse reeks van 8 concerten binnen het arrondissement Turnhout. Het werd een geslaagde editie met als motto 'Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde'.

8 Jaarrekening 2018

**JAARREKENING EN ANDERE OVEREENKOMSTIG
HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN
NEER TE LEGGEN DOCUMENTEN**

IDENTIFICATIEGEGEVENS

Naam: **Interkommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen**

Rechtsvorm: Dienstverlenende vereniging

Adres: Antwerpseweg

Nr: 1

Bus:

Postnummer: 2440

Gemeente: Geel

Land: België

Rechtspersonenregister (RPR) - Rechtbank van Koophandel van

Antwerpen, afdeling Turnhout

Internetadres: www.iok.be

Ondernemingsnummer

BE 0204.212.714

Datum van de neerlegging van de oprichtingsakte OF van het recentste stuk dat de datum van bekendmaking van de oprichtingsakte en van de akte tot statutenwijziging vermeldt.

12-10-1962

JAARREKENING IN EURO goedgekeurd door de algemene vergadering van

21-05-2019

met betrekking tot het boekjaar dat de periode dekt van

01-01-2018

tot

31-12-2018

Vorig boekjaar van

01-01-2017

tot

31-12-2017

De bedragen van het vorige boekjaar zijn identiek met die welke eerder openbaar werden gemaakt.

Nummers van de secties van het standaardmodel die niet werden neergelegd omdat ze niet dienstig zijn:

VOL 6.1, VOL 6.2.1, VOL 6.2.2, VOL 6.2.3, VOL 6.2.4, VOL 6.2.5, VOL 6.3.4, VOL 6.3.6, VOL 6.4.1, VOL 6.4.2, VOL 6.5.1, VOL 6.5.2, VOL 6.7.2, VOL 6.8, VOL 6.15, VOL 6.17, VOL 6.18.2, VOL 6.20, VOL 7, VOL 8, VOL 9

LIJST VAN DE BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN EN VERKLARING BETREFFENDE EEN AANVULLENDE OPDRACHT VOOR NAZICHT OF CORRECTIE
--

LIJST VAN DE BESTUURDERS, ZAAKVOERDERS EN COMMISSARISSEN

VOLLEDIGE LIJST met naam, voornamen, beroep, woonplaats (adres, nummer, postnummer en gemeente) en functie in de onderneming

HEYKANTS-JANSENS JOSEE

DE POPULIERKENS 8
2350 VOSSELAAR
BELGIË

Bestuurder

LEYSSEN JOHAN

VREDELAAN 8
2490 BALEN
BELGIË

Voorzitter van de Raad van Bestuur

MEEUS MICHEL

CAMPFORTSTRAAT 5
2480 DESSEL
BELGIË

Einde van het mandaat: 18-12-2018

Bestuurder

LENAERTS KAREL

HOEKEINDE 72
2330 MERKSPLAS
BELGIË

Bestuurder

BOECKXSTAENS VEERLE

OUDE BEVELSESTEENWEG 12
2560 NIJLEN
BELGIË

Bestuurder

VAN HIRTUM GUY

GEELSESTRAAT 72
2260 WESTERLO
BELGIË

Bestuurder

BAETS WARD

HEERLE 6C
2322 HOOGSTRATEN
BELGIË

Bestuurder

BELLENS PETER

Nr.	BE 0204.212.714		VOL 2.1
-----	-----------------	--	---------

BEUKENLAAN 25
2200 HERENTALS
BELGIË

Einde van het mandaat: 18-12-2018

Bestuurder

GYS NAND

BRASEL 23
2480 DESSEL
BELGIË

Bestuurder

KNAEPS TESSA

COLLEGESTRAAT 11
2400 MOL
BELGIË

Bestuurder

SELS FRANK

KAPELLEBERG 87
2430 LAAKDAL
BELGIË

Ondervoorzitter van de Raad van Bestuur

VAN OLMEN MIEN

PLASSENDONK 13
2200 HERENTALS
BELGIË

Bestuurder

LUYTEN WALTER

KONING ALBERTSTRAAT 183
2380 Ravels
BELGIË

Bestuurder

VINCKX JOS

EIGEN 32
2360 Oud-Turnhout
BELGIË

Bestuurder

DIELS PAUL

LICHTAARTSESTEENWEG 39
2275 Lille
BELGIË

Bestuurder

ENGELEN JOZEF

ROOIAARDE 38
2450 Meerhout
BELGIË

Bestuurder

Nr.	BE 0204.212.714		VOL 2.1
-----	-----------------	--	---------

VAN TILBURG LEO

DONKERSTRAAT 14
2387 Baarle-Hertog
BELGIË

Bestuurder

PEETERMANS LUC

LIMBERG 103
2230 Herselt
BELGIË

Bestuurder

HENDRICKX KRISTOF

WEZENSTRAAT 20
2370 Arendonk
BELGIË

Bestuurder

SMANS MARC

DEN ABT 71
2340 Beerse
BELGIË

Bestuurder

BROECKX WILLY

KUILSTRAAT 72
2480 Dessel
BELGIË

Bestuurder

JULLIAMS BART

LUXEMBURGLAAN 24
2440 Geel
BELGIË

Ondervoorzitter van de Raad van Bestuur

VAN MEENSEL ERIC

KABIENSTRAAT 14
2280 Grobbendonk
BELGIË

Bestuurder

VLEUGELS LUC

WIEKEVORSTSE GOORWEG 34
2222 Itegem
BELGIË

Bestuurder

VERHAEGEN JOOST

STATIONSSTRAAT 26
2235 Hulshout
BELGIË

Nr.	BE 0204.212.714		VOL 2.1
-----	-----------------	--	---------

Bestuurder

PELCKMANS KRISTEL

PONTFORTSEDIJK 22
2470 Retie
BELGIË

Bestuurder

VAN ROOY SARA

MARKT 15/G
2290 Vorselaar
BELGIË

Bestuurder

DE HAES JAN

DULFT 10
2220 Heist-op-den-Berg
BELGIË

Einde van het mandaat: 18-12-2018

Bestuurder

HENS WERNER

OLMENSEBAAN 38
2490 Balen
BELGIË

Einde van het mandaat: 18-12-2018

Bestuurder

PEETERS BRUNO

JOZEF EMBRECHTSSTRAAT 12
2360 Oud-Turnhout
BELGIË

Einde van het mandaat: 18-12-2018

Bestuurder

MICHIELS FONS

KAPELSTRAAT 74
2200 Herentals
BELGIË

Bestuurder

STEVENS JAN

DENNENLAAN 15
2275 Lille
BELGIË

Bestuurder

HAAGEN LOUIS

KLEIN-GOORBLEEK 28
2382 Poppel
BELGIË

Bestuurder

VOS ERIC

BOOMSTRAAT 6

Nr.	BE 0204.212.714		VOL 2.1
-----	-----------------	--	---------

2300 Turnhout
BELGIË

Bestuurder

BOUQUILLON SEPPE

KEIZERSHOFSTRAAT 38
2250 Olen
BELGIË

Bestuurder

VAN LEUVEN JÜRGEN

BOCHTENSTRAAT 28/0201
2310 Rijkevorsel
BELGIË

Bestuurder

ADRIAENSSEN LUDO

BEUKENLAAN 7
2290 Vorselaar
BELGIË

Bestuurder

HEREMANS PATRICK

KLOOSTERSTRAAT 52
2270 Herenthout
BELGIË

Bestuurder

VAN DE PERRE GUY

DE HESE 3
2460 Kasterlee
BELGIË

Bestuurder

TEURFS TIM

EUGEEN WOUTERSSTRAAT 59/2
2220 Heist-op-den-Berg
BELGIË

Bestuurder

ERNST & YOUNG BEDRIJFSREVISOREN BCVBA (B160)

BE 0446.334.711
BORSBEEKSEBRUG 26
2600 ANTWERPEN
BELGIË

Commissaris

Direct of indirect vertegenwoordigd door:

VAN DEN ECKER RONALD (IBR A 1851)

BORSBEEKSEBRUG 26
2600 ANTWERPEN
BELGIË

Nr.	BE 0204.212.714		VOL 2.2
-----	-----------------	--	---------

VERKLARING BETREFFENDE EEN AANVULLENDE OPDRACHT VOOR NAZICHT OF CORRECTIE

Het bestuursorgaan verklaart dat geen enkele opdracht voor nazicht of correctie werd gegeven aan iemand die daar wettelijk niet toe gemachtigd is met toepassing van de artikelen 34 en 37 van de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen.

De jaarrekening werd niet geverifieerd of gecorrigeerd door een externe accountant of door een bedrijfsrevisor die niet de commissaris is.

In bevestigend geval, moeten hierna worden vermeld: naam, voornamen, beroep en woonplaats van elke externe accountant of bedrijfsrevisor en zijn lidmaatschapsnummer bij zijn Instituut, evenals de aard van zijn opdracht:

- A. Het voeren van de boekhouding van de onderneming*,
- B. Het opstellen van de jaarrekening*,
- C. Het verifiëren van de jaarrekening en/of
- D. Het corrigeren van de jaarrekening.

Indien taken bedoeld onder A. of onder B. uitgevoerd zijn door erkende boekhouders of door erkende boekhouders-fiscalisten, kunnen hierna worden vermeld: naam, voornamen, beroep en woonplaats van elke erkende boekhouder of erkende boekhouder-fiscalist en zijn lidmaatschapsnummer bij het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten, evenals de aard van zijn opdracht.

---

* Facultatieve vermelding.

JAARREKENING

BALANS NA WINSTVERDELING

	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
ACTIVA				
Oprichtingskosten	6.1	20		
Vaste activa		21/28	<u>29.911.578,11</u>	<u>29.853.706,25</u>
Immateriële vaste activa	6.2	21		
Materiële vaste activa	6.3	22/27	29.853.177,17	29.816.044,01
Terreinen en gebouwen		22	29.029.002,26	29.031.022,06
Installaties, machines en uitrusting		23	409.384,97	321.576,94
Meubilair en rollend materieel		24	280.187,48	328.842,55
Leasing en soortgelijke rechten		25		
Overige materiële vaste activa		26	134.602,46	134.602,46
Activa in aanbouw en vooruitbetalingen		27		
Financiële vaste activa	6.4/6.5.1	28	58.400,94	37.662,24
Verbonden ondernemingen	6.15	280/1		
Deelnemingen		280		
Vorderingen		281		
Ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	6.15	282/3		
Deelnemingen		282		
Vorderingen		283		
Andere financiële vaste activa		284/8	58.400,94	37.662,24
Aandelen		284	30.558,7	4.750
Vorderingen en borgtochten in contanten		285/8	27.842,24	32.912,24
Vlottende activa		29/58	<u>117.859.487,96</u>	<u>115.466.913,96</u>
Vorderingen op meer dan één jaar		29		
Handelsvorderingen		290		
Overige vorderingen		291		
Voorraden en bestellingen in uitvoering		3	82.837.658,48	76.029.729,29
Voorraden		30/36	82.617.357,13	75.663.387,51
Grond- en hulpstoffen		30/31		
Goederen in bewerking		32		
Gereed product		33		
Handelsgoederen		34		
Onroerende goederen bestemd voor verkoop		35	82.615.650,44	75.659.974,1
Vooruitbetalingen		36	1.706,69	3.413,41
Bestellingen in uitvoering		37	220.301,35	366.341,78
Vorderingen op ten hoogste één jaar		40/41	3.648.446,68	2.129.354,82
Handelsvorderingen		40	556.611,2	1.074.195,81
Overige vorderingen		41	3.091.835,48	1.055.159,01
Geldbeleggingen	6.5.1/6.6	50/53	29.353.166,28	36.106.540,61
Eigen aandelen		50		
Overige beleggingen		51/53	29.353.166,28	36.106.540,61
Liquide middelen		54/58	1.214.237,11	362.708,54
Overlopende rekeningen	6.6	490/1	805.979,41	838.580,7
TOTAAL VAN DE ACTIVA		20/58	147.771.066,07	145.320.620,21

	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Kapitaal	6.7.1	10/15	<u>129.980.270,93</u>	<u>133.056.868,85</u>
Geplaatst kapitaal		10	15.642.075	19.500.550
Niet-opgevraagd kapitaal		100	15.642.075	19.500.550
		101		
Uitgiftepremies		11		
Herwaarderingsmeerwaarden		12	60.852,2	72.419,64
Reserves		13	107.542.003,12	106.030.389,13
Wettelijke reserve		130	1.950.055	1.950.055
Onbeschikbare reserves		131		
Voor eigen aandelen		1310		
Andere		1311		
Belastingvrije reserves		132		
Beschikbare reserves		133	105.591.948,12	104.080.334,13
Overgedragen winst (verlies)	(+)/(-)	14		
Kapitaalsubsidies		15	6.735.340,61	7.453.510,08
Voorschot aan de vennoten op de verdeling van het netto-actief		19		
Voorzieningen en uitgestelde belastingen		16	<u>7.525.006,37</u>	<u>7.604.243,49</u>
Voorzieningen voor risico's en kosten		160/5	7.525.006,37	7.604.243,49
Pensioenen en soortgelijke verplichtingen		160	7.165.509,34	7.444.746,46
Fiscale lasten		161		
Grote herstellings- en onderhoudswerken		162		
Milieuverplichtingen		163		
Overige risico's en kosten	6.8	164/5	359.497,03	159.497,03
Uitgestelde belastingen		168		
Schulden		17/49	<u>10.265.788,77</u>	<u>4.659.507,87</u>
Schulden op meer dan één jaar	6.9	17		
Financiële schulden		170/4		
Achtergestelde leningen		170		
Niet-achtergestelde obligatieleningen		171		
Leasingschulden en soortgelijke schulden		172		
Kredietinstellingen		173		
Overige leningen		174		
Handelsschulden		175		
Leveranciers		1750		
Te betalen wissels		1751		
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen		176		
Overige schulden		178/9		
Schulden op ten hoogste één jaar	6.9	42/48	8.742.978,37	3.959.114,23
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen		42		
Financiële schulden		43	30,98	2.521,91
Kredietinstellingen		430/8	30,98	2.521,91
Overige leningen		439		
Handelsschulden		44	3.858.895,36	2.996.753,39
Leveranciers		440/4	3.858.895,36	2.996.753,39
Te betalen wissels		441		
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen		46	35.000	25.000
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	6.9	45	905.009,87	880.435,15
Belastingen		450/3	90.506,21	117.361,05
Bezoldigingen en sociale lasten		454/9	814.503,66	763.074,1
Overige schulden		47/48	3.944.042,16	54.403,78
Overlopende rekeningen	6.9	492/3	1.522.810,4	700.393,64
TOTAAL VAN DE PASSIVA		10/49	147.771.066,07	145.320.620,21

RESULTATENREKENING

	Toel.	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Bedrijfsopbrengsten		70/76A	27.583.497,61	19.732.193
Omzet	6.10	70	14.129.057,85	15.456.572,97
Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering: toename (afname) (+)/(-)		71	6.809.635,91	-1.085.568,55
Geproduceerde vaste activa		72		
Andere bedrijfsopbrengsten	6.10	74	6.644.803,85	5.361.188,58
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	6.12	76A		
Bedrijfskosten		60/66A	26.473.003,65	19.859.610,16
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen		60	14.847.795,02	8.230.349,22
Aankopen		600/8	14.846.088,3	8.226.120,69
Voorraad: afname (toename) (+)/(-)		609	1.706,72	4.228,53
Diensten en diverse goederen		61	2.318.513,12	2.888.893,63
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (+)/(-)	6.10	62	6.774.879,96	6.219.857,29
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa		630	2.215.468,23	2.119.566,74
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen) (+)/(-)	6.10	631/4	4.361,82	-2.835,96
Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen en terugnemingen) (+)/(-)	6.10	635/8	-79.237,12	
Andere bedrijfskosten	6.10	640/8	389.795,36	698.146,49
Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten (-)		649		
Niet-recurrente bedrijfskosten	6.12	66A	1.427,26	-294.367,25
Bedrijfswinst (Bedrijfsverlies) (+)/(-)		9901	1.110.493,96	-127.417,16
Financiële opbrengsten		75/76B	1.469.195,43	1.276.687,08
Recurrente financiële opbrengsten		75	1.469.195,43	1.276.687,08
Opbrengsten uit financiële vaste activa		750		
Opbrengsten uit vlottende activa		751	2.282,66	348.351,14
Andere financiële opbrengsten	6.11	752/9	1.466.912,77	928.335,94
Niet-recurrente financiële opbrengsten	6.12	76B		
Financiële kosten		65/66B	1.079.642,84	-235.719,4
Recurrente financiële kosten	6.11	65	1.079.642,84	-235.719,4
Kosten van schulden		650	26.932,86	22.397,49
Waardeverminderingen op vlottende activa andere dan voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen) (+)/(-)		651	976.290,72	-260.833,64
Andere financiële kosten		652/9	76.419,26	2.716,75
Niet-recurrente financiële kosten	6.12	66B		
Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belasting (+)/(-)		9903	1.500.046,55	1.384.989,32
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen		780		
Overboeking naar de uitgestelde belastingen		680		
Belastingen op het resultaat (+)/(-)	6.13	67/77		
Belastingen		670/3		
Regularisering van belastingen en terugneming van voorzieningen voor belastingen		77		
Winst (Verlies) van het boekjaar (+)/(-)		9904	1.500.046,55	1.384.989,32
Onttrekking aan de belastingvrije reserves		789		
Overboeking naar de belastingvrije reserves		689		
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar (+)/(-)		9905	1.500.046,55	1.384.989,32

RESULTAATVERWERKING

		Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Te bestemmen winst (verlies)	(+)/(-)	9906	1.500.046,55	1.384.989,32
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar	(+)/(-)	9905	1.500.046,55	1.384.989,32
Overgedragen winst (verlies) van het vorige boekjaar	(+)/(-)	14P		
Onttrekking aan het eigen vermogen		791/2		
aan het kapitaal en aan de uitgiftepremies		791		
aan de reserves		792		
Toevoeging aan het eigen vermogen		691/2	1.500.046,55	1.384.989,32
aan het kapitaal en aan de uitgiftepremies		691		
aan de wettelijke reserve		6920		
aan de overige reserves		6921	1.500.046,55	1.384.989,32
Over te dragen winst (verlies)	(+)/(-)	14		
Tussenkomst van de vennoten in het verlies		794		
Uit te keren winst		694/7		
Vergoeding van het kapitaal		694		
Bestuurders of zaakvoerders		695		
Werknemers		696		
Andere rechthebbenden		697		

TOELICHTING
STAAT VAN DE MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Terreinen en gebouwen			
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8191P	XXXXXXXXXX	46.532.157,27
Mutaties tijdens het boekjaar			
Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	8161	2.057.168,12	
Overdrachten en buitengebruikstellingen	8171		
Overboekingen van een post naar een andere	8181		
	(+)/(-)		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8191	48.589.325,39	
Meerwaarden per einde van het boekjaar	8251P	XXXXXXXXXX	591.914,94
Mutaties tijdens het boekjaar			
Geboekt	8211		
Verworven van derden	8221		
Afgeboekt	8231		
Overgeboekt van een post naar een andere	8241		
	(+)/(-)		
Meerwaarden per einde van het boekjaar	8251	591.914,94	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8321P	XXXXXXXXXX	18.093.050,15
Mutaties tijdens het boekjaar			
Geboekt	8271	2.059.187,92	
Teruggenomen	8281		
Verworven van derden	8291		
Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	8301		
Overgeboekt van een post naar een andere	8311		
	(+)/(-)		
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8321	20.152.238,07	
Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	22	29.029.002,26	

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Installaties, machines en uitrusting			
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8192P	XXXXXXXXXXX	1.504.183,1
Mutaties tijdens het boekjaar			
Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	8162	195.914,29	
Overdrachten en buitengebruikstellingen	8172	12.921,2	
Overboekingen van een post naar een andere	(+)/(-) 8182		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8192	1.687.176,19	
Meerwaarden per einde van het boekjaar	8252P	XXXXXXXXXXX	24.458,03
Mutaties tijdens het boekjaar			
Geboekt	8212		
Verworven van derden	8222		
Afgeboekt	8232	34,49	
Overgeboekt van een post naar een andere	(+)/(-) 8242		
Meerwaarden per einde van het boekjaar	8252	24.423,54	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8322P	XXXXXXXXXXX	1.207.064,19
Mutaties tijdens het boekjaar			
Geboekt	8272	108.106,26	
Teruggenomen	8282		
Verworven van derden	8292		
Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	8302	12.955,69	
Overgeboekt van een post naar een andere	(+)/(-) 8312		
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8322	1.302.214,76	
Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	23	409.384,97	

Nr.	BE 0204.212.714	VOL 6.3.3
-----	-----------------	-----------

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Meubilair en rollend materieel			
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8193P	XXXXXXXXXXXX	539.675,31
Mutaties tijdens het boekjaar			
Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	8163	946,24	
Overdrachten en buitengebruikstellingen	8173		
Overboekingen van een post naar een andere	(+)/(-) 8183		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8193	540.621,55	
Meerwaarden per einde van het boekjaar	8253P	XXXXXXXXXXXX	2.173,46
Mutaties tijdens het boekjaar			
Geboekt	8213		
Verworven van derden	8223		
Afgeboekt	8233		
Overgeboekt van een post naar een andere	(+)/(-) 8243		
Meerwaarden per einde van het boekjaar	8253	2.173,46	
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8323P	XXXXXXXXXXXX	213.006,22
Mutaties tijdens het boekjaar			
Geboekt	8273	49.601,31	
Teruggenomen	8283		
Verworven van derden	8293		
Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	8303		
Overgeboekt van een post naar een andere	(+)/(-) 8313		
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8323	262.607,53	
Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	24	280.187,48	

Overige materiële vaste activa

Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar

Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa

Overdrachten en buitengebruikstellingen

Overboekingen van een post naar een andere

(+)/(-)

Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar

Meerwaarden per einde van het boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar

Geboekt

Verworven van derden

Afgeboekt

Overgeboekt van een post naar een andere

(+)/(-)

Meerwaarden per einde van het boekjaar

Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar

Mutaties tijdens het boekjaar

Geboekt

Teruggenomen

Verworven van derden

Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen

Overgeboekt van een post naar een andere

(+)/(-)

Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar

Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar

Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
8195P	XXXXXXXXXX	134.602,46
8165		
8175		
8185		
8195	134.602,46	
8255P	XXXXXXXXXX	
8215		
8225		
8235		
8245		
8255		
8325P	XXXXXXXXXX	
8275		
8285		
8295		
8305		
8315		
8325		
26	134.602,46	

STAAT VAN DE FINANCIËLE VASTE ACTIVA

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Andere ondernemingen - Deelnemingen en aandelen			
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8393P	XXXXXXXXXXXX	4.750
Mutaties tijdens het boekjaar			
Aanschaffingen	8363	25.808,7	
Overdrachten en buitengebruikstellingen	8373		
Overboekingen van een post naar een andere	(+)/(-) 8383		
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8393	30.558,7	
Meerwaarden per einde van het boekjaar	8453P	XXXXXXXXXXXX	
Mutaties tijdens het boekjaar			
Geboekt	8413		
Verworven van derden	8423		
Afgeboekt	8433		
Overgeboekt van een post naar een andere	(+)/(-) 8443		
Meerwaarden per einde van het boekjaar	8453		
Waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8523P	XXXXXXXXXXXX	
Mutaties tijdens het boekjaar			
Geboekt	8473		
Teruggenomen	8483		
Verworven van derden	8493		
Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	8503		
Overgeboekt van een post naar een andere	(+)/(-) 8513		
Waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8523		
Niet-opgevraagde bedragen per einde van het boekjaar	8553P	XXXXXXXXXXXX	
Mutaties tijdens het boekjaar	(+)/(-) 8543		
Niet-opgevraagde bedragen per einde van het boekjaar	8553		
Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	284	30.558,7	
Andere ondernemingen - Vorderingen			
Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	285/8P	XXXXXXXXXXXX	32.912,24
Mutaties tijdens het boekjaar			
Toevoegingen	8583		
Terugbetalingen	8593	5.070	
Geboekte waardeverminderingen	8603		
Teruggenomen waardeverminderingen	8613		
Wisselkoersverschillen	(+)/(-) 8623		
Overige mutaties	(+)/(-) 8633		
Nettoboekwaarde per einde van het boekjaar	285/8	27.842,24	
Gecumuleerde waardeverminderingen op vorderingen per einde boekjaar	8653		

GELDBELEGGINGEN EN OVERLOPENDE REKENINGEN (ACTIVA)

Overige geldbeleggingen

Aandelen en geldbeleggingen andere dan vastrentende beleggingen

- Aandelen - Boekwaarde verhoogd met het niet-opgevraagde bedrag
- Aandelen - Niet-opgevraagd bedrag
- Edele metalen en kunstwerken

Vastrentende effecten

- Vastrentende effecten uitgegeven door kredietinstellingen

Termijnrekeningen bij kredietinstellingen

- Met een resterende looptijd of opzegtermijn van
  - hoogstens één maand
  - meer dan één maand en hoogstens één jaar
  - meer dan één jaar

Hierboven niet-opgenomen overige geldbeleggingen

Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
51	27.378.373,73	32.257.734,18
8681	27.378.373,73	32.257.734,18
8682		
8683		
52		
8684		
53	1.974.792,55	3.848.806,43
8686	1.974.792,55	3.848.806,43
8687		
8688		
8689		

Overlopende rekeningen

Uitsplitsing van de post 490/1 van de activa indien daaronder een belangrijk bedrag voorkomt

Boekjaar

STAAT VAN HET KAPITAAL EN DE AANDEELHOUDERSSTRUCTUUR
Staat van het kapitaal
Maatschappelijk kapitaal

Geplaatst kapitaal per einde van het boekjaar
 Geplaatst kapitaal per einde van het boekjaar

Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
100P	XXXXXXXXXX	19.500.550
100	15.642.075	

Wijzigingen tijdens het boekjaar
 Kapitaalvermindering overige openbare besturen

Codes	Bedragen	Aantal aandelen
	3.858.475	154.339
	15.627.325	625.093
	5.000	200
	7.250	290
	2.000	80
	500	20
8702	XXXXXXXXXX	625.683
8703	XXXXXXXXXX	

Samenstelling van het kapitaal

Soorten aandelen

Aandelen gemeenten
 Aandelen overige openbare besturen
 Aandelen OCMW's
 Aandelen politiezones
 Aandelen hulpverleningszones
 Aandelen op naam
 Gedematerialiseerde aandelen

Niet-gestort kapitaal

Niet-opgevraagd kapitaal
 Opgevraagd, niet-gestort kapitaal
 Aandeelhouders die nog moeten volstorten

Codes	Niet-opgevraagd bedrag	Opgevraagd, niet-gestort bedrag
101		XXXXXXXXXX
8712	XXXXXXXXXX	

Eigen aandelen

Gehouden door de vennootschap zelf
 Kapitaalbedrag
 Aantal aandelen
 Gehouden door haar dochters
 Kapitaalbedrag
 Aantal aandelen

Verplichtingen tot uitgifte van aandelen

Als gevolg van de uitoefening van conversierechten
 Bedrag van de lopende converteerbare leningen
 Bedrag van het te plaatsen kapitaal
 Maximum aantal uit te geven aandelen
 Als gevolg van de uitoefening van inschrijvingsrechten
 Aantal inschrijvingsrechten in omloop
 Bedrag van het te plaatsen kapitaal
 Maximum aantal uit te geven aandelen

Toegestaan, niet-geplaatst kapitaal

Codes	Boekjaar
8721	
8722	
8731	
8732	
8740	
8741	
8742	
8745	
8746	
8747	
8751	

Aandelen buiten kapitaal

Verdeling
 Aantal aandelen
 Daaraan verbonden stemrecht
 Uitsplitsing volgens de aandeelhouders
 Aantal aandelen gehouden door de vennootschap zelf
 Aantal aandelen gehouden door haar dochters

Codes	Boekjaar
8761	
8762	
8771	
8781	

STAAT VAN DE SCHULDEN EN OVERLOPENDE REKENINGEN (PASSIVA)
Uitsplitsing van de schulden met een oorspronkelijke looptijd van meer dan één jaar, naargelang hun resterende looptijd
Schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen

	Codes	Boekjaar
Financiële schulden	8801	
Achtergestelde leningen	8811	
Niet-achtergestelde obligatieleningen	8821	
Leasingschulden en soortgelijke schulden	8831	
Kredietinstellingen	8841	
Overige leningen	8851	
Handelsschulden	8861	
Leveranciers	8871	
Te betalen wissels	8881	
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	8891	
Overige schulden	8901	

Totaal der schulden op meer dan één jaar die binnen het jaar vervallen
Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar doch hoogstens 5 jaar

	42	
Financiële schulden	8802	
Achtergestelde leningen	8812	
Niet-achtergestelde obligatieleningen	8822	
Leasingschulden en soortgelijke schulden	8832	
Kredietinstellingen	8842	
Overige leningen	8852	
Handelsschulden	8862	
Leveranciers	8872	
Te betalen wissels	8882	
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	8892	
Overige schulden	8902	

Totaal der schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar doch hoogstens 5 jaar
Schulden met een resterende looptijd van meer dan 5 jaar

Financiële schulden	8803	
Achtergestelde leningen	8813	
Niet-achtergestelde obligatieleningen	8823	
Leasingschulden en soortgelijke schulden	8833	
Kredietinstellingen	8843	
Overige leningen	8853	
Handelsschulden	8863	
Leveranciers	8873	
Te betalen wissels	8883	
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	8893	
Overige schulden	8903	
Totaal der schulden met een resterende looptijd van meer dan 5 jaar	8913	

Gewaarborgde schulden
Door Belgische overheidsinstellingen gewaarborgde schulden

Financiële schulden	8921	
Achtergestelde leningen	8931	
Niet-achtergestelde obligatieleningen	8941	
Leasingschulden en soortgelijke schulden	8951	
Kredietinstellingen	8961	
Overige leningen	8971	
Handelsschulden	8981	
Leveranciers	8991	
Te betalen wissels	9001	
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	9011	
Schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten	9021	
Overige schulden	9051	
Totaal van de door Belgische overheidsinstellingen gewaarborgde schulden	9061	

Schulden gewaarborgd door zakelijke zekerheden gesteld of onherroepelijk beloofd op activa van de onderneming

Financiële schulden	8922	
Achtergestelde leningen	8932	
Niet-achtergestelde obligatieleningen	8942	

Leasingschulden en soortgelijke schulden
 Kredietinstellingen
 Overige leningen
 Handelsschulden
 Leveranciers
 Te betalen wissels
 Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen
 Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten
 Belastingen
 Bezoldigingen en sociale lasten
 Overige schulden
**Totaal der schulden gewaarborgd door zakelijke zekerheden gesteld of onherroepelijk
 beloofd op activa van de onderneming**

Codes	Boekjaar
8952	
8962	
8972	
8982	
8992	
9002	
9012	
9022	
9032	
9042	
9052	
9062	

Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten

Belastingen

Vervallen belastingschulden
 Niet-vervallen belastingschulden
 Geraamde belastingschulden

Bezoldigingen en sociale lasten

Vervallen schulden ten aanzien van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
 Andere schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten

Codes	Boekjaar
9072	
9073	90.506,21
450	
9076	
9077	814.503,66

Overlopende rekeningen

Uitsplitsing van de post 492/3 van de passiva indien daaronder een belangrijk bedrag voorkomt

Boekjaar

BEDRIJFSRESULTATEN
Bedrijfsopbrengsten
Netto-omzet

Uitsplitsing per bedrijfscategorie

Uitsplitsing per geografische markt

Andere bedrijfsopbrengsten

 Exploitatiesubsidies en vanwege de overheid ontvangen
compenserende bedragen

Bedrijfskosten
**Werknemers waarvoor de onderneming een DIMONA-verklaring
heeft ingediend of die zijn ingeschreven in het algemeen
personeelsregister**

Totaal aantal op de afsluitingsdatum

Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten

Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren

Personeelskosten

Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen

Werkgeversbijdragen voor sociale verzekeringen

Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen

Andere personeelskosten

Ouderdoms- en overlevingspensioenen

Voorzieningen voor pensioenen en soortgelijke verplichtingen

Toevoegingen (bestedingen en terugnemingen) (+)/(-)

Waardeverminderingen

Op voorraden en bestellingen in uitvoering

Geboekt

Teruggenomen

Op handelsvorderingen

Geboekt

Teruggenomen

Voorzieningen voor risico's en kosten

Toevoegingen

Bestedingen en terugnemingen

Andere bedrijfskosten

Bedrijfsbelastingen en -taksen

Andere

**Uitzendkrachten en ter beschikking van de onderneming gestelde
personen**

Totaal aantal op de afsluitingsdatum

Gemiddeld aantal berekend in voltijdse equivalenten

Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren

Kosten voor de onderneming

Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
740	484.541,58	440.209,06
9086	106	106
9087	78,3	74,6
9088	110.402	105.658
620	4.417.330,68	4.084.923,36
621	1.639.125,31	1.509.394,12
622	351.253,5	297.487,32
623	367.170,47	328.052,49
624		
635		
9110		
9111		
9112	4.361,82	
9113		2.835,96
9115	229.890,28	
9116	309.127,4	
640	149.877,98	384.657,69
641/8	239.917,38	313.488,8
9096	0	1
9097	0,1	1,2
9098	143	2.328
617	4.157	65.461

FINANCIËLE RESULTATEN

Recurrente financiële opbrengsten

Andere financiële opbrengsten

Door de overheid toegekende subsidies, aangerekend op de resultatenrekening

Kapitaalsubsidies

Interestsubsidies

Uitsplitsing van de overige financiële opbrengsten

MEERWAARDE OP REALISATIE VLOTTENDE ACTIVA

Recurrente financiële kosten

Afschrijving van kosten bij uitgifte van leningen

Geactiveerde interesten

Waardeverminderingen op vlottende activa

Geboekt

Teruggenomen

Andere financiële kosten

Bedrag van het disconto ten laste van de onderneming bij de verhandeling van vorderingen

Voorzieningen met financieel karakter

Toevoegingen

Bestedingen en terugnemingen

Uitsplitsing van de overige financiële kosten

MINDERWAARDE OP REALISATIE VLOTTENDE ACTIVA

Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
9125	718.169,47	718.169,51
9126		
	748.743,3	210.166,43
6501		
6503		
6510	987.306,27	4.762,48
6511	11.015,55	265.596,12
653		
6560		
6561		
	76.419,26	2.716,75

OPBRENGSTEN EN KOSTEN VAN UITZONDERLIJKE OMVANG OF UITZONDERLIJKE MATE VAN VOORKOMEN

	Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
Niet-recurrente opbrengsten	76		
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	76A		
Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760		
Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke bedrijfsrisico's en -kosten	7620		
Meerwaarden bij de realisatie van immateriële en materiële vaste activa	7630		
Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	764/8		
Niet-recurrente financiële opbrengsten	76B		
Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761		
Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke financiële risico's en kosten	7621		
Meerwaarden bij de realisatie van financiële vaste activa	7631		
Andere niet-recurrente financiële opbrengsten	769		
Niet-recurrente kosten	66	1.427,26	-294.367,25
Niet-recurrente bedrijfskosten	66A	1.427,26	-294.367,25
Niet-recurrente afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	1.427,26	1.079,11
Voorzieningen voor uitzonderlijke bedrijfsrisico's en -kosten: toevoegingen (bestedingen) (+)/(-)	6620		-295.446,36
Minderwaarden bij de realisatie van immateriële en materiële vaste activa	6630		
Andere niet-recurrente bedrijfskosten	664/7		
Als herstructureringskosten geactiveerde niet-recurrente bedrijfskosten (-)	6690		
Niet-recurrente financiële kosten	66B		
Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661		
Voorzieningen voor uitzonderlijke financiële risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen) (+)/(-)	6621		
Minderwaarden bij de realisatie van financiële vaste activa	6631		
Andere niet-recurrente financiële kosten	668		
Als herstructureringskosten geactiveerde niet-recurrente financiële kosten (-)	6691		

BELASTINGEN EN TAKSEN

Belastingen op het resultaat

Belastingen op het resultaat van het boekjaar

- Verschuldigde of betaalde belastingen en voorheffingen
- Geactiveerde overschotten van betaalde belastingen en voorheffingen
- Geraamde belastingsupplementen

Belastingen op het resultaat van vorige boekjaren

- Verschuldigde of betaalde belastingsupplementen
- Geraamde belastingsupplementen of belastingen waarvoor een voorziening werd gevormd

Belangrijkste oorzaken van de verschillen tussen de winst vóór belastingen, zoals die blijkt uit de jaarrekening, en de geraamde belastbare winst

Codes	Boekjaar
9134	
9135	
9136	
9137	
9138	
9139	
9140	

Invloed van de niet-recurrente resultaten op de belastingen op het resultaat van het boekjaar

Boekjaar

Bronnen van belastinglatenties

- Actieve latenties
  - Gecumuleerde fiscale verliezen die aftrekbaar zijn van latere belastbare winsten
  - Andere actieve latenties

- Passieve latenties
  - Uitsplitsing van de passieve latenties

Codes	Boekjaar
9141	
9142	
9144	

Belasting op de toegevoegde waarde en belastingen ten laste van derden

In rekening gebrachte belasting op de toegevoegde waarde

- Aan de onderneming (aftrekbaar)
- Door de onderneming

Ingehouden bedragen ten laste van derden als

- Bedrijfsvoorheffing
- Roerende voorheffing

Codes	Boekjaar	Vorig boekjaar
9145	83.783,08	78.266,9
9146	629.197,56	626.263,61
9147	1.222.249,63	1.152.534,14
9148		

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Door de onderneming gestelde of onherroepelijk beloofde persoonlijke zekerheden als waarborg voor schulden of verplichtingen van derden

Waarvan

- Door de onderneming geëndosseerde handelseffecten in omloop
- Door de onderneming getrokken of voor aval getekende handelseffecten
- Maximumbedrag ten belope waarvan andere verplichtingen van derden door de onderneming zijn gewaarborgd

Zakelijke zekerheden

Zakelijke zekerheden die door de onderneming op haar eigen activa werden gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg voor schulden en verplichtingen van de onderneming

- Hypotheken
  - Boekwaarde van de bezwaarde activa
  - Bedrag van de inschrijving
- Pand op het handelsfonds - Bedrag van de inschrijving
- Pand op andere activa - Boekwaarde van de in pand gegeven activa
- Zekerheden op de nog te verwerven activa - Bedrag van de betrokken activa

Zakelijke zekerheden die door de onderneming op haar eigen activa werden gesteld of onherroepelijk beloofd als waarborg voor schulden en verplichtingen van derden

- Hypotheken
  - Boekwaarde van de bezwaarde activa
  - Bedrag van de inschrijving
- Pand op het handelsfonds - Bedrag van de inschrijving
- Pand op andere activa - Boekwaarde van de in pand gegeven activa
- Zekerheden op de nog te verwerven activa - Bedrag van de betrokken activa

Goederen en waarden gehouden door derden in hun naam maar ten bate en op risico van de onderneming, voor zover deze goederen en waarden niet in de balans zijn opgenomen

Belangrijke verplichtingen tot aankoop van vaste activa

Belangrijke verplichtingen tot verkoop van vaste activa

Termijnverrichtingen

- Gekochte (te ontvangen) goederen
- Verkochte (te leveren) goederen
- Gekochte (te ontvangen) deviezen
- Verkochte (te leveren) deviezen

Verplichtingen voortvloeiend uit de technische waarborgen verbonden aan reeds gepresteerde verkopen of diensten

- OVAM
- Overige

Bedrag, aard en vorm van belangrijke hangende geschillen en andere belangrijke verplichtingen

Codes	Boekjaar
	<u>4.257.290,2</u>
9149	
9150	
9151	
9153	4.257.290,2
9161	
9171	
9181	
9191	
9201	
9162	
9172	
9182	
9192	
9202	
9213	
9214	
9215	
9216	

Boekjaar
996.373,29
12.395

Boekjaar

Nr.	BE 0204.212.714	VOL 6.14
-----	-----------------	----------

Regeling inzake het aanvullend rust- of overlevingspensioen ten behoeve van de personeels- of directieleden
Beknopte beschrijving

Genomen maatregelen om de daaruit voortvloeiende kosten te dekken

Pensioenen die door de onderneming zelf worden gedragen
Geschat bedrag van de verplichtingen die voortvloeien uit reeds gepresteerd werk
 Basis en wijze waarop dit bedrag wordt berekend

Code	Boekjaar
9220	

Aard en financiële gevolgen van materiële gebeurtenissen die zich na balansdatum hebben voorgedaan en die niet in de resultatenrekening of balans worden weergegeven

Boekjaar

Aan- of verkoopverbintenissen die de vennootschap als optieschrijver van call- en putopties heeft

Boekjaar

Aard, zakelijk doel en financiële gevolgen van buitenbalans regelingen
 Mits de risico's of voordelen die uit dergelijke regelingen voortvloeien van enige betekenis zijn en voor zover de openbaarmaking van dergelijke risico's of voordelen noodzakelijk is voor de beoordeling van de financiële positie van de vennootschap

Boekjaar

Andere niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen met inbegrip van deze die niet kunnen worden gecijferd

Boekjaar

FINANCIËLE BETREKKINGEN MET

Bestuurders en zaakvoerders, natuurlijke of rechtspersonen die de onderneming rechtstreeks of onrechtstreeks controleren zonder verbonden ondernemingen te zijn, of andere ondernemingen die door deze personen rechtstreeks of onrechtstreeks gecontroleerd worden

Uitstaande vorderingen op deze personen

Voor naamste voorwaarden betreffende de vorderingen, interestvoet, looptijd, eventueel afgeloste of afgeschreven bedragen of bedragen waarvan werd afgezien

Waarborgen toegestaan in hun voordeel

Andere betekenisvolle verplichtingen aangegaan in hun voordeel

Rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldigingen en ten laste van de resultatenrekening toegekende pensioenen, voor zover deze vermelding niet uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking heeft op de toestand van een enkel identificeerbaar persoon

Aan bestuurders en zaakvoerders

Aan oud-bestuurders en oud-zaakvoerders

Codes	Boekjaar
9500	
9501	
9502	
9503	56.220,11
9504	

De commissaris(sen) en de personen met wie hij (zij) verbonden is (zijn)

Bezoldiging van de commissaris(sen)

Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris(sen)

Andere controleopdrachten

Belastingadviesopdrachten

Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten

Bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met wie de commissaris(sen) verbonden is (zijn)

Andere controleopdrachten

Belastingadviesopdrachten

Andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten

Codes	Boekjaar
9505	9.014,5
95061	
95062	13.600,4
95063	
95081	
95082	
95083	

Vermeldingen in toepassing van het artikel 133, paragraaf 6 van het Wetboek van vennootschappen

Nr.	BE 0204.212.714		VOL 6.18.1
-----	-----------------	--	------------

VERKLARING BETREFFENDE DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Inlichtingen te verstrekken door elke onderneming die onderworpen is aan de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen inzake de geconsolideerde jaarrekening

De onderneming heeft geen geconsolideerde jaarrekening en geconsolideerd jaarverslag opgesteld, omdat zij daarvan vrijgesteld is om de volgende reden(en)

De onderneming en haar dochterondernemingen overschrijden op geconsolideerde basis niet meer dan één van de in artikel 16 van het Wetboek van vennootschappen vermelde criteria

Waarderingsregels

A. Waarderingsregels

1. OPRICHTINGSKOSTEN / IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Nihil

2. MATERIËLE VASTE ACTIVA

De aankopen van het boekjaar werden aan aanschaffingswaarde in de actiefrekening van de balans opgenomen.

De subsidie-aanvragen op investeringen werden zoals in de vorige jaren bijgeboekt op de rekening kapitaalsubsidies.

Vanaf het tweede jaar werd een herwaardering toegepast, waarbij de coëfficiënt gebruikt werd die elk jaar door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werd meegedeeld. Vanaf 2003 wordt deze herwaardering door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap opgeheven.

De afschrijvingen worden uitgevoerd als volgt:

- bureelgebouw : 33 jaar
- nieuw kantoorgebouw: 20 jaar
- rijwieloverkapping : 10 jaar
- doorgangsgebouwen : 20 jaar
- gebouw Eindhoutse Heide 2 te Laakdal: 5 jaar
- gebouw Vaarstraat te Meerhout: 12 jaar
- computerapparatuur, divers materieel en terreinwagens : 5 jaar
- zonnepanelen : 12 jaar
- meubilair : 10 jaar
- politiefschietstand:
  - gebouwen + uitrusting : 33 jaar
  - materieel : 5 jaar
  - meubilair : 10 jaar

De afschrijvingen gebeuren volgens de formules opgenomen in de omzendbrieven terzake van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, nl.:

$$\text{afschrijving van het boekjaar} = \frac{\text{geherwaardeerde boekwaarde}}{n - x}$$

waarbij: n = aantal jaren van de levensduur
x = reeds verstreken afschrijvingsjaren

De onder de actiefzijde van de balans opgenomen bedragen vormen een saldo bestaande uit:

- + aanschaffingswaarde
- + verhoogd met de toegepaste herschattingsmeerwaarde
- verminderd met de toegepaste afschrijvingen
- = saldo = boekwaarde

De afschrijvingen, berekend volgens hoger genoemde regels, worden onder de actiefzijde bij de aanschaffingswaarde in mindering gebracht. Op de passiefzijde, onder de rubriek 'Kapitaalsubsidies', worden de bedragen opgenomen die in functie van de investeringen in materiële vaste activa betoelaagd worden.

Het deel van de berekende afschrijvingen, dat betrekking heeft op de gesubsidieerde investeringen, wordt in mindering gebracht van de op de passiefzijde opgenomen kapitaalsubsidies.

3. FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs.

4. VOORRADEN

Industriezones, ambachtelijke zones, transportzone en sociale verkavelingen

De voorraden worden per individueel project gewaardeerd tegen kostprijs of tegen marktwaarde op balansdatum als die lager is.

De aankopen, in casu gronden en infrastructuur, worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs.

De werkingskosten worden verbijzonderd naar het project op basis van de geregistreeerde werktijden van de personeelsleden, gewaardeerd tegen een gediversifieerde standaard-uurkost.

Rente op vreemd vermogen dat wordt gebruikt voor de financiering van het project en intresten op aanwending van eigen middelen, zijn niet opgenomen in de voorraad.

De voorraden worden verminderd in functie van de verkopen volgens de verhouding verkochte oppervlakte ten opzichte van de totale verkoopbare oppervlakte.

Kapitaalsubsidies

De kapitaalsubsidies op voorraden worden in mindering gebracht van de voorraden. Deze werkwijze geldt vanaf het boekjaar 1996.

De toelagen worden van overheidswege verkregen met het oog op de infrastructurering van industriezones. De subsidies worden in resultaat genomen overeenkomstig de vermindering van de voorraden waarop ze betrekking hebben.

5. BESTELLINGEN IN UITVOERING

De niet voltooide opdrachten voor derden, in casu BPA's en diverse urbanisatie, dorpskernherwaardering, ontwerpen, opmetingen, rooilijn- en onteigeningsplannen en gemeentelijke structuurplannen worden gewaardeerd tegen kostprijs.

De werkingskosten worden verbijzonderd naar het individuele dossier op basis van de geregistreeerde werktijden van de personeelsleden, gewaardeerd tegen een gediversifieerde standaard-uurkost.

6. VORDERINGEN

De vorderingen worden in de balans opgenomen aan nominale waarde.

Voor vorderingen, waarvan wordt verwacht dat ze, omwille van gewijzigde juridische basis niet meer worden uitgevoerd, wordt een waardevermindering geboekt ten belope van de nominale waarde.

7. GELDBELEGGINGEN EN LIQUIDE MIDDELEN

Tegoeden bij financiële instellingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

De geldbeleggingen in beleggingsfondsen worden enkel geherwaardeerd ten belope van de effectief gerealiseerde meerwaarden. Niet-gerealiseerde meerwaarden, zoals die blijken uit de inventaris of realisatiewaarden van de stukken, worden niet geboekt.

Waardeverminderingen worden geboekt indien de realisatiewaarde op balansdatum lager is dan de aanschaffingswaarde.

8. HERWAARDERINGSMEERWAARDEN

De materiële, vaste activa met een beperkte gebruiksduur werden jaarlijks geherwaardeerd ten belope van de indexering van hun netto boekwaarde bij het begin van het boekjaar.

De indexering gebeurde op basis van het gemiddelde van de index der groothandelsprijzen en van de index der consumptieprijzen. De indexering werd tot 80 % van de vastgestelde prijzenevolutie beperkt. Vanaf 2003 wordt deze herwaardering door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap opgeheven.

De geherwaardeerde waarden worden afgeschreven volgens een plan dat ertoe strekt deze geherwaardeerde waarden gespreid over de residuele afschrijvingstermijn ten laste van de resultaten te nemen.

Vanaf 2014 gebeurt de afboeking pro rata de jaarlijkse afschrijvingen.

9. KAPITAALSUBSIDIES

Omvat kapitaalsubsidies die van overheidswege werden verkregen met het oog op investeringen in materiële vaste activa. Deze subsidies worden in resultaat genomen volgens hetzelfde ritme als de afschrijvingen op de vaste activa voor de verwerving waarvan ze werden verkregen.

10. VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN

Voorzieningen worden gevormd tegen de geraamde kostprijs.

Nr.	BE 0204.212.714		VOL 6.19
-----	-----------------	--	----------

Voor hangende geschillen inzake diverse projecten worden provisies gevormd door de Raad van Bestuur op basis van de inschattingen gemaakt door externe adviseurs. Deze inschattingen zijn realistische waarderings van de risico's, opgesteld naar best vermogen, maar geven geen garantie op volledige dekking van het risico. De inschattingen worden jaarlijks herbekeken.

De wet van 24 oktober 2011 tot vrijwaring van een duurzame financiering van de pensioenen van de vastbenoemde personeelsleden van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten en van de lokale politiezones (tot wijziging van de wet van 6 mei 2002 tot oprichting van het fonds voor de pensioenen van de geïntegreerde politie en houdende bijzondere bepalingen inzake sociale zekerheid en houdende diverse wijzigingsbepalingen) heeft een belangrijke impact op de pensioenlasten van de vastbenoemde personeelsleden van IOK. In het licht hiervan werd het berekende bedrag van 8.505.320,98 euro gespreid over de boekjaren 2011-2013 als provisie opgenomen. Jaarlijks zal het risico herberekend en aangepast worden.

11. SCHULDEN OP MEER DAN ÉÉN JAAR OF TEN HOOGSTE ÉÉN JAAR

De schulden werden gewaardeerd tegen nominale waarde op balansdatum. Er wordt rekening gehouden met de nog te betalen kosten op balansdatum die betrekking hebben op het boekjaar of op voorafgaande boekjaren.

SOCIALE BALANS

Nummers van de paritaire comités die voor de onderneming bevoegd zijn:

Staat van de tewerkgestelde personen

Werknemers waarvoor de onderneming een DIMONA-verklaring heeft ingediend of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister

Tijdens het boekjaar	Codes	Totaal	1. Mannen	2. Vrouwen
Gemiddeld aantal werknemers				
Voltijds	1001	44,1	31,4	12,7
Deeltijds	1002	63,2	22,4	40,8
Totaal in voltijdse equivalenten (VTE)	1003	78,3	43,1	35,2
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren				
Voltijds	1011	59.381	44.347	15.034
Deeltijds	1012	51.021	17.200	33.821
Totaal	1013	110.402	61.547	48.855
Personeelskosten				
Voltijds	1021	3.782.616,96	2.816.983,96	965.633
Deeltijds	1022	2.992.263	1.156.933	1.835.330
Totaal	1023	6.774.879,96	3.973.916,96	2.800.963
Bedrag van de voordelen bovenop het loon	1033	21.099	12.376	8.723

Tijdens het vorige boekjaar	Codes	P. Totaal	1P. Mannen	2P. Vrouwen
Gemiddeld aantal werknemers in VTE	1003	74,6	41,3	33,3
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	1013	105.658	59.197	46.461
Personeelskosten	1023	6.219.857,29	3.648.425,29	2.571.432
Bedrag van de voordelen bovenop het loon	1033	17.720	10.395	7.325

Werknemers waarvoor de onderneming een DIMONA-verklaring heeft ingediend of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister (vervolg)

Op de afsluitingsdatum van het boekjaar

Aantal werknemers

Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst

Overeenkomst voor een onbepaalde tijd

Overeenkomst voor een bepaalde tijd

Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk

Vervangingsovereenkomst

Volgens het geslacht en het studieniveau

Mannen

lager onderwijs

secundair onderwijs

hoger niet-universitair onderwijs

universitair onderwijs

Vrouwen

lager onderwijs

secundair onderwijs

hoger niet-universitair onderwijs

universitair onderwijs

Volgens de beroepscategorie

Directiepersoneel

Bedienden

Arbeiders

Andere

Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
105	42	64	77
110	42	63	76,8
111			
112			
113		1	0,2
120	29	24	41,8
1200			
1201	1	3	2,2
1202	17	11	23,2
1203	11	10	16,4
121	13	40	35,2
1210			
1211	1	6	3
1212	2	19	12,7
1213	10	15	19,5
130		4	2
134	42	60	75
132			
133			

Uitzendkrachten en ter beschikking van de onderneming gestelde personen

Tijdens het boekjaar

Gemiddeld aantal tewerkgestelde personen

Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren

Kosten voor de onderneming

Codes	1. Uitzendkrachten	2. Ter beschikking van de onderneming gestelde personen
150	0,1	
151	143	
152	4.157	

Tabel van het personeelsverloop tijdens het boekjaar
Ingetreden

Aantal werknemers waarvoor de onderneming tijdens het boekjaar een DIMONA-verklaring heeft ingediend of die tijdens het boekjaar werden ingeschreven in het algemeen personeelsregister

Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst

Overeenkomst voor een onbepaalde tijd

Overeenkomst voor een bepaalde tijd

Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk

Vervangingsovereenkomst

Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
205	1	2	1,9
210	1	1	1,8
211			
212			
213		1	0,1

Uitgetreden

Aantal werknemers met een in de DIMONA-verklaring aangegeven of een in het algemeen personeelsregister opgetekende datum waarop hun overeenkomst tijdens het boekjaar een einde nam

Volgens de aard van de arbeidsovereenkomst

Overeenkomst voor een onbepaalde tijd

Overeenkomst voor een bepaalde tijd

Overeenkomst voor een duidelijk omschreven werk

Vervangingsovereenkomst

Volgens de reden van beëindiging van de overeenkomst

Pensioen

Werkloosheid met bedrijfstoeslag

Afdanking

Andere reden

Waarvan: het aantal werknemers dat als zelfstandige ten minste op halftijdse basis diensten blijft verlenen aan de onderneming

Codes	1. Voltijds	2. Deeltijds	3. Totaal in voltijdse equivalenten
305	1	2	1,3
310	1		1
311		1	0,2
312			
313		1	0,1
340			
341			
342			
343	1	2	1,3
350			

Inlichtingen over de opleidingen voor de werknemers tijdens het boekjaar

	Codes	Mannen	Codes	Vrouwen
Totaal van de formele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever				
Aantal betrokken werknemers	5801	11	5811	4
Aantal gevolgde opleidingsuren	5802	323	5812	14
Nettokosten voor de onderneming	5803	15.165,04	5813	843,41
waarvan brutokosten rechtstreeks verbonden met de opleiding	58031	15.165,04	58131	843,41
waarvan betaalde bijdragen en stortingen aan collectieve fondsen	58032		58132	
waarvan ontvangen tegemoetkomingen (in mindering)	58033		58133	
Totaal van de minder formele en informele voortgezette beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever				
Aantal betrokken werknemers	5821	43	5831	40
Aantal gevolgde opleidingsuren	5822	872	5832	462
Nettokosten voor de onderneming	5823	64.770,06	5833	29.837,08
Totaal van de initiële beroepsopleidingsinitiatieven ten laste van de werkgever				
Aantal betrokken werknemers	5841		5851	
Aantal gevolgde opleidingsuren	5842		5852	
Nettokosten voor de onderneming	5843		5853	

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van de dienstverlenende vereniging IOK CVBA over het boekjaar afgesloten op 31 december 2018

Overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris van de dienstverlenende vereniging IOK CVBA (de "Vennootschap"). Dit verslag omvat ons oordeel over de balans op 31 december 2018, over de resultatenrekening van het boekjaar afgesloten op 31 december 2018 en over de toelichting (alle stukken gezamenlijk de "Jaarrekening") en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden als commissaris benoemd door de algemene vergadering op 17 mei 2016, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die zal beraadslagen over de Jaarrekening afgesloten op 31 december 2018. We hebben de wettelijke controle van de Jaarrekening van de Vennootschap aangevat vóór 1997.

Verslag over de controle van de Jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de Jaarrekening van de dienstverlenende vereniging IOK CVBA, die de balans op 31 december 2018 omvat, alsook de resultatenrekening van het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een balanstotaal van € 147.771.066,07 en waarvan de resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van € 1.500.046,55.

Naar ons oordeel geeft de Jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de Vennootschap per 31 december 2018, alsook van haar resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de International Standards on Auditing ("ISAs"). Onze verantwoordelijkheden uit hoofde van die standaarden zijn nader beschreven in het gedeelte "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de Jaarrekening" van ons verslag.

Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de Jaarrekening

in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de Jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het in België van toepassing zijnde boekhoudkundige referentiestelsel en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor een systeem van interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de Jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

In het kader van de opstelling van de Jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven; het toelichten, indien van toepassing, van

aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Vennootschap te vereffenen of om de bedrijfsactiviteiten stop te zetten of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle over de Jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de Jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISAs is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van de Jaarrekening beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISAs, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van het systeem van interne beheersing;
  - ▶ het verkrijgen van inzicht in het systeem van interne beheersing dat relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van het systeem van interne beheersing van de Vennootschap;
  - ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
  - ▶ het concluderen van de aanvaardbaarheid van de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling, en op basis van de verkregen controle-informatie, concluderen of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Vennootschap om de continuïteit te handhaven. Als we besluiten dat er sprake is van een onzekerheid van materieel belang, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de Jaarrekening of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de continuïteit van de Vennootschap niet langer gehandhaafd kan worden;
  - ▶ het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de Jaarrekening, en of deze Jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.
- Wij communiceren met het bestuursorgaan, onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die we identificeren gedurende onze controle.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag, voor het naleven van de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften die van toepassing zijn op het voeren van de boekhouding, alsook voor het naleven van het Wetboek van vennootschappen en van de statuten van de Vennootschap.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien) bij de in België van toepassing zijnde ISAs, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de Jaarrekening, alsook de naleving van bepaalde verplichtingen uit het Wetboek van vennootschappen en de statuten te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de Jaarrekening

Naar ons oordeel, na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de Jaarrekening, stemt dit jaarverslag over de Jaarrekening overeen met de Jaarrekening voor hetzelfde boekjaar, enerzijds, en is dit jaarverslag over de Jaarrekening opgesteld overeenkomstig artikels 95 en 96 van het Wetboek van vennootschappen, anderzijds.

In de context van onze controle van de Jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over het jaarverslag.

Vermeldingen betreffende de sociale balans

De sociale balans, neer te leggen overeenkomstig artikel 100, § 1, 6°/2 van het Wetboek van vennootschappen, bevat, zowel qua vorm als qua

inhoud, de door de wet vereiste inlichtingen, en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties op basis van de informatie waarover wij beschikken in ons controledossier.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor en ons netwerk hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Jaarrekening en zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschap.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de Jaarrekening.

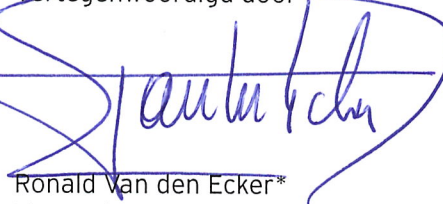
Andere vermeldingen

- ▶ Onverminderd formele aspecten van ondergeschikt belang, werd de boekhouding gevoerd overeenkomstig de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.
- ▶ De resultaatverwerking, die aan de algemene vergadering wordt voorgesteld, stemt overeen met de wettelijke en statutaire bepalingen.
- ▶ Wij hebben geen kennis van verrichtingen of beslissingen die in overtreding met de statuten of het Wetboek van vennootschappen zijn gedaan of genomen en die in ons verslag zouden moeten vermeld worden.

Antwerpen, 20 maart 2019

Ernst & Young Bedrijfsrevisoren CVBA
Commissaris

Vertegenwoordigd door

Ronald Van den Ecker*
Vennoot

* Handelend in naam van een BVBA

Ref: 19RVE0086